

ОБЩИНА ЗЛАТОГРАД

4980 гр. Златоград, обл. Смолян,
ул. „Стефан Стамболов“ № 1

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЗЛАТОГРАД, 2023 – 2028 г.

Изготвена от: „П-Юнайтед“ ЕООД

2023 г.

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ		
1.	Доц. д-р Петър Петров	Ръководител екип и Експерт „Опазване на околната среда“
2.	Маг. ек. Елена Георгиева	Съръководител и Експерт „Биологично разнообразие“
3.	Маг. ек. Станимира Иванова	Експерт „Почви и земеползване“, „Нарушени терени“, „Води“
4.	Маг. ек. Ива Фикова	Координатор, Експерт „Биологично разнообразие“, „Защитени територии и защитени зони“
5.	Маг. ек. инж. Ива Стаменоова-Йорданова	Експерт „Климат и климатични промени“, „Качество на атмосферния въздух“, „Вредни физични фактори“.
6.	Инж. Венета Стефанова	Експерт „Отпадъци“, „Почви и земеползване“
7.	Габриела Рашева	Експерт Еколог
8.	Александра Гогова	Експерт Еколог

„П-ЮНАЙТЕД“ ЕООД

бул. „Св. Климент Охридски“ № 14,

п.к. 1756, гр. София

Телефон: 02/ 443 3528

Email: mail@p-united.org

Интернет адрес: <https://www.p-united.org/>

П-ЮНАЙТЕД
БИЗНЕС В ХАРМОНИЯ С ОКОЛНАТА СРЕДА

СЪДЪРЖАНИЕ

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ	2
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	5
СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ	6
СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ	8
I. ВЪВЕДЕНИЕ	10
II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	15
1. Природо-географска характеристика	15
1.1. Географско положение	15
1.2. Селищна мрежа	16
1.3. Релеф и геоморфология.....	18
1.4. Полезни изкопаеми.....	20
2. Демографска характеристика.....	21
2.1. Брой на населението.....	21
2.2. Население под, в и над трудоспособна възраст	22
2.3. Естествено движение на населението.....	22
2.4. Механично движение на населението	23
3. Кратък анализ на икономическите отрасли в общината	23
4. Инфраструктура.....	36
5. Управленски ресурси	47
5.1. Структура на управление на дейностите, свързани с околната среда ..	47
5.2. Сътрудничество с други институции, организации и дружества	48
6. Финансов капацитет	49
7. Климат и атмосферен въздух	49
7.1. Климат.....	49
7.2. Атмосферен въздух	51
8. Води.....	53
8.1. Повърхностни води	55
8.2. Подземни води	63
8.3. Зони за защита на водите	65
8.4. Райони със значителен потенциален риск от наводнения	67
9. Почви и нарушени терени	68
10. Биологично разнообразие	69
10.1 Флора и растителен свят.	69

10.2	Фауна и животински свят	84
11.	Национална екологична мрежа	90
12.	Отпадъци	97
13.	Шум	106
14.	Радиационна обстановка	107
III.	АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/	110
IV.	ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА	115
V.	ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ	118
VI.	ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	122
VII.	СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ, ОТЧЕТ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА.....	136
VIII.	ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ	140

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БДИР	Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ГСП	Горскостопански план
ДВ	Държавен вестник
ДФ	Държавен фонд
ДГС	Държавно горско стопанство
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитена територия
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НДЕ	Норми за допустими емисии
НИМХ	Национален институт по метеорология и хидрология
НСИ	Национален статистически институт
ОУП	Общ устройствен план
ПВТ	Подземни водни тела
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ПОС	Програма „Околна среда“
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
ПУРБ	План за управление на речните басейни
РДВ	Рамкова директива за водите - Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 година за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите
РЗПРН	Райони със значителен потенциален риск от наводнения
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
ССЦ	Специфична стратегическа цел
ТБО	Твърди битови отпадъци
ТСБ	Териториално статистическо бюро

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица № 1.2-1	Разстояние между населените места и административния център - гр. Златоград, [km]
Таблица № 2.1-1	Брой на населението на община Златоград за 2018, 2019 и 2020 г.
Таблица № 2.2-1	Население под, в и над трудоспособна възраст в община Златоград към 31.12.2020 г.
Таблица № 2.3-1.	Естествено движение на населението на община Златоград за периода 2016 - 2020 г.
Таблица № 2.4-1	Механично движение на населението на община Златоград през 2020г.
Таблица № 2.4-2	Механично движение на населението на община Златоград през периода 2016 - 2020 г.
Таблица № 3.1-1.	Списък на действащите концесии за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1 от Закона за подземните богатства на територията на община Златоград към 07.03.2022 г.
Таблица № 3.2-1	Земеделски стопани и площ на територията на община Златоград за периода 2014 - 2020 г.
Таблица № 3.2-2	Основни отглеждани култури на територията на община Златоград за периода 2014 - 2020 г.
Таблица № 3.2-3	Тютюнопроизводители в община Златоград към 31.12.2021 г. спрямо общите стойности за област Смолян.
Таблица № 3.2-4	Брой и видове селскостопански животни в община Златоград
Таблица № 7.1-1	Средна годишна температура на въздуха в °C, осреднена за периода 2014-2020 г. за община Златоград
Таблица № 7.1-2	Средна месечна и годишна сума на валежите в mm (l/m ²), осреднена за периода 2014- 2020 г. за община Златоград.
Таблица № 7.2-1	Контролираните замърсители и регистрираните концентрации през 2020 г. в пунктовете на територията на РИОСВ-Смолян.
Таблица № 8.1-1	Повърхностни водни тела на територията на община Златоград
Таблица № 8.1-2	Типология категория „река“ на територията на община Златоград
Таблица № 8.1-3	Състояние на водните тела на територията на община Златоград
Таблица № 10.1.1-1	Преобладаващи видове лечебни растения на територията на община Златоград и състояние на популациите им.
Таблица № 10.1.2-1	Вековни или забележителни дървета (по смисъла на ЗБР) на територията на община Златоград.
Таблица № 10.2-1	Природозащитен и законов статут на видовете бозайници (без прилепи), срещащи се на територията на община Златоград
Таблица № 10.2-2	Природозащитен и законов статут на видовете прилепи, срещащи се на територията на Община Златоград
Таблица № 10.2-3	Природозащитен и законов статут на видовете птици, срещащи се на територията на община Златоград

Таблица № 10.2-4	Природозащитен и законов статут на видовете земноводни и влечуги, срещащи се на територията на община Златоград
Таблица № 12-1	Равнище на рециклиране на битовите отпадъци, %
Таблица № 12-2	Справка за съдовете за събиране на битовите отпадъци в община Златоград през 2021 г.
Таблица № 14-1	Данни за радиационната обстановка от пунктове на територията на община Златоград за 2020 г.
Таблица № III- 1	Основни характеристики на управлението на компонентите и факторите на околната среда на Община Златоград, представени като силни и слаби страни, възможности и заплахи
Таблица № VI-1	План за действие към Програма за опазване на околната среда на Община Златоград, 2023-2028 г.

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура № 1-1	Местоположение на община Златоград
Фигура № 1.3-1	Географска карта на Община Златоград
Фигура № 5.1-1.	Организационна структура на Общинска администрация Златоград
Фигура № 7.1.-1	Роза на вятъра за община Златоград
Фигура № 8-1.	Основни речни басейни в Източнореломорски район за басейново управление
Фигура № 11-1.	Карта на обектите от Националната екологична мрежа в границите на община Златоград
Фигура № 11.1-1.	Защитена зона BG0000372 Циганско градище.
Фигура № 12-1.	Общо образувани битови отпадъци на територията на община Златоград за периода 2015-2020 г., [t]
Фигура № 12-2	Морфологичен състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Златоград
Фигура № 12-3	Количества на образувани производствени отпадъци на територията на община Златоград за периода 2016-2020 г., t
Фигура № 12-4	Количества на образувани строителни отпадъци на територията на община Златоград за периода 2015-2020 г., t
Фигура № 12-5	Общо образувани утайки от ГПСОВ - Златоград, 2018-2020 г., t
Фигура № III-1.	Координатна система за определяне на най-подходяща стратегия за Община Златоград, основаваща се на SWOT-анализа

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2023 – 2028 Г.

ЧАСТ I. ВЪВЕДЕНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление, съгласно чл. 2., ал. 1 от Закона за местното самоуправление и местната администрация /ЗМСМА/. От ЗМСМА произтичат правомощията на органите на местната власт по отношение на процесите на управление на околната среда. В чл. 17, ал. 1, т. 8 от ЗМСМА е посочено, че местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност, в т.ч. в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси.

Изработването на Програма за опазване на околната среда на Община Златоград за периода 2023 – 2028 г. се налага поради:

- Съгласно чл. 79, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/, кметовете на общините разработват програми за опазване на околната среда. Структурата и съдържанието на Общинската ПООС са изработени в съответствие с актуалните изисквания на ЗООС;
- Изтекъл е срокът на действие на съществуващата Общинска програма за опазване на околната среда (ОПООС), която е с период на действие 2008 – 2013 година.

Програма за опазване на околната среда на Община Златоград за периода 2023 – 2028 г. е изложение на основните цели и задачи на Общината в областта на опазване на околната среда. По същността си, тя е целенасочено планиране на дейностите в областта на околната среда за посочения времеви диапазон. В този смисъл, настоящият стратегически документ е инструмент за подобряване състоянието на околната среда. Програмата отчита влиянието на икономическите и социалните интереси в обществото и създава условия за устойчиво развитие на общността като цяло.

Програмата обхваща периода от 2023 до 2028 г., като по този начин отговаря на изискванията за минимум три години, съгласно чл. 79, ал. 2 от ЗООС. По смисъла на същия закон, както Националната стратегия за околна среда, така и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на Закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда по чл. 3 от ЗООС, а именно:

1. Устойчиво развитие;

2. Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;
3. Предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;
4. Участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;
5. Информираност на гражданите за състоянието на околната среда;
6. Замърсителят плаща за причинените вреди;
7. Съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;
8. Възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредените райони;
9. Предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях;
10. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения;
11. Достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

Основната цел на програма за опазване на околната среда е да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми и подобряване на общото състояние на околната среда в общината, чрез което да се осигури добро качество на живот за жителите и намаляване до минимум на риска за човешкото здраве.

Настоящата програма, надгражда Програма за опазване на околната среда на територията на община Златоград за периода 2008 – 2013 г. като взема предвид поставените в нея цели, тяхната насоченост и степен на изпълнение, съгласно информация, получена от Община Златоград.

ПООС е координирана с актуалните към момента на разработване национални и регионални документи в областта на стратегическото планиране и най-вече в контекста на опазване на околната среда, сред които:

- Регионален план за развитие на Южен централен район за периода 2014 - 2020 г. (2017 г.);
- Доклад за резултатите от междинната оценка за изпълнението на регионалния план за развитие 2014-2020 г. на Южен централен район от ниво 2;

- Национална стратегия за регионално развитие за периода 2012 - 2022 г.;
- Национална стратегия за околна среда за периода 2009 - 2018 г.***;
- Националната програма за развитие България 2030;
- План на България за възстановяване и устойчивост;
- Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 – 2030 г.);
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г.);
- Национален план за управление на отпадъците 2023 – 2028 г.;
- Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите 2020 – 2030 г.;
- Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.
- План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район за басейново управление и Национална програма за изпълнение (ПУРБ 2016-2021 г.), съгласно *Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 година за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите*;
- План за управление на риска от наводнения в Източнобеломорски район за басейново управление на водите (ПУРН 2016-2021 г.), съгласно *Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 година относно оценката и управлението на риска от наводнения*.
- План за интегрирано развитие на община Златоград, 2021 – 2027.

*** Общинските програми се изготвят в тясно съответствие с принципите на Националната стратегия за околна среда (НСОС), която се разработва за период 10 години и се приема от Народното събрание по предложение на Министерския съвет (чл. 76, ЗООС). Към момента МОСВ е в процедура за разработване на нова Национална стратегия за околна среда и План за действие към нея.

Програмният период на Програма за опазване на околната среда на община Златоград за 2023-2028 г. и съпътстващите приложения, в голяма степен съпада с

периода на актуализирането, изготвянето и прилагането на третите ПУРБ 2022-2027 г. и вторите ПУРН 2022-2027 г.

При синхронизирането на настоящата Общинска ПООС с най-актуалните версии на национални и регионални документи в сектора, е отчетен фактът, че някои от по-горе изброените документи са в процес на актуализация или предстои да бъдат актуализирани, което е свързано и с навлизането в нов програмен период. Вземайки предвид посоченото и както подробно е разписано в част *VII* от настоящата ПООС на Община Златоград, при наличието на по-нови версии на национални и регионални документи, свързани с поставяне на нови национални цели, в контекста на европейските такива, следва общинската програма да бъде актуализирана. По този начин ще се гарантира синхронизирането ѝ с европейските, съответно и националните насоки в сектора. Това ще допринесе за подобряване на плана за действие, чрез съблюдаването на навлизащия нов програмен период.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2023 - 2028 Г.

ЧАСТ II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Природо-географска характеристика

1.1. Географско положение

Община Златоград е разположена в южната централна част на Република България, намираща се на около 300 km от столицата гр. София, на около 70 km от международния курортен комплекс Пампорово и на 60 km югоизточно от Смолян. В близост е и до международния коридор /Маказа/.

На изток община Златоград граничи с общините Кирково и Джебел, на север с община Неделино, а на запад с общините Мадан и Рудозем. Южната ѝ землищна граница съвпада с границата на Република България с Република Гърция.

Територията на общината обхваща площ от 175.8 км², която е 5.4 % от тази на Смолянска област и 0.2 % от тази на страната. Надморската височина варира от 385 до 1118 m. Град Златоград е най-ниското разположено място в общината - 420 - 550 m. Релефът е планински, като на места рязко се променя - редуват се стръмни склонове и малки долини разширения и силно развита хидрографска мрежа. С това се обяснява и разпокъсаността на селскостопанските площи. Средния им наклон е 10°-12°.

В административно отношение тя е в Смолянска област и е географски център на общини в Южна България. Административния център е град Златоград, най-южния български град, обединяващ около себе си осем населени места: Старцево, Долен, Ерма река, Аламовци, Цацаровци, Страшимир, Пресока и Кушла.

Територията на общината обхваща площ от 175.8 км², заема 5.51 % от територията на област Смолян и 0.79 % от територията на Южен централен район за планиране от ниво 2.

Фигура № 1.1-1 Местоположение на община Златоград

/Източник: Регионален план за развитие на Южен централен район за планиране за периода 2007-2013/

1.2. Селищна мрежа

Общината Златоград е една от десетте общини в област Смолян (Баните, Борино, Девин, Доспат, Мадан, Неделино, Рудозем, Смолян, Чепеларе).

В община Златоград попадат 9 населени места, от които един град (гр. Златоград), където е разположен едноименният административен център и 8 села: Старцево, Ерма река, Долен, Аламовци, Страшимир, Пресока, Цацаровци и Кушла (**Таблица № 1.2-1**).

Таблица № 1.2-1 Разстояние между населените места и административния център - гр. Златоград, [km]

№	Населено място	Разстояние в km до гр. Златоград
1.	с. Старцево	9.1
2.	с. Ерма река	15.6
3.	с. Долен	13.8
4.	с. Аламовци	11.1
5.	с. Страшимир	18.3

№	Населено място	Разстояние в km до гр. Златоград
6.	с. Пресока	7.6
7.	с. Цацаровци	13.7
8.	с. Кушла	13.3

По данни от Националния статистически институт (НСИ), към 31.12.2020 г. в урбанистичната класификация на селищата в община Златоград включва – един град с население над 4 500 души (Златоград – 6203), а останалата част от населението е в селата – 4239, от които 2 големи села – Старцево и Долен (над 1 000 жители), 1 средно голямо село - Ерма река (500 – 1 000 жители), 1 средно село – Аламовци (200 – 500 жители) и 4 много малки села – Страшимир, Пресока, Цацаровци и Кушла, които са с население по под 100 души.

Град Златоград представлява административният център на общината и вторият по големина град в област Смолян. Неговото землище заема площ от 65.117 km².

Село Старцево се намира на около 50 km от гр. Смолян и на 7 km северозападно от град Златоград, в близост до границата с Гърция, от където преминава и международния коридор Златоград – Термес. Землището на селото е 17,477 km² със средна надморска височина от 706 m.

Село Ерма река е със землище на площ от 28,867 km² и надморска височина от 663 m. На територията на Ерма река се намират някои от най-големите оловно-цинкови находища на Балканския полуостров. В долината на р. Ерма са разположени рудниците „Ерма река“, „Стефан Стефанов“ и „Мързян“, които обединяват отделни находища в района. Голяма част от трудоспособните са заети в минно-добивната промишленост.

Село Долен е със землище на площ 18,63 km² и надморска височина 478 m. Селото е второ по големина в Златоградска община. Село Долен се намира в планински район. През селото минава река, която на запад от него се влива в река Върбица.

Село Аламовци е със землище на площ 18,371 km² и надморска височина 985 m. Близко до селото се намира ГКПП Златоград-Термес.

Село Страшимир е със землище на площ от 3,656 km² и надморска височина 929 m. Село Страшимир и прилежащите му рудни находища са били известни и разработвани още от Византийската империя. До 1950 година с. Страшимир носи името Боево и рудното находище става собственост на „Горубсо“.

Село Пресока е с надморска височина 717 m. Село Пресока е образувано през септември 1983 година от населените местности (махали) Пресока (числяща се дотогава към Старцево) и Читакови колиби (до този момент част от Златоград).

Село Цацаровци е разположено на надморска височина от 882 m в планински район.

Село Кушла е разположено на площ от 12,713 km² и надморска височина от 581 m. Селото се намира в непосредствена близост до границата с Гърция. Селото е сравнително ново възникнало през 20-те години на XX век. Тогава, след прекарването на новата гръцко-българска граница част от имотите на населението на голямото и старо село Угурли, Ксантийско, остават в българска територия.

1.3. Релеф и геоморфология.

Територията на общината попада в Осоговско-Родопска физикогеографска зона на България в Рило-Родопския масив и по-конкретно в края на Източните Родопи, до последния родопски рид, след който започва Беломорската равнина. Територията на общината изцяло попада в югозападната и южната част на източнородопския рид Жълти дял. Максималната надморска височина е връх Бучовица 1406,6 m, разположен на границата с община Мадан, на 1,8 km северно от село Мързян, а минималната – 380 m, в коритото на река Върбица, на границата с община Кирково.

Фигура № 1.3-1 Географска карта на Община Златоград

/Източник: Уикипедия/

Релефът е с ясно изразен масивен нископланински и среднопланински характер с хълмист облик, разчленен е от широки долини, в които се редуват проломни стеснения. Теренът е силно пресечен, което се обуславя от добре развитата и гъста хидрографска мрежа. Билата на планинските масиви са по-слабо разкъсани и имат заравнен облик. Преобладаващите геоморфоложки форми са дълбоки долове със стръмни скалисти брегове и многобройни притоци. Върху формирането на релефа са оказали влияние вида, напукаността, хидротермалните изменения, изветряването и многобройните тектонски-разломни нарушения на метаморфните скали. Главния фактор е бил интензивното издигане на скалния масив. Вследствие на външните релефообразуващи сили са се образували причудливи скални форми близо до територията на община Златоград /с. Бенковски/. На територията на общината не е регистрирана значима сеизмична активност.¹

¹ Детайлно проучване и анализ на състоянието на демографските, социално-икономическите характеристики и тенденции в община Златоград, на разполагаемите ресурси и потенциали на територията на общината“, 2017 г.

1.4. Полезни изкопаеми.

На територията на община Златоград се намират находища на оловно-цинкова руда. Металното съдържание на добиваната руда е с осреднени стойности 3,60% олово и 3,85% цинк. Запасите, които се разработват се намират в южната част на маданското рудно поле, като експлоатационни работи се провеждат на участъците „Мързян“, „Гюдюрска“, „Андрю-Шумачевски дол“ обособени в рудник „Ерма река“. Запасите са от порядъка 1.5 млн t. В дълбочина е установен мраморен хоризонт с дебелина над 800 m известен като първи мраморен хоризонт. Същият е разломен от известните в района северозападни и запад-северозападни разломи, около които са формирани метасоматични рудни тела с богати оловна-цинкови орудявания. В горнището на хоризонта е установена кварц кавернозна зона, която акумулира термо-минерална вода. Метасоматичното орудяване е проучено с дълбоки сондажи от повърхността. За разкриването на първи мраморен хоризонт е прокарана шахта „Метливко“, „Тръбно кабелна“ и „Вентилационна“ разположена в източната част на Ермореченската геотермална аномалия. На хор. 300 са прокарани водоотливен комплекс и водопонизителни сондажи и се намират в пряка връзка с термалната вода под кота 485 с температура 92° C. Оловно-цинковите руди се обогатяват в Обогатителна фабрика „Ерма река“ и се добиват оловни и цинкови концентрати. Поради ниското съдържание на олово и цинк в рудата се налага обогатяването ѝ, при което металното съдържание се увеличава значително – до около 50 % за цинковите концентрати, и до 70 % за оловните.

На територията на общината има залежи от нерудни изкопаеми, използвани в строителството, като гранитогнайси и кварцопорфири, широко разпространени в землището на с. Долен.

Разработването на местните полезни изкопаеми оказва въздействие върху развитието на местната икономика. Следва да се има предвид, че в бъдеще са възможни проблеми с рекултивацията на площите, използвани за добив на полезни изкопаеми, като след изчерпване на ресурсите или при пазарна конюнктура, която възпрепятства използването и усвояването им, е необходимо да се предвидят решения за подобряване на ландшафта и възстановяване на екологичното равновесие в тези територии.²

² https://www.zlatograd.bg/docs/projects/analiz_zlatograd_pechat_bez_logo.pdf

На територията на община Златоград са предоставени на концесия за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 5 от Закона за подземните богатства пет находища. Информация от Регистъра на действащите концесии за добив на подземни богатства, актуална към 07.03.2022 г., на територията на община Златоград е представена в т. 3.1. към част II „Анализ на средата“ към ПООС.

2. Демографска характеристика

2.1. Брой на населението

Към 31.12.2020 г., съгласно информация от Националния статистически институт (НСИ), населението на община Златоград е 10 442 жители, от които 4924 мъже и 5518 жени. Съответно към 31.12.2020 г. в общината живеят близо 1.51 % от населението на Република България и 10.25 % от населението на област Смолян.

От информацията, представена с **Таблица № 2.1-1**, се вижда, че в разглеждания период от 2018 г. до 2020 г. съществува тенденция в намаляване броя на жителите съответно от 10 579 през 2018 г. до 10 442 през 2020 г.

Таблица № 2.1-1 Брой на населението на община Златоград за 2018, 2019 и 2020 г.

Показател	2018 г.	2019 г.	2020 г.
1.Общо население	10759	10555	10442
1.1. Мъже	5125	5015	4924
1.2. Жени	5634	5540	5518
2. В градовете /общо/	6358	6248	6203
2.1. Мъже	2991	2927	2887
2.2. Жени	3367	3321	3316
3. В селата /общо/	4401	4307	4239
3.1. Мъже	2134	2088	2037
3.2. Жени	2267	2219	2202

От **Таблица № 2.1.-1** е видно, че през целия разглеждан период (2018 – 2020 г.) по-голямата част от населението на общината живее в град Златоград сравнено със селата (2018 г. – 59,09%, 2019 г. – 59,19 % и 2020 г. – 59,40 %). Забелязва се тенденция в увеличаване на процента жители, населяващи градовете (по-точно единственият град в общината - Златоград) за разглеждания период.

2.2. Население под, в и над трудоспособна възраст

В настоящия анализ е използвана информация от Националния статистически институт (НСИ), като е разгледана и съпоставена информация за населението на община Златоград под, в и над трудоспособна възраст³ към 31.12.2020 г. (**Таблица № 2.2-1**).

Таблица № 2.2-1 Население под, в и над трудоспособна възраст в община Златоград към 31.12.2020 г.

Община Възрастова категория	Общо			В т.ч. градовете		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Община Златоград	10442	4924	5518	6203	2887	3316
Под трудоспособна възраст	1273	607	666	798	378	420
В трудоспособна възраст	6081	3219	2862	3659	1893	1766
Над трудоспособна възраст	3088	1098	1990	1745	616	1130

От **Таблица № 2.2-1** се вижда, че 58.23 % от населението на общината е в трудоспособна възраст, което почти напълно съвпада с процента за страната (59,8 %) (НСИ). Съответно 41.76 % от населението на общината е под и над трудоспособната възраст при 40,2 % от населението на България е в тази възрастова група.

2.3. Естествено движение на населението

Естественият прираст в община Златоград за периода 2016 – 2020 г. запазва отрицателна тенденция като варира в границите (- 52 до - 127) (**Таблица № 2.3.-1**).

Таблица № 2.3-1 Естествено движение на населението на община Златоград за периода 2016 - 2020 г.

Показател	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Естествен прираст на населението	-52	-81	-86	-116	-127
Живородени деца	91	83	72	49	64

³ За 2019 г. тези граници са от 16 до навършването на 61 години и 4 месеца за жените и 64 години и 2 месеца за мъжете.

Показател	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Починали	143	164	158	165	191

Към 31.12.2020 г., отрицателният естествен прираст в община Златоград е по-засилен спрямо съотношението за населението на България и на област Смолян.

2.4. Механично движение на населението

Механичното движение на населението е показател, който включва изселените спрямо заселените в общината лица. Данните за механичното движение в община Златоград за 2020 г., вкл. разделени по пол, са представени в **Таблица № 2.4-1**.

Таблица № 2.4-1 Механично движение на населението на община Златоград през 2020г.

Заселени			Изселени			Механичен прираст		
всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
172	66	106	158	81	77	14	-15	29

Механичният прираст на населението на община Златоград е положителен за 2020 г. като **Таблица № 2.4-1** показва, че това са само жени. Това са 0,13% от броя на жителите за същата година. Механичното движение е за страната (0,03 % от броя на жителите на Република България).

Съпоставяне на данните и очертаване на тенденция за механичното движение в община Златоград през периода 2016 - 2020 г. е представено в **Таблица № 2.4-2**.

Таблица № 2.4-2 Механично движение на населението на община Златоград през периода 2016 - 2020 г.

Показател	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Механичен прираст	-112	-105	-54	- 88	14
Заселени	153	125	152	121	172
Изселени	265	230	206	209	158

От **Таблица № 2.4-2** се вижда, че за периода 2016-2020 г., с изключение на 2020 г., се поддържа тенденция от отрицателен механичен прираст в общината.

3. Кратък анализ на икономическите отрасли в общината

Икономическото развитие на община Златоград през последните години се характеризира с общите белези на икономическото развитие на страната като цяло. Природните дадености са добра предпоставка за развитие на туризма, почивното дело и спорта.

Особеност на досегашното развитие на общината е изградената добра производствена база в частния сектор. Обобщаваща характеристика за икономическото състояние на общината дава размера на реализираните парични постъпления от продажби на продукция, стоки и услуги. Определяща роля в икономиката на общината има частния сектор, чиито нетни приходи са значително по-високи.

Повечето от предприемачите, които започват свой самостоятелен бизнес, се насочват към сектора на услугите и по-специално към търговията. До голяма степен това е обусловено от липсата на собствени средства за стартиране и развитие на самостоятелен бизнес, което ги насочва към сектори, които не изискват сериозни предварителни инвестиции.

На територията на община Златоград има регистрирани над 1500 фирми. Броят на действащите стопански единици, отчитащи дейността си в Териториално статистическо бюро-гр. Смолян са около 410. Дружествата са със сравнително съвременно оборудване, и в тях работят квалифицирани специалисти.

3.1. Промисленост

Промислеността в община Златоград е развит отрасъл, типичен за района. На територията на община Златоград са предоставени на концесия за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 5 от Закона за подземните богатства пет находища. Информация от Регистъра на действащите концесии за добив на подземни богатства, актуална към 07.03.2022 г., на територията на община Златоград е представена в **Таблица № 3.1-1**.

Таблица № 3.1-1. Списък на действащите концесии за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1 от Закона за подземните богатства на територията на община Златоград към 07.03.2022 г.

№	Партида НКР №	Концесионер	Находище	Община (Област)	Група подземно богатство	Вид подземно богатство	Срок на концесията	Дата на подписане на концесионния договор	Дата на влизане в сила на концесионния договор	Решение на Министерски /Общински съвет №
1	D - 00382	"Родопи Еко Проджектс" ЕООД, гр. Златоград	Гюдюрска, у-к "Южна Петровица"	Златоград, Мадан (Смолян)	Метални полезни изкопаеми	Оловно-цинкови руди	12 г. + 15 г.	14.07.2004 г.	01.07.2002 г.	495/08.06.2004 г.
2	D - 00280	"Родопи Еко Проджектс" ЕООД, гр. Златоград	Андрю-Шумачевски дол	Златоград (Смолян)	Метални полезни изкопаеми	Оловно-цинкови руди	35 г.	20.12.2004 г.	01.07.2002 г.	886/10.11.2004 г.
3	D - 00254	"Родопи Еко Проджектс" ЕООД, гр. Златоград	Мързян, у-к "Мързян-Север"	Златоград, Мадан (Смолян)	Метални полезни изкопаеми	Оловно-цинкови руди	35 г.	14.07.2004 г.	01.07.2002 г.	494/08.06.2004 г.
4	D - 00141	"Горубсо - Мадан" АД, гр. Мадан	Петровица	Златоград, Мадан (Смолян)	Метални полезни изкопаеми	Оловно-цинкови руди	8+6+9 г.	20.04.2001 г.	27.08.1999 г.	125/14.03.2001 г.
5.	D - 00140	"Горубсо - Мадан" АД, гр. Мадан	Крушев дол	Златоград, Мадан (Смолян)	Метални полезни изкопаеми	Оловно-цинкови руди	35 г.	20.04.2001 г.	27.08.1999 г.	126/14.03.2001 г.

/Източник: Регистър на действащите концесии за добив на подземни богатства /

Добивна промишленост

"Родопи Еко Проджектс" ЕООД е концесионер на сектор "Мързян-север" от находище "Мързян". Дружеството е и концесионер на находище "Андрю-Шумачевски дол", както и на участък "Южна Петровица" на находище "Гюдюрска". И в трите залежи се добиват оловно-цинкови руди. Концесиите на първите две са предоставени през 2004 година за период от по 35 години на "Горубсо-Златоград" АД. Концесията за сектор "Южна Петровица" е предоставена през 2004 година за 12 години на "Горубсо-Златоград" АД, а през 2014 година срокът на предоставената концесия е удължен с още 15 години. С решения на Министерски съвет правата и отговорностите по трите концесии се трансферират напълно на "Родопи Еко Проджектс" ЕООД, като условията по концесионните контракти остават без смяна. Прехвърлянето се налага, защото "Родопи Еко Проджектс" е приемник на заличеното "Горубсо – Златоград" АД. Единоличен притежател на двете сдружения е "Минстрой Холдинг" АД.

Преработващ сектор

"ЗММ-ЗЛАТОГРАД" АД е основна през 1981г., от 1998г. е акционерно дружество, собственост на акционери-основно работници и служители в предприятието. Дружеството е в отрасъл промишленост, подотрасъл Машиностроене. Предметът на

дейност е: проектиране и производство на технологично оборудване, окомплектовка за металоурежещи машини, др. метални изделия, търговска дейност в страната и чужбина.

Фирмата се намира в югоизточната промишлена зона на гр. Златоград, тя се състои от три цеха и един инженерен корпус. Основните клиенти на фирмата са главно предприятия от машиностроенето-ЗММ-София, ЗММ-Хасково, ЗММ-Металик - Пазарджик, Машстрой - Троян и др. Предприятието осигурява работа на над 70 души. Заетият персонал се състои главно от мъже, които работят от самото създаване на предприятието.

Развита в общината е и шивашката промишленост, представена от редица предприятия от частния сектор.

„Белотекс-95“ АД е предприятие, специализирано за производство на сурови памучни тъкани за спортно и работно облекло, спално бельо, медицински и технически тъкани. Големият дял на износа на продукцията на "Белотекс-" АД - 83% от общо произведената, обуславя експортната ориентираност на фирмата. От основаването си дружеството поддържа традиционни търговски взаимоотношения с клиенти от Италия, Германия, Австрия, Швейцария.

"Златоград Текстил" ЕООД е предприятие с предмет на дейност, свързан с шивачество; разкриване на шивашки цехове за производство на текстилни изделия; всякакъв вид търговска дейност, включително внос, износ и реекспорт; бартерни и лизингови дейности; продажба на консигнация; комисионна търговия; търговия с движими вещи и недвижими имоти; както и всички други, незабранени от закона, дейности и услуги, като дейността ще се осъществява в страната и чужбина

Сред шивашки фирми на територията на общината са „ЕС-БИ-ЕН-Виолета Беширова“ ЕООД, "БУЛТЕКС" ООД „Евротекс“ ЕООД ЕТ "Криста-М-Валентин Метакхов", ЕТ „Чилингстил“ и „Албатекс“ ЕООД и др.

С производство на хляб и хлебни изделия са ангажирани 12 фирми, една фирма преработва и млечни продукти.

Отрасъл строителство в общината се представя от 20 броя частни фирми. Някои от тях са строителна компания "Валзах" ЕООД, строителна компания СК "ВЕЛК" ООД, ЕТ "Емил Любомиров", "Кариера" ЕООД, ЕТ "Красимир Чипчиев - Розалия Чипчиева".

На територията на общината действат и няколко дървопреработващи фирми, вкл. ЕТ "Зора - Митко Чаушев", "Рожен" ЕАД, ЕТ "Роси".

В общината са развити частично и фирми, с предмет на дейност **дърводобивните и дървопреработващите дейности; банковото обслужване и застраховане** и др.

3.2. Селско стопанство

Въпреки водещата роля на Южен централен район в сектора за страната, секторът е слабо изразен на територията на община Златоград.

Основен ресурс, за развитие на селското стопанство и на неговия основен подотрасъл – растениевъдство, е земеделската земя, почвено-климатичните условия, традициите и производствения опит на населението в отглеждане на определени селскостопански култури.

В баланса на територията на общината, земеделските земи са 27 265 da, което е 16 % от общата територия на общината. Обработваемите земи са 23 694 da или 13,8%. Ниският процент обработваеми земи се дължи на ниско и средно планинския релеф и климатичните особености на общината. Отрасълът се благоприятства от климатичните условия, географското положение и релефът, традициите и производствения опит на населението в отглеждане на земеделски култури и селскостопански животни. *(План за интегрирано развитие на община Златоград 2021 – 2027).*

Таблица № 3.2-1 Земеделски стопани и площ на територията на община Златоград за периода 2014 - 2020 г.

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Земеделски стопани	74	177	188	188	185	162	153
Площ, [da]	118,123	5515,338	689,127	704,419	913,204	1615,159	1836,38

Източник: Областна дирекция „Земеделие“ - Смолян

В **Таблица № 3.2-2** са представени отглежданите култури за периода 2014 – 2020 г. на територията на община Златоград, основни сред които са картофи, фасул, ръж и царевица.

Таблица № 3.2-2 Основни отглеждани култури на територията на община Златоград за периода 2014 - 2020 г.

Култура/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Царевица за зърно, [kg]	100	200	200	200	200	200	200
Ечемик, [kg]	-	100	-	-	-	-	-
Ръж, [kg]	400	400	200	200	200	200	-
Фасул, [kg]	300	300	300	300	300	300	7
Картофи, [kg]	2000	2000	3500	2000	2000	2000	2000
Домати, [kg]	100	100	100	100	100	100	100
Пипер, [kg]	100	100	100	100	80	80	80
Градински грах, [kg]	50	50	50	50	50	50	-
Ягоди, [kg]	20	20	20	20	20	20	20
Тютюн, [kg]	150	550	150	150	50	50	25
Ябълки, [kg]	-	10	10	10	10	15	3,5
Сливи, [kg]	-	-	-	-	-	-	8,8
Череша, [kg]	-	-	-	-	-	-	4,9

Източник: Областна дирекция „Земеделие“ - Смолян

Благоприятните географски и климатични условия, както и наличната материална база са предпоставка за развитието на производството на тютюн и зеленчукови култури. С най-добри условия за развитие на селско стопанство са южните склонове от територията, където

релефните и почвените условия благоприятстват такова развитие (Общ устройствен план на община Златоград, 2017 г.).

Съгласно информация от Доклад за дейността на областна дирекция „Земеделие“ - Смолян през 2021 г.⁴, справка за тютюнопроизводители в община Златоград към 31.12.2021 г. е представена в **Таблица № 3.2-3**.

Таблица № 3.2-3 Тютюнопроизводители в община Златоград към 31.12.2021 г. спрямо общите стойности за област Смолян.

Обхват	Брой тютюно-производители	Площ на имоти, [da]	По договор, [da]	Тютюн по договор, [kg]	Изкупен тютюн, [kg]
Община Златоград	8	19	20	3120	0
Област Смолян-общо	57	264	189	27550	5176

Животновъдство

В животновъдството преобладават малките частни стопанства за отглеждане на домашни животни като и този подотрасъл не е водещ за икономиката на община Златоград.

Пашата е разрешена в горските територии, съгласно информация от ТП ДГС Златоград. Ежегодно се определят землищата и местностите, в които се забранява паша със заповеди на кметовете на общината Златоград за територията на същата.

Броят от видовете отглежданите селскостопански животни в община Златоград, за периода 2014 - 2020 г. са представени в **Таблица № 3.2-4**.

Таблица № 3.2-4 Брой и видове селскостопански животни в община Златоград

№	Животни/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Говеда, [бр.]	1390	1500	1625	1450	1400	1150	1100
2.	в т.ч. крави, [бр.]	755	755	795	740	650	510	470
3.	Овце - общо, [бр.]	648	800	700	655	555	800	900
4.	в т.ч. овце - майки, [бр.]	510	530	430	425	525	750	800

⁴ https://www.mzh.government.bg/odz-smolian/Libraries/%d0%94%d0%be%d0%ba%d0%bb%d0%b0%d0%b4%d0%b8/Smolyan_godishen_doklad-2021.sflb.ashx

№	Животни/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
5.	Кози - общо, [бр.]	661	581	600	582	632	550	350
6.	в т.ч. кози - майки, [бр.]	509	519	519	519	569	500	300
7.	Птици - общо, [бр.]	2500	2500	2500	2500	2500	2500	2500
8.	Пчелни семейства, [бр.]	420	600	607	920	920	925	1002
9.	Зайци – общо, [бр.]	800	960	300	300	300	300	300
10.	Еднокопитни, [бр.]	327	327	327	327	327	300	300
11.	Щрауси, [бр.]	7	7	5	5	5	5	5
12.	Свине, [бр.]	30	160	-	-	-	-	-

Съгласно Общ устройствен план на община Златоград, 2017 г., в планинските части съществуват възможности за развитие на планинско пасищно животновъдство на базата на значителния размер пасища, както и на добива на сено от естествените ливади. Раздробяването на земеползването, трудната достъпност поради стръмните терени, липсата на пътища, както и застаряването на населението води до наличие на необработваеми земи от земеделският фонд. Решението на Общия устройствен план на община Златоград предполага наложителни промени във формата на стопанисване не само в традиционното производство на картофи, но и в алтернативните форми на земеделска продукция за производство на екологично чисти, предимно от животновъдството продукти. С Общия устройствен план максимално се запазва съотношението обработваема земя - общ баланс на територията и е проучен потенциала на прилежащите към водните обекти терени за устройствено планиране на дейности, съвместими с бъдещото им усвояване за оранжерийно производство. Предложена е и възможност за изследване на нуждата от диверсификация на отглежданите към момента култури и реструктуриране в сферата на трайните насаждения.

Незначителният дял на селското стопанство в икономиката на общината, определя сектора като възможност за развитие, въпреки наличието на неблагоприятни за интензивно земеделие територии и слабо представеното животновъдство. Полупланинският и планински релеф са предпоставка за силно развитото пасищно животновъдство в миналото и условие за високопланинско животновъдство и в настоящия момент. Екологично чистите ливадни треви и лечебни растения са предпоставка за нарастващо развитие на пчеларството. Производството на екологично чисти продукти в южните склонове от територията, където релефните и почвените

условия благоприятстват такова развитие. В контекста на за Зелената сделка и в частност проекта на Стратегията на ЕК за постигане на целите на ООН за устойчиво развитие „От фермата до трапезата“ е залегнал справедлив екологичен преход, в т.ч. чрез осигуряване на устойчив поминък на производителите, по-къси вериги на доставка, насърчаване на биоземеделieto и др. Насърчаването развитието на биоземеделieto и биологичното животновъдство, е част от Приоритет 5 на ПИРО – Златоград.

Планът за интегрирано развитие на община Златоград 2021-2027 г. отправя препоръка бъдещата политика на общината да продължи в посока за дългосрочното отдаване под наем на земеделските земи. Това ще даде сигурност на земеделските производители и ще доведе до поддържането им в добро екологично и земеделско състояние.

3.3. Горско стопанство

Община Златоград попада в обхвата на ТП ДГС Златоград ("Южно Централно Държавно Предприятие" - ДП). В териториалния баланс на общината на първо място по размер на площта се нареждат горските територии. Те заемат 80 % от общата площ на община Златоград. Тези ресурси са предпоставка за използването им за развитието на дърводобива и дървообработването, билкопроизводство и други дейности, вкл. екологично ориентирани.

Общата площ на горските територии в обхвата на ТП "Държавно горско стопанство Златоград" е 33869 ha, в т.ч.⁵

- Държавни горски територии – 31683 ha
- Гори общинска собственост – 7 ha;
- Гори на физически лица – 1434 ha;
- Гори на юридически лица – 4 ha;
- Гори на религиозни организации – 13 ha;
- Гори върху земеделски земи – 728 ha.

Според схемата на горскорастителното райониране на България, стопанството попада в Южна крайгранична област, подобласт Ардинска. В зависимост от надморската

⁵ Доклад за резултатите от проведения мониторинг и оценка на въздействието от дейностите по управление върху социалната и природна среда в териториалния обхват на ТП „ДГС Златоград“ за периода 01.01. – 31.12.2021 г., ДГС Златоград

височина (390-1407 m) територията попада в Долния равнинно-хълмист и хълмисто - предпланински пояс на дъбовите гори (0-800 m н.в.) и в Средния планински пояс на горите от бук и иглолистни (800-2200 m н.в.). По-голям дял от широколистната растителност има букът (*Fagus sylvatica*). В по-ниските части естествено разпространените в района са видове дъб (зимен дъб (*Quercus petraea*), благун (*Q. frainetto*) и цер (*Q. cerris*)), келяв габър (*Carpinus orientalis*) и др. В териториалния обхват на ТП „Златоград“ изкуствено създадените иглолистни култури основно от бял (*Pinus sylvestris*) и черен бор (*P. nigra*), както и зелена дугласка (*Pseudotsuga menziesii ssp menziesii*).

Стопанската дейност е насочена предимно към подобряване на санитарното състояние на гората. Проектират се предимно постепенни сечи с голям възобновителен период/ постепенно-котловинна, групово-постепенна, неравномерно-постепенна/, краткосрочните сечи са сведени до минимум. Провеждат се отгледни сечи, селекционни (в малко количество), санитарни и принудителни. Санитарната и принудителна сеч се извеждат с цел подобряване фитосанитарното състояние на насажденията.

Залесяването на горски територии се извършва основно от Държавно горско стопанство. По горскостопански план е предвидено средногодишно залесяване в размер на 3,5 ha. Но се разчита преди всичко на естественото възобновяване.

По информация от изготвения Доклад и анализ на резултатите от проведения мониторинг на територията на ТП ДГС „Златоград“ през 2021 г. Средният запас на стопанството е 158 m³/ha, средният прираст на 1 ha е 3,26 m³. Годишното ползване на дървесина от държавни гори е 50 004 m³ (без клони), по ГСП 2021 г.

По финансов план за 2021 год. са заложили добив на дървесина в размер на 34 700 m³ лежаща маса, на обща стойност 1 654 750 лв. Добитата и реализирана дървесина за периода 01.01-31.12.2021 год. е 30674 m³, на обща стойност 1 105 732 лв. Като в стойността не е включена дървесина, която е закупена по чл.193 от Закона за горите. Реализираното ползване е осъществено основно от отгледни сечи и принудителни сечи.

Изпълнението на годишния план е 88,4 % спрямо разчета за годината.

През 2021 г. са планирани и други дейности в т.ч.: маркиране на насаждения, за ползване в лесосечен фонд за 2022 г. – 35 000 m³ стояща маса; ново залесяване – 80 da и отглеждане на горски култури – 530 da. Отгледни сечи без материален добив – 130 da

Осигуряване на достъп до обекти и текущ ремонт на съществуващи горски пътища е 50 km., изграждане на лесокултурти прегради – 2000 m.

3.4. Туризм

Общината разполага с голям потенциал за развитието на туризма, включително природни забележителности и културно-историческо наследство. Допълнителен фактор, имащ положително влияние върху нарастването на туристическия поток към общината е отварянето на ГКПП Златоград- Ксанти.

Общината е отдалечена от основните летища в страната (София, Пловдив, Варна, Бургас) и от най-развитите дестинации за престой на чужденци (Черноморското крайбрежие, София, Боровец, Банско). Същевременно близостта до курорта Пампорово, създава потенциални възможности за генериране на чуждестранни потоци.

Основен притегателен туристически център е Етнографския комплекс на гр. Златоград - най-големият архитектурен резерват в Родопите. В него са разположени множество работилници, пресъздаващи и демонстриращи традиционните местни занаяти по атрактивен и самобитен начин.

Комплексът предлага на туристите СПА-услуги, пешеходни маршрути по местните екопътеки. Особен интерес предизвиква и старото килийно училище. Разработени и експонирани са и тракийско светилище „Белите камъни” и археологически пътеки около с. Бенковски. Наблизо са и популярните туристически дестинации Перперикон и Татул, които могат да станат повод за лъчеви маршрути и удължаване на престоя в Златоград.

Туристическото предлагане в общината се разнообразява и от други атрактивни услуги - конна езда, посещения на ферма за щрауси, шофиране на АТВ, риболовен туризъм, велосипедни маршрути и др.

След отварянето на ГКПП „Златоград-Ксанти” е провокиран сериозен интерес от близостта до плажовете на Бяло море. Златоград е най-близката точка на българска територия до Беломорието. Предлагат се разнообразни туристически пакети с посещения и екскурзии в съседна Гърция.

Наличните природни дадености осигуряват потенциал за развитие на алтернативни форми на туризъм – селски туризъм, екотуризъм и балнеология, съчетани с биоземеделие и биоживотновъдство.

Едно от неоползотворените богатства на общината е геотермалното находище в землището на с. Ерма река. То е с най-голям дебит и съответен потенциал. Ефектите от експлоатацията на водата ще разширят сериозно възможностите за туризъм, ще осигурят целогодишна посещаемост и продължителен престой на туристи в нов сегмент – здравен и балнео туризъм. Усилията на общината са насочени за оползотворяване на ресурса на геотермалното находище, като топлинна енергия и лечебни свойства, като за целта е изградена геотермална станция в УПИ V – 2388 – гео-термична централа, кв.4 по ПУП на гр.Златоград

По данни на водения в Общинска администрация, регистър на категоризираните туристически обекти **към 31.12.2020 г.**, на територията на Община Златоград, функционират 51 места за настаняване.⁶

През 2020 г. категория са получили 12 бр. места за настаняване – 9 прекатегоризирани и 3 нови. С това легловата база в туристическите обекти, на територията на Община Златоград, става 932 легла. В сравнение с данните към 31.12.2019 г. легловата база се повишава с 132 легла. Броят на реализираните нощувки на територията на Община Златоград, към 31.12.2020 г., е 19 839 броя. В сравнение с 2019 г., броят на реализираните нощувки (32 405 бр.), намалява с 12 566 броя.

През 2020 г. категоризираните заведения за хранене и развлечения в Община Златоград са 24, от които 19 са прекатегоризирани и 5 нови. Към 31.12.2020 г. броят на местата за сядане в заведения за хранене и развлечения е 3 393. Капацитетът нараства с 216 места за сядане, спрямо предходната година.

Постъпилите приходи през 2020 г. от туристически данък са в размер на 11 363 лв.

За изпълнение на Програмата на дейностите за развитието на туризма в Община Златоград през 2020 г. са изразходвани 7988,48 лв. Остатъкът от туристическия данък от 2020 г. е в размер на 4202,38 лв.

Отчетът на разходените средства от туристически данък (общо 7988,48 лв) по изпълнение на Програмата на дейностите за развитието на туризма в Община Златоград за 2020 г., по видове дейности е както следва:

⁶ Отчет за изпълнението на Програма на дейностите за развитието на туризма в Община Златоград за 2020 г.

- ✓ Организиране на събития и мероприятия с местно и национално значение, които допринасят за развитието на туризма – 1000,00 лв;
- ✓ Изработване на рекламни и презентационни материали – брошури, каталози, карти, филм, флаери – 902,40 лв;
- ✓ Поддръжка на туристическа инфраструктура, обслужваща туризма, включително местни пътища, до туристически обекти - 4435,84 лв;
- ✓ Участие в Организация за управление на туристически район „Родопи“ – 0 лв;
- ✓ Рекламна кампания в медии - участие в каталози на български и международни туроператори, списания, туристически сайтове и медии - 1651,24 лв;
- ✓ Развитие на спортен туризъм - организиране на спортни лагери за подготовка на отбори в различни видове спорт – 0 лв.

4. Инфраструктура

4.1. Републиканска и общинска пътна мрежа, обществен транспорт и достъпност

Пътната мрежа на общината е сравнително добре развита и има изградена транспортна инфраструктура, свързваща всички населени места с общинския център. Дължината на републиканската пътна мрежа на територията на общината е 28,253 km. Характерно за общината е, че по-голямата част от населените места се обслужват с пътища от републиканската пътна мрежа, които обхващат над 97 % от населението. Това се отнася за селата Старцево, Долен, Ерма река, Страшимир, Цацаровци, Пресока, Кушла. Единствено пътната връзка с. Аламовци-Златоград преминава изцяло по общински пътища. Общата дължина на републиканската мрежа на територията на областта се състои от второкласни и третокласни пътища с обща дължина 539 км. Републиканските пътища на територията на общината са едва 5,2 % от дължината на републиканската мрежа в Смолянска област.

Списъкът на пътищата от републиканската пътна мрежа е определен с Решение No 945 на МС от 2004 година, обн., ДВ, бр.109 от 14 декември 2004 година и представен в *В текущия анализ е използвана информация от План за интегрирано развитие 2021 – 2027 г., Приет с Решение № 3 392 от 03.11.2021 на Общински съвет – Златоград*, както следва.

Третокласните републикански пътища: III - 867 Средногорци - Мадан - Златоград - Бенковски - Подкова - (Момчилград-Маказа), с обща дължина на територията на общината от 23+450 км; III - 8652 (П.к. Стояново - Ардино) - Бял извор - Падина - Неделино - (Мадан – Златоград), с обща дължина на територията на общината 4,803 km.

Общинската пътна мрежа е с дължина 84,392 km. В списъка на общинските пътища са включени следните пътни отсечки:

- Път /Мадан-Златоград/ - с. Страшимир-махала Боево – SML2100 с дължина 4,000 км.
- Път /Мадан-Златоград/ - Фабрика – махала Гюдюрска - SML 3101 с дължина 5,100 км.

- Път /Мадан-Златоград/ - махала Равно бърце - SML 3104 - местен път с дължина 2,139 км. Строи се от 1983 г.
- Път /Златоград-Мадан/ - с. Юруковци, SML 3105, местен път с дължина 1,103 км.
- Път /Мадан-Златоград/ - с. Ерма река-Мързян – SML 1102, с дължина 12,600 км.
- Път /Златоград-Неделино/ - с. Старцево - мах. Белите камъни-граница с общ. Неделино-Дуня-Печинско-SML 2103- 5,200 км.
- Път с. Старцево - м. Оловото, SML 3106-местен път с дължина 0,700 км.
- Път /Златоград-Неделино/ - с. Пресока - Читакови колиби, SML 3107, местен път с дължина 6,000 км.
- Път /Златоград-Пресека/граница община Кирково - разклон с. Долен, KRZ2103, с дължина 8,100 км. Строителството на пътя е започнало през 1972 г.
- Път п.к. Долен - Станкова махала-Доганица, SML3108, местен път с дължина 3,900 км. Строителството на пътя е започнато през 1996 г. Участъкът от Станкова махала до Доганица е без положена трайна настилка.
- Път гр. Златоград - с. Аламовци, SML2109, местен път с дължина 12,350 км. Строителството му е започнало през 1982 г. Построени са част от пътните съоръжения.
- Път (Златоград- с. Аламовци) - махала Кубилин дол, SML3110, местен път с дължина 3,200 км.
- Път Граница община Кирково /с. Горски извор/ - с. Кушла, местен път с дължина 6,000 км. Пътят се строи от 1983 г. Построени са по-голяма част от пътните съоръжения.
- Път Златоград - параклис "Свети Атанас"- яз. Хасидере, SML 3111, с дължина 10,000 км местен път с културно-историческо значение, без положена трайна пътна настилка.
- Път Златоград - Заставата, местен път с дължина 4,000 км с важно значение за трансграничното сътрудничество с Република Гърция, минаващ през историческа

местност "Свети Костадин". Пътят е асфалтиран, но поради сериозната му натовареност е компрометиран и с леки пропадания в определени участъци.

Представа за степента на изграденост на пътната мрежа в общината дават данните за нейната гъстота – измервана дължина на пътищата (км) на 1000 км² територия. За община Златоград тези показатели са със следните параметри: Обща гъстота – 640,0 км/1000 км² при среден за страната показател – 336,0 км/1000 км²; в това число: - Гъстота на републиканската пътна мрежа 159,98 км/1000 км², при средна за страната – 173,2 км/1000 км²; - Гъстота на местната пътна мрежа – 480,4 км/1000 км² при средна за страната 162,0 км/1000 км²; Състоянието на пътната мрежа в общината е добро. Самите пътища изобилстват с хоризонтални и вертикални криви поради особеността на релефа (пресечен високо - и средно - планински), а поддържането им в зимни условия е затруднено. Експлоатацията на републиканската и местната пътна мрежа създава сериозни затруднения за общината във финансов аспект, особено с увеличаването на транспортния трафик след разкриването на ГКПП „Златоград - Ксанти“. Пространствената организация на общинските пътища позволява сравнително удобен достъп на населението от отделните населени места до центъра, а от там и връзка с останалата част на областта и страната. Определени затруднения в осъществяването на пътните връзки има по отношение обслужването на малките отдалечени села в планинската част – Пресока, Кушла, Страшимир, на туристическите обекти в тези райони. По проект „Рехабилитация и реконструкция на общински път SML 2109 /III 867/ Златоград – Аламовци и общински път SML 2100 /III 867, Мадан – Цацаровци/ - Страшимир – махала Боево и на съоръженията и принадлежностите към тях“, в периода 2018 - 2021 г. е извършена рехабилитация и реконструкция на общински пътища: общински път Златоград – с. Аламовци и общински път Мадан – Цацаровци – Страшимир – махала Боево, както и съоръженията и принадлежностите към. По проект "Реконструкция и доизграждане на водопроводните мрежи на с. Ерма река и с. Аламовци, община Златоград и реконструкция и рехабилитация на общински път № SML3107/III-8652, Неделино-Старцево/ - Пресока - мах. Читакови колиби" е рехабилитиран и реконструиран общински път SML 3107/III- 8652, Неделино-Старцево / Пресока-мах. Читакови колиби с дължина, около 4 км.

До гр. Златоград може да се стигне единствено с автомобилен транспорт като има възможности за избор на маршрут. Единият маршрут е от гр. Асеновград през Бачковския манастир, Нареченски бани, Чепеларе, Смолян и Мадан (около 140 km от Асеновград). До Златоград може да се стигне и от Кърджали (60 km) през Джебел и с. Бенковски. Данните показват плавна тенденция към влошаване на настилките, поради ежегодното намаляване на средствата за поддържане на основния и текущ ремонт.

На 15.01.2010 г. е отворен за преминаване четвъртият гранично-контролно пропускателен пункт между Република България и Република Гърция Златоград-Термес (Златоград - Ксанти). Пунктът и пътят до него са изградени от Община Златоград с целеви средства отпуснати от Републиканския бюджет. Пунктът е изключително натоварен, трафикът е интензивен. Структурата на транспортният поток е еднообразна, поради стеснените габарити на пътните участъци и въведените ограничения за безопасност на движението, особено на територията на Република Гърция. Преобладаващ тип преминаващи МПС-та са леките и лекотоварни автомобили до 2 тона, както и автобуси за обществен превоз на пътници до 12 места. Тази транспортна комуникация дава възможност за достъп, както до Беломорието, така и до редица съоръжения на техническата инфраструктура в Северна Гърция, в т.ч. летища, автомагистрала и пристанища.

В Програмата за управление на Община Златоград за периода 2019-2023 г., съдържаща принципи на управление, основни цели, приоритети, дейности, срокове за изпълнение и очакваните резултати, се посочва, че усилията на Общината ще бъдат насочени към дейности, свързани с осигуряване на чиста и привлекателна околна среда, вкл. Поетапно доизграждане на Комуникационно трасе Златоград-Термес-Ксанти. Така ще бъде осигурен качествен, лесен и безопасен достъп на транспортния поток от автомобили до пътната връзка на Република България с Република Гърция. Програмата предвижда и други инвестиции в пътната инфраструктура.

Общественият транспорт на територията на общината, както и връзката с областния град Смолян е организиран чрез автобуси.

Връзката между Златоград и София, както Златоград и Пловдив се обслужва от автобуси.

4.2. Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води

Операторите, експлоатиращи водоснабдителните и канализационните мрежи на населените места и пречиствателните станции (пречиствателни съоръжения) на територията, контролирана от РИОСВ-Смолян за административната територия на област Смолян, вкл. община Златоград е „ВиК“ ЕООД – гр. Смолян.

Водоснабдителна и канализационна мрежа

На територията на община Златоград са локализирани 9 населени места, които имат сравнително добра или по-слабо изградена външна и вътрешна водоснабдителна и канализационна система, това са: гр. Златоград, с. Старцево, с. Долен, с. Ерма река, с. Аламовци, с. Страшимир, с. Кушла, с. Цацаровци, с. Пресока.

Всички населени места на територията на общината са водоснабдени. Жителите на гр. Златоград, с. Старцево, с. Ерма река и с. Долен се захранват от централната водоснабдителна система, поддържана и експлоатирана от ВиК оператора. Процентът на свързаност на населението е представен в *План за интегрирано развитие на община Златоград за периода 2021-2027 г. :*

➤ за гр. Златоград: - към водоснабдителната мрежа – 95%; - към канализационната мрежа – 75%; - към ПСОВ - 55%.

➤ за с. Старцево: - към водоснабдителната мрежа – 100%; - към канализационната мрежа – 25%.

➤ за с. Долен: - към водоснабдителната мрежа – 90%.

Останалите селища се захранват от собствени водоизточници. Водоснабдителната система е изпълнявана от различни по вид и размери тръби, като преобладаващите са етернитовите тръби, на второ място стоманените и вече използваните последните години полиетиленови тръби, с които се изграждат новите и се реконструират старите водопроводи. С изключение на гр. Златоград канализационната система за всички населени места е слабо изградена, като основен проблем е липсата на главни канализационни колектори, които да извеждат фекално-битовия-отпадъчен поток извън населените места и пречиствателни съоръжения за пречистването на водата. По съвместно е заустването на битово-отпадъчните води в съществуващи полусухи дерета или в преминаващата през населеното място река, в локални септични и по-рядко в изгребни ями.

Основният водоизточник за водоснабдяването на гр. Златоград и с. Старцево - е вододайната зона в терасата на река Върбица и изградените в нея бункерни помпени станции, в близост до село Пресека, община Кирково, област Кърджали. Село Долен се водоснабдява от вододайна зона в терасата на река Неделинска, чрез 2 бр. бункерни помпени станции, изградени при разклона за село Крайна, община Неделино. От този водоизточник, също се подават и допълнителни водни количества към село Старцево. Останалите използвани водоизточници за водоснабдяването на населените места са подземни водоизточници – каптажи, каптаж-дренажи, сондажи, всичките на територията на община Златоград, гр. Златоград.

Основен водоизточник е речната тераса на река Върбица, при с. Пресека, разположена западно от гр. Златоград, с $Q=60,00$ -до $40,00$ l/s; Има разрешение за водоползване; Водата се подава от три бункерни помпени станции в Помпена станция „Пресека“. Чрез напорен външен водопровод от 8 км, водата от ПС „Пресека“ постъпва в резервоари – Водоем НЗ 1500 м³, водоем ВЗ 1000 м³ гр. Златоград и водоем „Гудева усойка 200 м³. Ерма река – Водоизточниците, водоснабдяващи селото са извор „Белевци“ /Бельовица/ и извор „Главата“. Водоснабдяването е гравитачно, без пречистване постъпва по външен водопровод в новоизграден резервоар от 500 м. Водоснабдяването на останалите населени места - селата Аламовци, Кушла, Страшимир, Цацаровци и Пресека се осъществява от собствени каптирани водоизточници в близост до населените места. Водоизточниците са подземни, естествено дренирани , като водата се подава гравитачно към резервоарите или постъпва директно в мрежата, без да се пречиства. Село Кушла се водоснабдява от два броя сондажа, в самото село. Неусвоени водоизточници на територията на община Златоград има незначителен брой каптирани извори, които не са включени във водоснабдителните системи на населените места. Съществуват обаче непроучени и не включени във водоснабдителните системи извори и каптажи, около ново обособяващите се зони за туризъм и отдих. Такива са водоизточниците в землищата на селата Пресека, Старцево, Аламовци и Кушла.

По данни от План за интегрирано развитие на община Златоград 2021-2027 г., централна канализационната система има частично изградена в гр. Златоград -около 85%, в с. Старцево - около 22% и в с. Долен - под 20%.

В периода между 2014 – 2015 г. по проект "Реконструкция и доизграждане на водопроводните мрежи на с. Ерма река и с. Аламовци, община Златоград и реконструкция и рехабилитация на общински път № SML3107/III-8652, НеделиноСтарцево/ - Пресока - мах. Читакови колиби" е реконструирана и доизградена водопроводната мрежа (2702 м) на с. Ерма река, община Златоград, реконструирана е и водопроводната мрежа на с. Аламовци (1151 м). През 2019 г. по проект „Доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водопроводна и канализационна мрежа на улици в гр. Златоград“ се изпълни доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителна и канализационна мрежа (битова и дъждовна) в гр. Златоград по улиците „Миньорска, „Албена“, „Бяло море“, „Врх Костадин“, „Яков Змейкович“, „Боровец“ и „Ерма“. Реконструкция и рехабилитация на водоснабдителна мрежа ще се изпълни по улиците „Ангел Кънчев“, „Бор, „Христо Ботев“, „Пейо Яворов“, „Рила“, „Акация“, „Рожен“, „Здравец“, „Стефан Стамболов“ и „Виктор Юго“. Към този момента се подменя водопроводна мрежа на част от ул. „Ст. Стамболов“, ул. „Младост и ул. „Еделвайс“. В момента се изпълнява проект „Изграждане на Главен колектор ІА в гр. Златоград. Главният канализационен колектор е с дължина 371 m, а подпорната стена към него - 355 метра. Предстои завършване на обекта и въвеждане в експлоатация.

Пречиствателни станции за отпадъчни води

Област Смолян все още изостава по отношение на свързването на канализационните мрежи с пречиствателни станции за отпадъчни води – покритието е едва 43,1% от населението в областта при 63,9% за страната.

В гр. Златоград през 2007 година е въведена в експлоатация градска пречиствателна станция за отпадъчни води (ГПСОВ).

На територията на община Златоград е предвидена за изграждане и СПСОВ в с. Старцево.

Градската пречиствателна станция на гр. Златоград е съвременно съоръжение, изградено по модерна технология. В технологичната схема са изградени съоръжения за механично и биологично пречистване, третиране на утайките и за обеззаразяване на пречистените отпадъчни води при необходимост. Състоянието на съоръжението е добро. Резултатите от проведения емисионен контрол и собствен мониторинг на ГПСОВ през 2020 г., показват ефективна работа с много добър пречиствателен ефект, без установени

превишения на индивидуалните емисионни ограничения (ИЕО) по разрешителните за заустване и/или замърсявания на водоприемниците след точките на заустване. Предстои да се доизгради и главния градски колектор, съставен от седем главни канализационни клона, които следват естествения наклон на терена към реките Малка, Голяма и р. Върбица.

Населените места с 2000 до 10 000 екв. жители: Девин, Доспат, Чепеларе, Ардино, Сатовча, Лъки, Неделино и Баните, на територията на област Смолян, нямат изградени ПСОВ, а отпадъчните води се отвеждат и заустват непречистени във водоприемниците, като по този начин се поддържа натиска (замърсяването) върху тях в поречията на реките Арда, Марица и Места.

4.3. Енергийна мрежа

Обслужваната мрежа се състои от подземна и надземна инфраструктура. Електрозахранването се осъществява от две подстанции-„Златоград” и „Конски дол“. Въздушните електропроводи средно напрежение са с дължина 91,185 m, а подземните кабелни линии с дължина 7,821 m. С тях са захранени две възлови станции и 64 броя трафопостове с общо инсталирана мощност 19 442 kWA (киловолтампера). Електропроводите са изградени в енергиен пръстен, който позволява при различни аварии, електрозахранването да се осигурява от алтернативен източник. Електроснабдяването на населението на територията на общината се осъществява от ЕВН България Електроразпределение Юг, което извършва дейността си в рамките на предоставената му лицензия. Разпределението се извършва на базата на общи публично известни условия и под регулативния режим, осъществяван от Държавна Комисия за енергийно и водно регулиране. Електрифицирани са всички населени места на територията на общината, като липсват такива с режим на тока.

За производството на алтернативна електрическа енергия в страната се използват водна, вятърна и слънчева енергия в зависимост от специфичните природни условия за всеки регион. На територията на общината са изградени 5 броя фотоволтаични централи с обща мощност 130 kWA и един брой МВЕЦ, с мощност 400 kWA. Засилен е интересът към инвестиции в този тип енергийни обекти, въпреки че потенциалът на общината е висок и произтича от това, че територията на Златоград попада в район с добри

показатели на слънчева радиация и подходящи атмосферни условия, увеличаващи рентабилността на фотоволтаични централи (ПИРО 2021-2027 г.).

Непрекъснато увеличаващото се потребление на енергия и неговата концентрация в урбанизираните територии предизвиква значителни замърсявания на околната среда и ускорено отделяне на парникови газове, предимно въглероден диоксид, което допринася за глобални негативни въздействия върху климата и налага вземането на неотложни мерки за решаване на въпроса за енергийната ефективност. Проблемът има и значими икономически и социални измерения за нашата страна от гледна точка на бедните енергийни ресурси и високия дял на вносни енергоносители. По тези причини, енергийната ефективност става приоритет на националната политика. Оптималното използване на енергийните ресурси, предоставени от възобновяеми енергийни източници е средство за достигане на устойчиво енергийно развитие и минимизиране на вредните въздействия върху околната среда от дейностите в енергийния сектор.

Община Златоград има разработен Програма за енергийна ефективност на община Златоград 2021-2027 г. и Дългосрочна Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на Община Златоград 2021 – 2030 г.

На територията на общината са предприети мерки за подобряване на енергийната ефективност на сградния фонд, чрез изпълнени проекти за енергийна ефективност във всички образователни и публични сгради. Изпълнените проекти за енергийна ефективност на територията на Община Златоград в периода 2015 – 2021 включват:

- "Енергийно ефективна модернизация на уличното осветление в град Златоград" във всички населени места в Община Златоград;
- "Реконструкция на котелно и отоплителна система в сградата ОУ "В. Левски" гр. Златоград“;
- "Реконструкция на котелно и отоплителна система в сградата СУ "Антим I" гр. Златоград“;
- "Реконструкция на котелно и отоплителна система в сградата Общинска администрация гр. Златоград“;
- „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност в сградата на Районна служба „Пожарна безопасност и защита на населението“ град Златоград“;

- „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност в сградата на Районно управление град Златоград“;
- „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност в сградата на Гранично полицейско управление град Златоград“;
- „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност в сградата на Районен съд Златоград и Районна прокуратура Златоград“;
- Проект "Прилагане на мерки за повишаване на енергийната ефективност в ОУ "Св. Св. Кирил и Методий" с. Долен, общ. Златоград;
- Проекти "Прилагане на мерки за повишаване на енергийната ефективност в сгради: ДГ "Радост" гр. Златоград, ДГ "Снежанка" гр. Златоград, ДЯ "Мир" гр. Златоград, ДГ "Щастливо Детство" с. Старцево, ДГ "Детски свят" с. Долен;
- Прилагане на мерки за ЕЕ в 48 жилищни сгради.

4.4. Комуникационни мрежи

Трите национални мобилни оператора А1, Йетел и Виваком осигуряват 100% покритие със сигнал на територията на населените места от общината. Това осигурява пълен спектър на техните услуги. Територията на общината има почти 100% покритие на лицензираните национални ефирни телевизии, като отскоро се приема изцяло цифров сигнал. В града функционира една кабелен телевизионен оператор, покриващ 100% от територията на града и осъществява услугата и в село Старцево. В Долен и Ерма река осъществяват дейност местни оператори. В над 90% от територията на общината се приема и националното радио. Покритието със сателитен сигнал е на 100% за територията на цялата община от сателитите от системата EUTELSAT, INTELSAT, СПУТНИК, IRIDIUM, TELENOR, част от ASIASAT и ARABSAT.

Всички куриерски фирми на територията на България предоставят услугите си на територията на община Златоград. В гр. Златоград функционира постоянно действащ офис на „Еконт“ и „Спиди“. Технологичен възел Далекосъобщения – гр. Смолян осъществява експлоатацията и поддържането на далекосъобщителната мрежа на територията на община Златоград. На територията на общината има изградени автоматични телефонни централи, обслужващи всички населени места в общината. Общия капацитет на номерата е напълно достатъчен да задоволи нуждите на общината.

Към юни 2018 г. 97.77 % от населението в община Златоград има достъп до бърз широколентов интернет, а 98.57 % от населението има достъп до свръх бърз широколентов интернет, като 1.43 % попада в бяла зона, а 0.80 % в сива зона по данни на МТИТС чрез публикувани данни в „Социално-икономически анализ на районите в Република България, Втори етап. Част I. Приложения“.

4.5. Застрояване

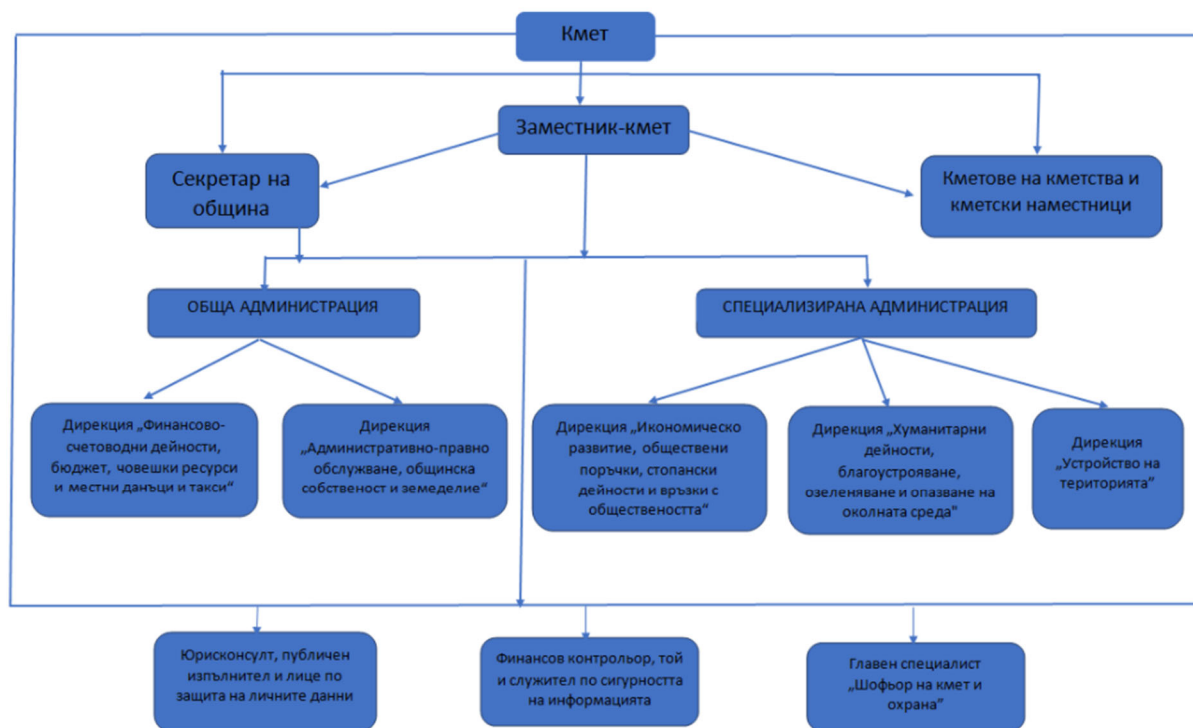
В град Златоград и съставните села на общината застрояването е ниско с височина на сградите до 10 m и етажност до 3 етажа. Жителите живеят в еднофамилни жилищни сгради, разположени свободно в урегулираните поземлени имоти.

5. Управленски ресурси

5.1. Структура на управление на дейностите, свързани с околната среда

Органограма на Общинска администрация Златоград е представена на **Фигура № 5.1-1**.

Фигура № 5.1-1. Организационна структура на Общинска администрация Златоград

/Източник: Интернет страница на Община Златоград - <https://zlatograd.bg/> /

В структурата на Община Златоград специализираните дирекции, пряко ангажирани с дейностите по опазване на околната среда са две, дирекция „Хуманитарни дейности, благоустройство, озеленяване и опазване на околната среда“ и дирекция „Икономическо развитие, обществени поръчки, социални дейности и връзки с обществеността“, включваща и дейност „Екология“. Сред задълженията на дирекциите са да се контролира спазването на действащото законодателство в областта на опазване на околната среда и рационалното използване на природните ресурси; събиране и анализиране на информация за състоянието на околната среда; изготвяне и набавяне на документи и информация, необходими за издаване на становища за въздействие върху околната среда, екологични оценки и оценки за съвместимост на проекти, обекти и

дейности на територията на община Златоград; да се следи състоянието на околната среда, евентуални замърсявания на въздуха, водата, почвата и предприемане мерки за тяхното отстраняване; извършване на контрол на дейностите, свързани със събиране и извозване на отпадъци и други дейности, свързани с управлението на отпадъците; изготвяне на предписания при установяване на нарушения на екологичното равновесие на територията на общината; осъществяване на контрол по наредбите на Общински съвет, свързани с опазване на околната среда; изготвяне на справки и отчети за ТСБ, РИОСВ, БДИБР и др. свързани с дейностите по опазване на околната среда и управление на отпадъците; съставяне на актове на нарушители по ЗУО и наредбите на Общински съвет, свързани с опазване на околната среда; информирание на населението за състоянието на околната среда и за предприемани действия и дейности, подлежащи на оценка на въздействието върху околната среда; обработване на преписки по молби на граждани и юридически лица; изпълнява и други задачи, произтичащи от нормативните актове и заповедите на кмета на общината, в областта на дейността си.

5.2. Сътрудничество с други институции, организации и дружества

По проблемите на околната среда и здравния статус на населението Община Златоград поддържа информационен обмен със следните регионални органи на централни ведомства:

- Регионална инспекция по околната среда и водите – Смолян към Министерство на околната среда и водите;
- Регионална здравна инспекция - Смолян към Министерство на здравеопазването;
- Басейнова дирекция за управление на водите „Източнобеломорски район“, с център гр. Пловдив;
- ДГС ТП „Златоград“;
- Областна дирекция „Земеделие“ – Смолян към Министерство на земеделието (МЗ);
- Териториално статистическо бюро към НСИ - Отдел "Статистически изследвания - Смолян";
- Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“;
- Областна дирекция по безопасност на храните към МЗ;
- Лаборатория за радиационни измервания-РЛ-Пловдив.

6. Финансов капацитет

Съгласно Доклада, относно Проект на бюджет на Община Златоград и индикативния годишен разчет на сметките за средствата от Европейския съюз за 2021 г., предоставен на официалния административен сайт на Общината, приходната част на бюджета за финансиране на делегираните от държавата дейности през 2021 г. се състои от обща субсидия в размер на 8 536 41 лв., при 7 515 802 лв за 2020 г.

С общата субсидия се финансират делегираните от държавата дейности при организирането и предоставянето на публични услуги:

- Функция „Общинска администрация“;
- Функция „Отбрана и сигурност“;
- Функция „Образование“;
- Функция „Здравеопазване“;
- Функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“;
- Функция „Култура“.

7. Климат и атмосферен въздух

7.1. Климат

Според климатичното райониране на България (по Велев, 1990, 2002) община Златоград попада в Континентално-средиземноморската климатична област, Южнобългарска подобласт. Климатът в общината се характеризира със сравнително мека, валежна зима и умерено топло и сухо лято.

В Плана за интегрирано развитие на Община Златоград, 2021 – 2027 г. се посочва, че през почти всички години от периода 2014 – 2020 г. се отчита положително отклонение на температурите спрямо климатичната норма, като на годишна база тези отклонения достигат до +2.6 °C. През втората половина на лятото и началото на есента се наблюдава ясно очертан период на засушаване.

Количеството на валежите в община Златоград надвишава значително средните стойности за страната. Валежите се характеризират със зимен максимум (декември - януари) и вторичен максимум през юни, като валежите през студеното полугодие са с около 10-15% по-големи от тези през топлото полугодие. Годишната сума на валежите

за общината е средното около 900-1200 mm (l/m²). Най-голямата годишна сума на валежите през разглеждания период е регистрирана през 2014 г. – 1364 mm.

Таблица № 7.1-1 Средна годишна температура на въздуха в °C, осреднена за периода 2014-2020 г. за община Златоград

Сезон, месеци	Зима, XII-II	Пролет, III-V	Лято, VI-VIII	Есен, IX-XI	Годишно
Температура, °C	3.6	11.8	21.5	16.0	13.2

Източник: НИМХ

Таблица № 7.1-2 Средна месечна и годишна сума на валежите в mm (l/m²), осреднена за периода 2014- 2020 г. за община Златоград.

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Валеж, mm (l/m ²)	135	88	124	84	90	100	82	27	59	92	131	146	1158

Източник: НИМХ

Средногодишната относителна влажност на въздуха е 68%, с максимум през ноември - 85% и минимум през август. Дните с относителна влажност на въздуха - равна или по-малка от 30% са 13, което е показателно за добри растежни условия на горската и тревната растителност в района. Средната месечна скорост на вятъра е в границите 0.9 до 1.2 m/s, а средногодишната скорост е 1.1 m/s, което е значително под възприетата като горна граница за рекреационни занимания. През пролетта се наблюдават силни ветрове, достигащи до 17 m/s.

Фигура № 7.1.-1 Роза на вятъра за община Златоград

/Източник: Общ устройствен план на община Златоград, 2018 г./

Други неблагоприятни атмосферни явления са наличието на мъгли и температурни инверсии в долинните разширения на реките. Средният брой на дните с мъгла е 11.5 дни, като месецът с най-много дни с мъгла е декември, докато през лятото такива не се наблюдават. Проявлението на климатичните елементи през различните сезони очертава лятото като най-благоприятно за практикуване на всички видове рекреационно-туристически дейности. Лятото не е горещо, поради охлаждащото действие на реките в общината. На следващо място се нареждат пролетта и есента и на последно - зимата, когато климатичните ограничители се проявяват най-силно.

7.2. Атмосферен въздух

Анализът на състоянието на атмосферния въздух се осъществява с цел определяне на настоящото ниво на замърсяване. Въздухът, като компонент на околната среда, влияе върху състоянието на другите фактори на средата.

Съгласно утвърденият от министъра на околната среда и водите списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ), област Смолян е в РОУКАВ-Югозападен. На територията на община Златоград не са включени пунктове от системата за постоянен контрол на чистотата на атмосферния въздух, част от Националната система за мониторинг на околната среда.

Предвид изискванията на чл.11, Приложение № 6 от Наредба № 12 от 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен и озон в атмосферния въздух (обн. ДВ бр. 58/2010 г.) е АИС–Смолян - градски фонов/транспортен пункт, разположен в застроената част на града - площадката на Регионална библиотека - Смолян. Обхватът на АИС – Смолян, съгласно утвърдената класификация е 100 m - 2 km, като градски фонов и 10-15 m, като транспортен пункт.

Комплексна Фонова Станция /КФС/- „Рожен“ дава възможност да се получава пълна, обективна и комплексна информация за състоянието на атмосферния въздух на фоново ниво.

АИС-Смолян и КФС Рожен са отдалечени съответно на около 40 и 45 km по права линия от град Златоград с наличие на планински хребети, била и долини на реки, което не дава възможност за пряко използване на отчетените стойности в тях, но е база аналогии при сходни условия. В **Таблица № 7.2-1** са дадени пунктовете на територията

на РИОСВ-Смолян, контролираните замърсители и регистрираните концентрации през 2020 г.

Таблица № 7.2-1 Контролираните замърсители и регистрираните концентрации през 2020 г. в пунктовете на територията на РИОСВ-Смолян.

Замърсител		ФПЧ ₁₀	Р _в aer.	SO ₂	NO ₂	CO	H ₂ S	бензен	NH ₃	ПАВ	As aer.	Cd aer.	Ni	ФПЧ _{2,5}	NO	O ₃
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове	1. АИС-Смолян	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2. КФС-Рожен	да	да	да	да	-	-	да	да	да	да	да	да	да	да	да
Пунктове с регистрирани концентрации над ПС на СДН:	1. АИС-Смолян	да-64 пъти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2. КФС-Рожен	не	не	не	не	-	-	не	не	не	не	не	не	не	не	не
Пунктове с Регистрирани Концентрации над СГН:	1. АИС-Смолян	1бр. 33,67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

/Източник: Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2020 г. на РИОСВ-Смолян/

От **Таблица № 7.2-1** се вижда, че превишенията с ФПЧ₁₀ са 64 в АИС-Смолян от 352 измервания или 18 % като в Доклада на РИОСВ-Смолян се посочва, че те са през зимните месеци. Основни източници на прах в областта са промишлеността, транспорта, енергетиката и битовото отопление. През отоплителния сезон, на локално ниво, основен източник на замърсяване с прахови частици е изгарянето на твърди и течни горива в бита и зимното опесъчаване.

Замърсяването на въздуха на територията на община Златоград, причинено от битовото отопление, е сезонно и характерно за зимния период. Предпоставка за

повишени нива на замърсяване на въздуха в приземните слоеве е използването на нискокачествени горивни материали.

Като мярка за намаляване нивото на замърсяване на атмосферния въздух вследствие на битовото отопление се препоръчва използването на качествени горивни материали.

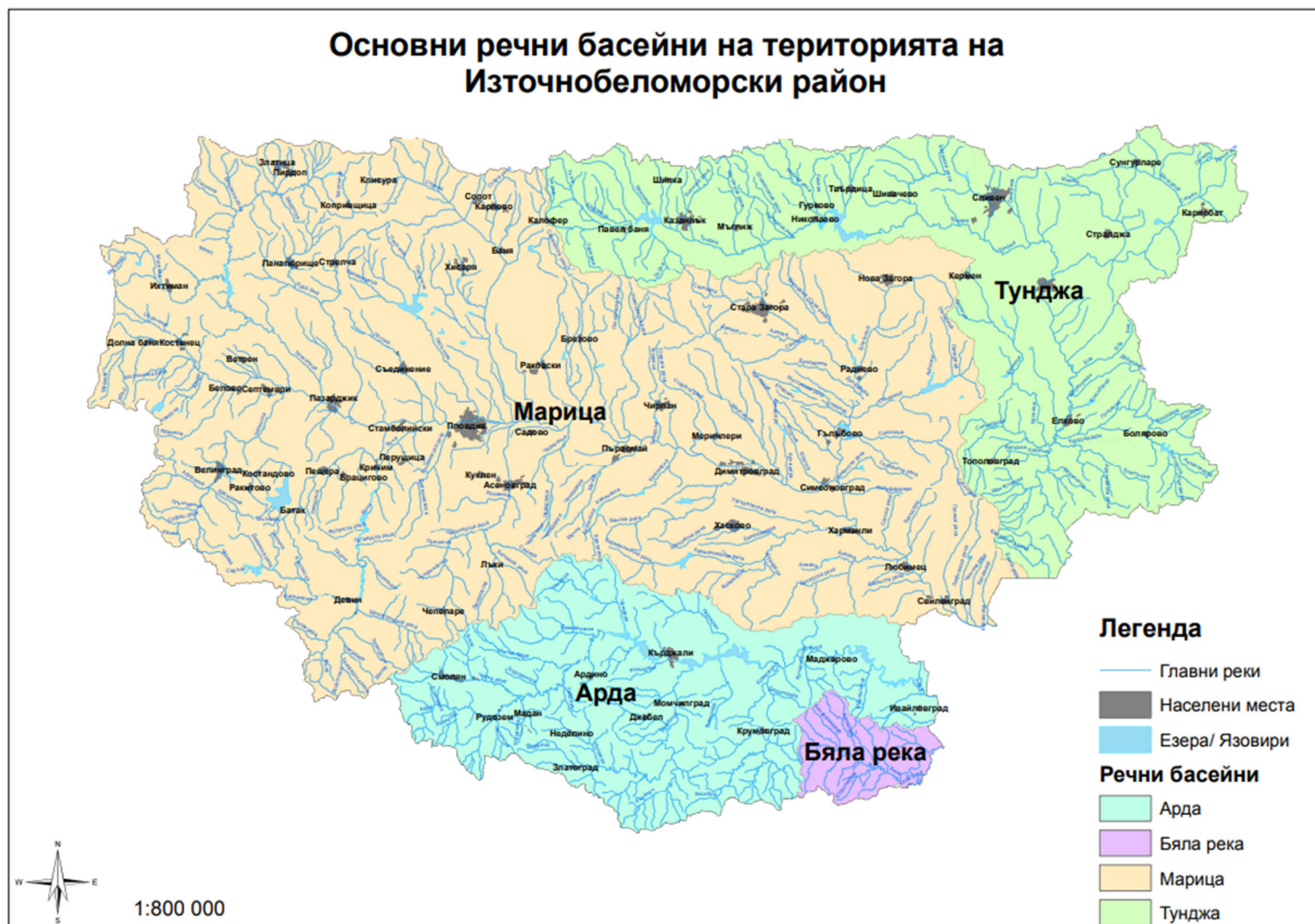
Транспортът в населените места, като източник на замърсяване на въздуха, не би могъл да се приеме като решаващ за състоянието на въздуха, поради естеството и икономическото състояние на общината.

С изключение на посочените локални и инцидентни проблеми, свързани с КАВ, атмосферният въздух над територията на община Златоград може да се класифицира като чист.

8. Води

Община Златоград попада в териториалния обхват на Източнобеломорски район за басейново управление на водите (*Фигура № 8-1*).

Фигура № 8-1. Основни речни басейни в Източнобеломорски район за басейново управление

/Източник: Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ - <https://earbd.bg/> /

Програмата за опазване на околната среда на община Златоград е неразривно свързана с План за управление на речните басейни (ПУРБ 2016-2021 г.) за Източнобеломорски район, съгласно РДВ 2000/60ЕС и План за управление на риска от наводнения (ПУРН 2016-2021 г.), съгласно Директива 2007/60ЕС и Програмите от мерки към тях. Програмният период на Програма за опазване на околната среда на община Златоград за 2023-2028 г. и съпътстващите приложения, съвпада с периода на актуализирането, изготвянето и прилагането на третите ПУРБ 2022-2027 г. и вторите ПУРН 2022-2027 г.

8.1. Повърхностни води

Реките, в разглеждания район, са част от Беломорския водоносен басейн и попадат в хидроложка област със средиземноморско климатично влияние върху речния отток. Гъстотата на речната мрежа е между $0,8\text{--}1,0\text{ km/km}^2$, а средният многогодишен отток на реките варира между 300-620 mm/год. Районът е с преобладаващо дъждовно подхранване и пълноводие през зимата и средна годишна температура на речните води $10,1^{\circ}\text{C--}11,5^{\circ}\text{C}$. Броят на дните с ледови явления е нисък – между 0-15 дни, като преобладават пукнатинните води.

Основно водно течение в община Златоград е река Върбица (десен приток на р. Арда), вливаща се в язовир „Студен кладенец“. Тя се образува от сливането на двете съставляващи реки Голяма река (лява съставляща) и Малка река (дясна съставляща) в центъра на град Златоград. За начало се приема Голяма река, с десния си приток Ерма река. Последната води началото си от най-югозападната част на Жълти дял, на 1284 m н.в., от северното подножие на граничния връх Мързян (1345,8 m), на около 2 km югозападно от село Мързян. До шосето Мадан – Златоград тече в източна посока, а след това, до Златоград - в югоизточна, в тясна и дълбока долина, гъсто обрасла с широколистни гори. В центъра на Златоград приема отдясно Малка река (Аламовска река) и двете заедно дават началото на същинската река Върбица. След Златоград, долината на Върбица се разширява, става по-слабо залесена и с множество меандри и след около 9 km навлиза в община Кирково.

Нейни основни притоци на територията на община Златоград са: Балалийска река (ляв), Хасидере (десен) и Неделинска река (Узундере, ляв). Неделинска река преминава през общината с долното си течение, като тече от север-северозапад на юг-югоизток в дълбока и слабо залесена долина. Река Върбица е и най-дългият и най-пълноводен приток на Арда, който отводнява големи части от рида Жълти дял в Западните Родопи и Стръмни рид в Източните Родопи. По дължина се нарежда на 28-мо място сред реките в България с 98,1 km. Реката се характеризира с широк и слабозалесен водосборен басейн с площ 1203 km^2 , което е 20,8% от водосборния басейн на река Арда. Средногодишните валежи по поречието на Върбица достигат до 1000 l/m^2 , които съчетани с интензивността с различно времетраене, големият водосборен басейн и факта, че валежите са през есента, създават предпоставка за големи прииждания на реката и причиняване на

наводнения, особено в долното течение. Река Върбица е и една от най-поройните реки в цяла България.

Характерно за месечния минимален отток на река Върбица е, че той става почти, или равен на нула. Тази особеност е характерна за водосборите, подложени на средиземноморското климатично влияние, за което е характерно неблагоприятното вътрешногодишно разпределение на валежите. Причина за това могат да бъдат и песъкливите леки почви и обезлесените склонове на южните водосбори, които благоприятствуват бързото отцеждане на дъждовните води и бързото изтощаване на оскъдните запаси подземни води в речните тераси и наносните конуси, както и водовземания през летните месеци. Маловодието е най-ясно изразено в края на лятото, през август – октомври, с максимална честота през септември.

Река Върбица преминава през град Златоград, като в центъра на града в нея се вливат реките Малка река и Голяма река. И двата притока имат нарушение на естествения си отток чрез съществуващите хидротехнически съоръжения – язовир „Златоград“ на Малка река и хвостохранилище „Ерма река“ на Ерма река – приток на Голяма река.

Терасата на река Върбица, в местността „Пресека“, се използва за водоснабдяването на гр. Златоград, посредством 4 броя водовземни кладенци.

На устройваната територия попадат и водосборни участъци от реките Арда и Маданска.

По Плана за управление на речните басейни в Източноевропейски район (2016-2021 г.), на територията на община Златоград се идентифицират два типа водни тела от категорията „река“. Всяко водно тяло е речен участък с еднакво екологично и химично състояние, който има важна роля при управлението на водите. Определени са 6 водни тела (*Таблица № 8.1-1*).

Таблица № 8.1-1 Повърхностни водни тела на територията на община Златоград

№	Тип	Код на ВТ	Описание на ВТ	Дължина, [km]	Водосб. Площ, [km ²]
1.	Субсредиземноморски малки и средни реки	BG3AR400R016	Река Неделинска (Узундере) - ляв приток на река Върбица	22,09	136,15

№	Тип	Код на ВТ	Описание на ВТ	Дължина, [km]	Водосб. Площ, [km ²]
2.	Субсредиземноморски малки и средни реки	BG3AR400R017	Извор на река Върбица до град Златоград	17,50	68,35
3.	Планински тип реки в екорегия 7	BG3AR900R045	Река Арда от Сивинска до Рудозем	27,60	122,81
4.	Субсредиземноморски малки и средни реки	BG3AR400R074	Река Върбица и притоците от град Златоград до устие	79,85	925,94
5.	Планински тип реки в екорегия 7	BG3AR900R034	Река Маданска река	12,45	68,67
6.	Субсредиземноморски малки и средни реки	BG3AR400R018	Река Аламовска река	12,55	33,16

Съгласно Приложение № 11 към Раздел на Плана за управление на речните басейни в Източнореломорски район (2016-2021 г.) „Списък с повърхностните водни тела и критерии, възприети за определянето им като силномодифицирани водни тела и/или изкуствени водни тела”, за устройваната територия е потвърдено като силномодифицирано само едно повърхностно водно тяло. Това е река Аламовска река, с код BG3AR400R018, с цел на ползването “селско стопанство – напояване и урбанизация - други нужди”. На водното тяло има построени язовир и МВЕЦ.

На територията на РИОСВ-Смолян са идентифицирани 3 типа води от категория „Река” – планински реки, пресъхващи реки и полупланински реки. На територията на община Златоград попадат само реки от типа пресъхващи **Таблица № 8.1-2.**

Таблица № 8.1-2 Типология категория „река“ на територията на община Златоград

№	Тип	Име на типа	Водосбор
1.	R14	Пресъхващи реки	- Извор на р. Върбица до гр.Златоград; - Река Върбица и притоците от гр. Златоград до устие; - Река Неделинска (Узундере) - ляв приток на р. Върбица; - Река Аламовска река.

Язовири на територията на община Златоград

На територията на община Златоград се намира язовир „Златоград“. Той е разположен на 3,5 km западно от гр. Златоград, по посока на село Аламовци. Въведен е в експлоатация през 1968 година. Изграден е за осигуряване на промишленото

водоснабдяване на „Горубсо” и за питейни нужди на с.Ерма река. Короната на стената е с дължина 146 m, ширина 5 m и височина 52 m. Денивелацията между кота корона и кота преливник е 2,5 m. Завиреният обем на язовира е $38,20 \cdot 10^6 \text{ m}^3$.

Първоначално язовирът е имал много по-малка от настоящата стена, отстояща на разстояние около 300 m от нея. В последствие се изгражда каменна стена със стъпаловидна структура и преливник. Язовирът се използва предимно за риболов. Зарибен е с шаран, щука, сом, мряна, клен, костур, бяла риба и червеноперка.

Хвостохранилище „Ерма река” се намира на 8 км от град Златоград и на 5 km на изток от село Ерма река. Стената му прегражда реката на двеста метра от вливането ѝ в Голяма река. Въведено е в експлоатация през 1964 г., непосредствено след пускане на флотационната фабрика. То е язовирен тип. Хвостът от флотационната фабрика се изпуска директно в реката, като се транспортира до опашката на хвостохранилището и от там започва неговото отлагане с естествено придвижване към района на стената. За пречистване на водата се поддържа утаечно езеро, с дължина най-малко 300 метра. Короната на стената е с дължина 300 m, ширина 20 m и височина 75 m. Котата на короната е 582.5 m, котата на водното ниво на преливника е 577.5 m. Дължината на опашката е 3 km с дължина на утаечното езеро 450 m. Денивелацията между кота корона и кота преливник е 5 m. Завиреният обем на хвостохранилището е $13.5 \cdot 10^6 \text{ m}^3$. Наличието на това съоръжение е довело до пълен дисбаланс на екосистемите в непосредствена близост до него. От провежданите, в района на хвостохранилището, мониторингови и контролни анализи на водата, почви и прахови емисии във въздуха е установено наличие на тежки метали, които представляват здравно – хигиенен риск за населението.

Мониторинг на повърхностните води

За басейна на река Арда е направен анализ на натиска от различен тип върху повърхностните водни тела. От най-голямо значение е натискът, породен от точкови източници – градски отпадни води, следван от натиска от дифузни източници – селско стопанство, регулиране на оттока и морфологични изменения, точкови източници – индустрия, други дифузни източници и друг натиск.

На територията на общината водните тела, с натоварване от точкови източници – населени места са: BG3AR400R017 - Извор на р. Върбица до гр.Златоград със зауствания на Градска канализационна мрежа под 2 000 е.ж. – 2 броя, с товар биохимично потребен

кислород (БПК) от населени места във водосбора на повърхностното водно тяло, 39 t/год и товар химично потребен кислород (ХПК) от населени места във водосбора на повърхностното водно тяло, 195 t/год. Има и две водни тела: BG3AR400R016-р. Неделинска (Узундере) - ляв приток на р. Върбица и BG3AR400R018 - р. Аламовска река, с по едно заустване на градска канализационна мрежа под 2 000 е.ж. Всички повърхностните водни тела на територията на общината /без повърхностно водно тяло BG3AR400R018/ имат натиск от точкови източници – индустрия.

През 2020 г. в 31 повърхностни водни тела в област Смолян са извършени анализи за наличие на приоритетни вещества. В три водни тела „Река Манастирска и река Джурковска до р.Белишка”, „Река Маданска” и „Извор на р.Върбица до гр.Златоград” се констатира превишаване на СКОС по показателите кадмий, олово и никел, което определя и лошото химично състояние на тези тела.

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води.

В **Таблица № 8.1-3** са дадени резултатите от оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела на територията на община Златоград по водни тела. Данните са използвани от Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2020 година на РИОСВ – гр. Смолян.

**Таблица № 8.1-3 Състояние на водните тела на територията на община
Златоград**

№	Описание на водното тяло	Код	Екологично състояние/потенциал			Химично състояние
			Биологични елементи	ФХ елементи	Екологично състояние/потенциал	
1.	Река Неделинска (Узундере) – ляв приток на река Върбица	BG3AR 400R01 6	Добро	Добро	Добро	Добро
2.	Извор на река Върбица до град Златоград	BG3AR 400R01 7	Умерено	Умерено Mn, Zn	Умерено	Лошо Pb, Cd, Ni
3.	Река Арда от Сивинска до Рудозем	BG3AR 900R04 5	Умерено	Добро	Умерено	Добро
4.	Река Върбица и притоците от град Златоград до устие	BG3AR 400R07 4	Добро	Добро	Добро	Добро
5.	Река Маданска река	BG3AR 900R03 4	Умерено	Умерено БПК, NH ₄ , NO ₃ , NO ₂ , PO ₄ , Mn, Zn	Умерено	Лошо Pb, Cd, Ni
6.	Река Аламовска река	BG3AR 400R01 8	Умерено	Умерено NH ₄ , Нобщ, Робщ	Умерено	Добро

Лошото химично и умереното екологично състояние на река Маданска се дължи на заустване на руднични и битови отпадъчни води от гр. Мадан и други населени места.

При извършваните анализи за химично състояние (приоритетни вещества) се констатира отклонения от стандартите за качество на околната среда по показателите олово, кадмий и никел, което определя и лошото химично състояние на водното тяло. Показателите, по които се установява превишаване на стандартите за качество за добро екологично състояние са дънна макробезгръбначна фауна, БПК, амониев азот, азот нитратен, азот нитритен, ортофосфати (като фосфор), манган и цинк. В пункта на река Маданска гр. Мадан кв. Батанци за 2020 г. е изчислена средногодишна стойност по показател манган 346 µg/l при СКОС 50 µg/l, цинк 5095 µg/l при СКОС 100 µg/l, кадмий 35 µg/l при СКОС 0,25 µg/l, олово 41 µg/l при СКОС 1,2 µg/l, никел 5,8 µg/l при СКОС 4 µg/l. Основни емитери за водното тяло са рудник „Крушев дол“ и рудник „Върба-Батанци“ на „Горубсо Мадан“ АД, чиято производствена дейност е добив и обогатяване на метални руди

Участък „Извор на р. Върбица до гр. Златоград“ е в лошо химично и умерено екологично състояние, като основни емитери са Ермореченска обогатителна фабрика и хвостохранилище „Ерма река“, стопанисвани от „Родопи Еко Проджектс“ ЕООД, гр.Златоград, както и изтичане на руднични води от изоставени рудници в района. През 2020 г. в пункт „Река Ерма преди промишлено селище Ерма, от мост преди заустване на ЕОФ на „Родопи Еко Проджектс“ ЕООД, гр.Златоград се констатира превишаване на стандартите за качество на околната среда по показателите: манган 1042 µg/l при СКОС 50 µg/l, цинк 2856 µg/l при СКОС 100 µg/l, кадмий 7,7 µg/l при СКОС 0,25 µg/l, олово 3,8 µg/l при СКОС 1,2 µg/l и никел 6,5 µg/l при СКОС 4 µg/l. Средногодишните стойности за 2020 г. в пункта на р.Върбица преди гр.Златоград по показатели са: за манган 440 µg/l при СКОС 50 µg/l, цинк 657 µg/l при СКОС 100 µg/l, кадмий 2,78 µg/l при СКОС 0,25 µg/l и олово 1,96 µg/l при СКОС 1,2 µg/l.

Обекти, източници на отпадъчни води

Основен замърсител на водните обекти на територията, контролирана от РИОСВ – Смолян са отпадъчните води от канализационните системи на населените места и производствените отпадъчни води от промишлените обекти, намиращи се извън регулационните граници на населените места. Повечето от агломерациите, с население под 2000 екв. жители и от 2000 до 10 000 екв. жители, нямат изградени или са с частично изградени канализационни мрежи и отпадъчните води се заустват в попивни съоръжения или прилежащи дерета и реки.

В канализационните мрежи на агломерациите (там, където има изградени), освен битово-фекални отпадъчни води, се заустват и производствени отпадъчни води от промишлените предприятия, работещи на територията на агломерациите. Съгласно чл.4 от Наредба № 7/2000 г., включването на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места се осъществява на база сключен договор между абоната и оператора, експлоатиращ канализационната система и/или съответната ГПСОВ. Качеството на отпадъчните води от тези предприятия, следва да отговаря на нормите за заустване в ГК, като заложените индивидуални емисионни ограничения в сключените 28 договори се достигат след пречистване на промишлените отпадъчни води от локални пречиствателни съоръжения (ЛПСОВ).

За заустването на отпадъчни води от канализационните мрежи в повърхностни водни обекти, както и за заустването на отпадъчни води след селищни пречиствателни станции има издадени разрешителни за заустване на отпадъчните води във водни обекти от съответните басейнови дирекции.

Операторите, които експлоатират канализационните мрежи на населените места и пречиствателните станции (пречиствателни съоръжения) за административната територия на област Смолян са „ВиК” ЕООД – гр. Смолян и/или общините Смолян, Златоград, Неделино, Баните, Мадан, Рудозем, Чепеларе, Девин, Борино и Доспат.

На територията на гр.Мадан, гр.Златоград, гр.Рудозем и КК „Пампорово“ са изградени и работят 4 бр. пречиствателни станции за 2 000 до 10 000 екв. брой жители.

8.2. Подземни води

На територията на община Златоград е идентифицирано едно подземно водно тяло - BG3G000PtPg049 – Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс, които частично са разположени в тази територия в различните водоносни хоризонти.

Подземното водно тяло е разположено в южната част на Източнорелеевски басейн, обхваща палеогенските отложения. По-големи населени места са Кърджали, Мадан, Момчилград, Рудозем, както и населените места в общината - Аламовци, Долен, Ерма река, Златоград, Кушла, Пресека, Старцево, Страшимир, Цацаровци. Обхваща площ от 6593,09 km². Типът на водоносния хоризонт е безнапорен и е изграден от риолити, андезити, пирокластични риодацити, туфи, туфити, туфозни пясъчници и алевролити, варовици-кавернозни, варовити пясъчници, мергели, конгломерати, пясъчници, глини, гнайсошисти, гранитизирани гнайси, гранитогнайси, гнайси, мигматити, шисти амфиболити, мрамори, калкошисти. Попада с списъка на подземни водни тела, използвани за питейни нужди в басейна на Арда.

Съгласно Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2020 година, РИОСВ – гр. Смолян, от извършените наблюдения върху химичното състояние през 2020 г. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – наблюдава се концентрация на РС (релевантна стойност) за 2020 год. над стандарт за показателя амониеви йони - 0,538 mg/l (стандарт – 0,5 mg/l).

Влошено е качеството на подземните води, използвани за питейно-битово водоснабдяване – повишен е стандарта за качество на питейните води за показателя амониеви йони в МП при гр. Рудозем (извор Серафимовско дере) – средноаритметична стойност - 0,54 mg/l (стандарт – 0,5 mg/l). Състоянието е лошо.

Наблюдава се концентрация на РС (релевантна стойност) за 2020 г. над стандарт за показателя Арсен – 11,4 µg/l (стандарт – 10 µg/l). Трябва да се отбележи, че са измерени стойности над стандарт за показателя арсен в мониторингов пункт: „Каптиран извор – чешма“, гр. Мадан – гр. Златоград, BG3G00000PTMP201 – измерените стойности за този показател през първо, второ, трето и четвърто тримесечие са съответно: 13,5 µg/l, 12,5 µg/l, 12,9 µg/l и 13,4 µg/l. Този мониторингов пункт е крайпътна чешма на автомобилен път от гр. Мадан за гр. Златоград. Състоянието по този показател е добро, защото площта

от ПВТ, в която е установено превишение на концентрациите на този показател на замърсяване е по-малка от 20% от площта на ПВТ.

В този МП се наблюдава и средноаритметична стойност над стандарт за показателя амониеви йони - 0,538 mg/l .

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване - средногодишната концентрация (2020 г.) на амониеви йони в мониторингов пункт при гр. Рудозем (извор Серафимовско дере) – средноаритметична стойност - 0,54 mg/l (стандарт – 0,5 mg/l). Състоянието е лошо.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000PtPg049 на територията на РИОСВ - Смолян през 2020 г. е „лошо”, показател с констатирано отклонение е амониеви йони. През 2019 г. химичното състояние на ПВТ BG3G000PtPg049 на територията на РИОСВ – Смолян е било „добро“.

На територията на Община Златоград се намират следните хидрогеоложки пунктове за мониторинг: - BG3G00000PTMP190 - Галерия травербан №1, с. Аламовци, общ. Златоград - BG3G00000PTMP200 - Каптиран извор - чешма, Мадан – Златоград - BG3G00000PTMP201 - Каптиран извор - чешма, Мадан – Златоград - BG3G000A+PtMP101 - Извор "Главата", с. Ерма река, общ. Златоград - BG3G00000PTMP202 - Кладенец, гр. Златоград, общ. Златоград

Геотермални води

Изключително богатство за региона са термалните водоизточници. Най-значимото находище на гореща минерална вода е в землището на село Ерма река. Собствеността му е общинска и заема площ от 30 km² . Няма естествен излаз на територията на България и добивът на термални води може да се реализира с помпи, имащи напор не по-малко от 160-200 m. Открито е по време на проучването на оловно-цинковите руди в района на селата Ерма река и Аламовци.

Геотермалната вода в региона на Златоград не е включена в списъка на минералните извори. На 29.08.2003 г е сключена общинска концесия за добив за геотермална вода "Ерма река", община Златоград, област Смолян, населено място Ерма река с орган, представляващ концедента - кмета на община Златоград, предоставена на "РОДОПИ ЕКО ПРОДЖЕКТС" ООД с БУЛСТАТ 120550180 за срок от 25 години. Концесията е прекратена на 07.07.2010 г.

Статичните запаси са около 200.10^6 м^3 . Температурата на водата е 92-128°C, а динамичните запаси 30-100 л/сек, средно 60 л/сек. Химичният състав на водата е сходен с този на изворите в Беденските минерални бани и село Баните – Смолянска област. Общата минерализация на водата е 1,377 гр/л. Характеризира се като хипертермална, минерализирана, карбонатно-сулфатна, натриево-калциева, флуорна и силициева, съдържаща въглероден диоксид, без санитрано-химични и микробиологични признаци за замърсяване. Съдържанието на микрокомпоненти е в оптималните норми за минерални води. Контролното ниво, по радиологично ниво α -активност, може да се приеме като отговарящо на нормативните изисквания. Водата има стабилен физико-химичен състав и отговаря на изискванията за бутилиране.

Хидротермалната система включва две обособени, но спрегнати, находища – „Ерма река” (Република България) и „Термес” (Република Гърция). В хидрогеоложкия доклад за преценка на ресурсите, изготвен през 2011 година от проф. д-р инж. Павел Пенчев и инж. геолог Величко Величков, е оценен регионален експлоатационен ресурс на хидротермалната система от 54 л/сек, а със Заповед № РД–87/31.01.2012 г. на Министъра на околната среда и водите, е утвърден експлоатационен ресурс на находище „Ерма река” до 27 л/сек.

8.3. Зони за защита на водите

Съгласно Чл. 119а. (1) от Закона за водите, Зоните за защита на водите са:

1. водни тела и санитарно-охранителните зони по чл. 119/води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване/;
2. зони с води за къпане;
3. зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи, включително:
 - а) уязвими зони;
 - б) чувствителни зони;
4. зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми;
5. защитени територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване.

Съгласно Регистъра на питейните повърхностни водни тела в Източнобеломорски район, като зони за защита на водите на територията на община Златоград няма определена зона.

От Регистъра на питейните подземни водни тела в Източнобеломорски район, като зони за защита на водите на територията на община Златоград е определено едно водно тяло: Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс, с код BG3G000PtPg049 и код на зона за защита на водите BG3DGW000PtPg049.

На територията на общината няма данни за учредени Санитарно-охранителни зони за питейно-битово водоснабдяване.

В басейна на река Върбица няма водни обекти, определени като води за рекреация, включително определените, като зони за къпане, съгласно Директива 76/160/ЕИО и зони, чувствителни към биогенни елементи, определени като чувствителни, съгласно Директива 91/271/ЕИО.

Районът не попада в **уязвима зона**, съгласно ДИРЕКТИВА 91/676/ЕИО от 12 декември 1991 година, регламентирани за България със Заповед № РД -930/25.10.2010 г. на МОСВ, за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници. Уязвимите зони се определят за защита на водите от биогенно замърсяване от селскостопански източници. Тези зони са особено важни за Източнобеломорски район, поради факта, че всички подземни водни тела се използват за питейни цели, с оглед защита на подземните води и съхраняването им като стратегически ресурс за поколенията. Община Златоград не попада в списъка на общините, определени като уязвими зони за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, като извадка от Приложение 2 към Заповед № РД-146/25.02.2015 г. на МОСВ.

Районът не попада в списъка на местообитанията на стопански ценни видове риба, определени като ЗЗВ – въз основа на предложенията на Сдружение «Балканка» и Заповед № РД 09-152/09.03.2015г на Министъра на земеделието и храните.

На територията на община Златоград е обявена една зона по Натура 2000 по Директивата за местообитанията - Циганско градище с код BG0000372 и Тип на зоната

– SCI. Дата на определяне на зоната - Юни.05. Повърхностните водни тела на територията на община Златоград, попадащи в ЗЗВ са:

– водно тяло, с име на водното тяло и код: Извор на р. Върбица до гр.Златоград - BG3AR400R017;

– водно тяло, с име на водното тяло и код: р. Аламовска река - BG3AR400R018;

– водно тяло, с име на водното тяло и код: Маданска река - BG3AR900R034;

– водно тяло, с име на водното тяло и код: река Арда от Сивинска до Рудозем - BG3AR900R045.

На територията на община Златоград няма зони по „Натура 2000“, обявени съгласно Директива 79/409/ЕИО за опазване на дивите птици.

Зони за защита на водите, попадащи на територията на община Златоград, обявени по Закона за защитените територии /ЗЗТ/ също няма.

8.4. Райони със значителен потенциален риск от наводнения

Съгласно Проект на Актуализирана предварителна оценка на риска от наводнения за Източнобеломорски район за басейново управление за програмния период 2021-2027, попадащ на територията на община Златоград район със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) е BG3_APSFR_AR_05 с наименование „р.Върбица - Златоград“. РЗПРН е с дължина 16.59 km в поречието на р. Арда. Районът обхваща долината на р. Върбица от гр. Златоград до с. Пресека и нейните притоци Аламовска р., Балалийска р. и безименния десен приток, вливащ се в гр. Златоград. Степента на риска от наводнения е определен като висок. Определените типове наводнения, за картиране на опасността и риска от наводнения по ДН са:

✚ Речно наводнение – р. Върбица и Аламовска р.;

✚ Дъждовно-внезапно (поройно) наводнение - Балалийска р. и безименен десен приток;

✚ Инфраструктурно наводнение - на преливане над язовирната стена на яз. Златоград по Аламовска р. и р. Върбица.

Програма от мерки за управление на риска от наводнения в РЗПРН BG3_APSFR_AR_05 р. Върбица – гр. Златоград е публично достъпна на адрес: https://earbd.bg/files/File/PURN/First_PURN_project/R_5_3_1_5_AR_05.pdf

9. Почви и нарушени терени

Почвите, като един от основните компоненти на околната среда, са предмет на опазване, възстановяване и устойчиво ползване, за което е създадена съвременна, съобразена с Европейските изисквания и стандарти нормативна база, както структури и схеми за нейното прилагане.

Най-характерни за община Златоград са: Канелени горски излужени, кафяви горски -тъмни (1 175,7 ha), кафяви горски – преходни (8 337,1 ha), горски-светли (11 758,9 ha), алувиално-делувиални (5,9 ha), хумусно – карбонатни (1 107 ha).

Канелените горски излужени почви - формирането им протича при преходноконтинентален и преходно-средиземноморски климат и при участието на топлолюбива широколистна, горска растителност, разнообразен почвен субстрат /силно натрошени и изветрели гранити, гранитогнайси, гнайси, слюдени шисти и др./

Типичните **горски канелени почви** заемат обширни пространства на територията на общината. Развити са върху карбонатна основа и се характеризират с плитък профил, малка мощност, плътен строеж. По механичен състав са леко до тежко глинести с хумусно съдържание /3-5% /.

Плитките и неразвити почви, ясно изразени при наклонените и разчленени терени, също заемат голяма част от територията на общината, като се характеризират като бедни на органично вещество и с ниско естествено плодородие.

Хумусно-карбонатните почви са по-малко разпространени. Образувани са върху карбонатна скална основа. Характеризират се с добре оформен хумусен хоризонт и съдържание на хумус от 3 до 7%.

Алувиални и алувиално-делувиални почви се намират в долината на река Върбица и притоците. Образувани са върху порьозни алувиални наслаги и при постоянно и достатъчно овлажнение и ливадна растителност. Характеризират се с дебел хумусен хоризонт, като ежегодно се натрупват минерални вещества в почвените хоризонти.

Съществените проблеми са свързани с ерозията на почвите, локалното замърсяване с тежки метали и съществуването на обширни територии с нарушена почвена покривка от дейността на добивните предприятия. Очертава се трайна тенденция почвите да са вкисляват. Основните източници на замърсители в почвите са свързани с добивната и обогатителната дейност на „ГОРУБСО-Златоград“ АД (настоящ

концесионер е "Родопи Еко Проджектс" ЕООД, гр. Златоград). В районите, в които е концентриран добива в резултат на антропогенните фактори се наблюдава отлагания на олово, цинк, кадмий в малки концентрации. По-сериозни са пораженията около хвостохранилище „Ерма река“. Процеса на изграждане на хвостохранилищата е съпроводен с частично или пълно унищожаване на почвената и растителна покривка на територията на обекта. На практика тези площи не подлежат на възстановяване с изключение на повърхностната част, плажните ивици и откосите на стените на хвостохранилищата, те обаче само в известна степен могат да възстановят своето плодородие. За намаляване на въздействието на минно-добивната и преработвателна дейност върху компонентите на околната среда, в частност компонент почви се изпълняват ремедиационни мероприятия. Относно решаването и отстраняване на проблемите от минали екологични щети, причинени до момента на приватизация, дружеството изпълнява одобрена „Програма за отстраняване на минали екологични щети, причинени до момента на приватизация", по която се изпълняват предвидените за целта дейности.

Извършените проверки от страна на РИОСВ-Смолян не констатира нарушения в компонентите на околната среда в резултат на изпълнението на работите и дейностите, залегнали в работните проекти на дружествата в това отношение. Другите източници на замърсяване на почвите вследствие на нерационално торене, използване на пестициди и инсектициди, замърсяване от животновъдни обекти и малките промишлени предприятия е много ограничено в сравнение с замърсяването, причинено от рудодобива и обогатяването.

10. Биологично разнообразие

10.1 Флора и растителен свят.

Съгласно „Горскорастителното райониране на Република България“ - проф. Захариев и колектив - 1979 година, районът попада в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (Ю-I) и Средния планински пояс на горите от бук и иглолистни (Ю-II) в Южната крайгранична горскорастителна област, подобласт Ардинска. Горите разположени при надморска височина от 390 до 600 м, са в Подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (Ю-I-2), тези при надморска височина от

600 до 800 м са в Подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (Ю-I-3), и при надморска височина от 800 м до 1407 м са в Подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела (Ю-II-1).

По-голям дял от широколистната растителност има букът (*Fagus sylvatica*), а в по-ниските части се среща зимен дъб (*Quercus petraea*), благун (*Q. frainetto*), цер (*Q. cerris*), келяв габър (*Carpinus orientalis*) и други. От храстовите видове се срещат: шипка (*Rosa canina*), глог (*Crataegus monogina*), дрян (*Cornus mas*), черен бяз (*Sambucus nigra*), обикновена леска (*Corylus avellana*), чашкодрян (*Euonymus verrucosus*), трънка (*Prunus spinosa*), обикновена драка (*Paliurus spina-christi*), смрадлика (*Cotinus coggygria*), люляк (*Syginga vulgaris*), птиче грозде (*Ligustrum ovalifolium*), къпина (*Robus fruticosus*), и други. Тревната растителност е представена от типичните за дъбовите гори видове: житни треви (сем. *Poaceae*, *Gramineae*), острица (*Carex ssp.*), ягода (*Fragaria vesca*), поддъбиче (*Teucrium chamaedris*), коприва (*Urtica dioica*), жълт кантарион (*Hypericum perforatum*) и други.

В по-ниските части на общината са разпространени ксеротермни, а в по-високите, до границата с Република Гърция има гори от бял бор (*Pinus sylvestris*). Растителните съобщества в дъбовите гори са силно видоизменени под въздействието на човешката дейност. Поради ксерофитизацията след унищожаването на естествените гори, много по-високо са се изкачили някои топлолюбиви видове: *Juniperus oxycedrus*, *J. communis*, *Fraxinus ornus*, *Carpinus orientalis* и др. Храсталаци от пърнар (*Quercus coccifera*) заемат най-долните части на склоновете. Общата характеристика на растителността се определя от разпространението на предимно ксерофитна растителност, с участието на средиземноморски елементи. Характерни средиземноморски видове са твърдокласница (*Scleropoa rigida*), бял озирис (*Osyris alba*), тънколистна зайча сянка (*Asparagus acutifolius*), азиатска жълтуга (*Genista anatolica*), провански салеп (*Orchis provincialis*).

Средиземноморските и субсредизимноморски цветни растения са: плюскач (*Colutea arborescens*), див кимион (*Lagoecia cuminoides*), грипа (*Phyllirea latifolia*), средиземноморска детелина (*Trifolium subterraneum*), *Trifolium speciosum*, кървавочервена къпина (*Rubus sanguineus*), кукуч (*Pistacia terebinthus*), памуклийка (*Cistus sp.*), бадемолистна круша (*Pyrus amygdaliformis*) и др.

Интразоналната растителност е представена най-добре от крайречните гори, главно от източен платан (*Platanus orientalis*). На места формира чисти съобщества, а на други са примесени от бяла топола (*Populus alba*), бяла върба (*Salix alba*) и черна елша (*Alnus glutinosa*).

В ниските части – по долината на река Върбица се срещат някои представители на средиземноморския елемент: пърнар (*Quercus coccifera*), грипа (*Phyllyrea latifolia*) и техните съобщества.

Широко представен е преходно средиземноморският елемент. Към него се отнасят съобществата на космат дъб (*Quercus pubescens*), келяв габър (*Carpinus orientalis*), обикновен воден габър (*Ostrya carpinifolia*), източен чинар (*Platanus orientalis*), кестен (*Castanea sativa*) и др., които показват близост със средиземноморския елемент.

Преходни, но с по-голяма връзка със средноевропейския елемент, са съобществата на цер (*Quercus cerris*), благуна (*Q. frainetto*) и др. От тревистите съобщества, по-значителни площи заемат тези с доминант белизма (*Dichanthium ischaetum*) с участие на средиземноморски елементи. Следват съобщества с доминант луковична ливадина (*Poa bulbosa*) с още по-богат състав от видове.

На влажни екоотопи са формирани съобщества с доминантни видове власатка (*Festuca pratensis*), трескот (*Cynodon dactylon*), острица (*Carex sp.*), спираловидна дзука (*Juncus effusus*), оливиеров минзухар (*Crocus olivieri*), изтравниче (*Asplenium trichomanes*). Орловата папрат (*Pteridium aquilinum*) е сред най-разпространените видове в естествените пасища и ливади и в окрайнините на горите (особено буковите и боровите).

В състава на храстова растителност на сухи екопоти по-чести са съобществата от шипка (*Rosa canina*), червена хвойна (*Juniperus oxycedrus*), синя хвойна (*J. communis*) и дрян (*Cornus mas*).

Консервационно значими и редки видове, съгласно информация от проект: "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" достъпни на интернет адреса на Информационната система за защитени зони от екологична мрежа Натура 2000 са подробно посочени в

следващата точка от настоящата програма 11.1. „Защитени зони от мрежата Натура 2000“.

Само в този подрайон и в Западни Родопи у нас се срещат терциерните реликти венерина обувка (*Cypripedium calceolus* - евразийски вид с ареал, включващ и Далечния Изток) и пълзяща гудиера (*Goodyera repens*) - холарктичен вид.

На територията на община Златоград са установени са 14 **природни местообитания**, включени в Приложение №1 на Директива 92/43/ЕИО и Приложение №1 на ЗБР, както следва:

- 5210 Храсталаци с *Juniperus* spp
- 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс;
- 6520 Планински сенокосни ливади;
- 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albiVeronicion dillenii*;
- 9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*;
- 9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*;
- 9170 Дъбово-габърви гори от типа *Galio-Carpinetum*;
- 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори;
- 91W0 Мизийски букови гори.

Почти изцяло местонахождението на местообитанията попада в обхвата на Защитена зона BG0000372 „Циганско градище“.

10.1.1. Раздел Лечебни растения

На територията на Община Златоград са разпространени множество лечебни растения с приложение в медицинската и ветеринарно-медицинската практика за профилактика и лечение на заболявания.

Управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки, се урежда със *Закона за лечебните растения (ЗЛР)*. Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фон със сегашна или бъдеща ценност. За опазване и устойчиво ползване на лечебните растения на територията на община Златоград е разработен настоящия раздел към ПООС. В информацията с предимство са включени разпространените в района на Община Златоград видове лечебни растения под специален режим на опазване и ползване.

а/ описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите;

Находищата на лечебни растения на територията на община **Златоград** са на групи, разпръснати, на петна или се срещат по единично и се използват за лични нужди. Преобладаващи видове лечебни растения на територията на общината и ориентировъчна информация за състоянието на популациите им са представени в **Таблица № 10.1.1.-1**.

Таблица № 10.1.1.-1 Преобладаващи видове лечебни растения на територията на община Златоград и състояние на популациите им.

№	Лечебно растение - вид	ЗЛР	Състояние на популацията
1.	тънколистна зайча сянка (<i>Asparagus tenuifolius</i>)	Не	Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в естествени находища в гори и храсталаци.
2.	плюскач (<i>Colutea arborescens</i>)	Да	Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в естествени находища в сухи каменисти места, храсталаци и разредени гори, често на варовик в равнините и предпланините.

№	Лечебно растение - вид	ЗЛР	Състояние на популацията
3.	грипа/ зеленика обикновена (<i>Phyllirea latifolia</i>)	Да	Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в естествени находища в по сухи, припечни места, докъм 500 метра надморска височина.
4.	памуклийка (<i>Cistus sp.</i>)	Не	Липсва достатъчно информация за състояние на популацията.
5.	бял (хилядолистен) равнец (<i>Achillea millefolium</i>)	Да	Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в естествени находища.
6.	изправниче (<i>Asplenium trichomanes</i>)	Да	Добро състояние на популацията. Среща се в разпръснати естествени находища по сенчести скали и скални пукнатини.
7.	дрял (<i>Cornus mas</i>)	Да	Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в гори и храсталаци между 0 и 1300 m надморска височина.
8.	жълто (багривно) подрумиче (<i>Anthemis tinctoria</i>)	Да	Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в тревести и храсталачни места в естествени находища.
9.	ветрогон (<i>Eryngium campestre</i>)	Да	Добро състояние на популацията. Среща се често като расте по сухи тревисти места - пасища, сухи ливади, край пътища и други повлияни от човешка дейност места, също и като плевел в различни земеделски култури.
10.	пролетен горицвет (<i>Adonis vernalis</i>)	Да	Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в естествени находища в по сухи места в ливади, пасища, храсталаци и разредени гори, докъм 1100 m надморска височина.
11.	обикновена мента (<i>Mentha piperita</i>)	Не	Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често разпръснато в естествени находища във влажни тревисти места.
12.	подбел (<i>Tussilago farfara</i>)	Да	Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често разпръснато в естествени находища по влажни сипеи, изкопи, реки и др.

№	Лечебно растение - вид	ЗЛР	Състояние на популацията
13.	смадлика (<i>Cotinus coggygria</i>)	Да	Състоянието на популацията е <i>добро</i> . С цел поддържане на популацията следва да не се допуска свръх експлоатацията на находищата му. Препоръчва се еднократното черпене от популацията да не превишава 70% от нея. Повторно черпене от находищата при наличие на по-големи запаси се препоръчва след 2-3 години. При събиране на листата не трябва да се режат и чупят дебелите стари клони, което силно уврежда развитието на растенията и в следващите години се получават по-ниски добиви

По данни от „Видове лечебни растения и райони в България подходящи за тяхното отглеждане“⁷, районът е определен с подходящо местоположение и условия на местообитанията за отглеждане на следните лечебни растения:

- **мурсалски чай (*Sideritis scardica*)** - Ценна билка към която има повишен интерес в страната и чужбина.
- **шипка (*Rosa sp.*)** - шипката като диворастяща се среща в цялата страна. Тя се култивира за няколко направления – сушена, охладена, за преработка. Основната част от суровината се изнася, като най-голям дял при износа заема сухия плод.

При желание да се отглежда култивирано даден вид билка, е необходимо да се изследват по-обстоятелствено климатичните условия и почвения състав на парцелите, да се вземе предвид наличието на свободна работна ръка, търсенето на пазара в момента и в перспектива и т.н. За допълване на информацията, относно количеството и състоянието на ресурсите и при преценка за необходимо, следва да се проведат целенасочени проучвания в района.

б/ анализ на дейностите за опазване на екосистемите, включващи лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване и опазване на ресурсите;

⁷ Проект „Модел за опазване и устойчиво ползване на лечебните растения на общинско ниво с участието на организациите на гражданското общество, местните общности и медиите“. Проектът се реализира с финансовата подкрепа на Конфедерация Швейцария чрез Фонд за реформи, свързани с участието на гражданското общество.

Опазването на лечебните растения включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на позвoлително. Не са издавани позвoлителни от Община Златоград. Издаването на позвoлителни по Закона за лечебните растения (ЗЛР), подлежи на контрол от РИОСВ – Смолян. На територията на община Златоград няма регистрирани билкопроизводители. В РИОСВ – Смолян има регистрирани 9 билкозаготвителни пункта и 2 пункта за изкупуване на билки за нуждите на производството, извършващи дейности на територията на общините: Смолян, Девин, Доспат, Чепеларе и Неделино.

Съгласно чл. 5 от Наредба № 2 не се допуска събиране на билки в количества, надвишаващи стойностите определени, като процент от наличните в находището запаси:

- корени, коренища, грудки и луковици от видовете, които лесно възстановяват ресурсите си – до 70%;
- корени, коренища, грудки и луковици от видовете, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия – до 40%;
- кори, листа и стъблени пъпки – до 40%;
- листа – до 70%;
- за стръкове – до 70%
- за цветни пъпки, цветове, съцветия и цветни кошнички, плодове и семена до 70% за едногодишните и до 80% за многогодишните видове.

Съгласно чл. 6, ал. 1 от Наредба № 2 експлоатацията на находищата се редува с период на възстановяване на ресурсите. Съгласно чл. 6, ал. 2 продължителността на периода за възстановяване е следния:

- при събиране на корени и коренища при видове, които лесно възстановяват ресурсите си – 2 год.;
- при корени и коренища при видове, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия – 3 год.;
- при събиране на грудки – 2 год.;
- при събиране на листа – 1 год.;

- при събиране на стръкове от видовете, които трудно възстановяват ресурсите си – 4 год.;

- при събиране на съцветия от иглика лечебна – 2 год.

Съгласно чл. 6, ал. 3 от Наредба № 2 не е необходим период за възстановяване при събиране на следните видове билки:

- коренища от коприва и трескот;
- стръкове от видовете, които лесно възстановяват ресурсите си;
- цветни пъпки, цветове и съцветия;
- плодове и семена.

Съгласно Допълнителната разпоредба от Закона за лечебните растения, ал. 1, т. 18 билки за лични нужди за билките в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва:

- корени, коренища, луковици или грудки до 1 kg.
- стръкове до 2 kg.
- листа до 1 kg.
- кори до 0,5 kg.
- цветове до 0,5 kg.
- семена до 0,1 kg.
- плодове до 10 kg.
- пъпки до 0,5 kg.
- талус до 1,0 kg.

Ползването на лечебните растения и опазването на техните ресурси включва:

1. събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;
2. придобиването на билки за първична обработка или преработка;
3. събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата програма.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на разрешително за ползване, издадено по реда на Закона за

лечебните растения. Позволително не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти - общинска собственост.

Позволително не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината.

Позволително за ползване на лечебните растения от земи общинска собственост се издава от:

- Директора на държавното горско стопанство - за горите - общинска собственост и след заплащане на такса в общината;

- От кмета на общината, когато ползването е от:

- 1) земеделски земи от поземления фонд и включените в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;

- 2) от териториите и акваториите в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината.

Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от съответните общински съвети в размер не по-голям от размера на таксите за ползване на лечебни растения от земи държавен фонд.

Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за:

- 1) плановите документи;
- 2) дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища;
- 3) научни изследвания и наблюдение на лечебните растения;
- 4) изграждане и поддържане на специализираните карта, регистър и информационна система за лечебните растения;
- 5) култивиране и преработка на лечебните растения;
- 6) обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения;
- 7) други дейности, свързани с управлението и контрола.

Позволителното за ползване се издава на физическо лице, което събира билки за продажба или за първична обработка или генетичен материал от лечебни растения, и

определя: вида на ползването; разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на ползване; задължения на ползвателя.

При издаването на разрешителни на територията на общината следва да се осъществява контрол по отношение на: Уведомяване на РИОСВ–Смолян за организираните билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвител; водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ-Смолян; периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация; Спазване на законоустановения срок - до 31 януари за представяне в РИОСВ-Смолян на обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности; водене на регистър на издадените разрешителни за ползване на лечебни растения на територията на община Златоград; изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им; отнемане на разрешителното за ползване със заповед на Кмета на Общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляра на разрешителното за ползване.

в/ приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване. Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси. То включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете. Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри растения, популациите на видовете и екосистемите, включващи популацията.

С раздел „Лечебни растения“ към Програмата за опазване на околната среда на община Златоград се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения,

опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързани с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

За изпълнение целите на настоящия раздел и при преценяване за приложимо и целесъобразно би могло да се предприемат, както проучвателни, информационни, контролни и/или консервационни мерки, като например: повишаване на контрола за недопускане на ползване на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата; запознаване на жителите на общината чрез кметовете на кметства със заповедите на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответната година и осъществяване на контрол по нейното изпълнение; запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности, ако е приложимо; публикуване на информация на сайта на общината, представяща на жителите, вкл. собствениците и ползвателите на земеделски земи, наличната информация за лечебните растения на територията на общината, за пригодността на земята за отглеждането им, както и информация за задълженията и препоръките относно земеползването, включително използване на екологосъобразни технологии за отглеждане, свързани с лечебните растения в общината; даване на указания, относно начина на ползване на лечебните растения на територията на общината, както и правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, регламентирани с Наредбата по чл.27 от ЗЛР и др.

г/ избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях

В българското законодателство със Закона за лечебните растения (ЗЛР) се регламентира ползването на растения, които служат за лечебни и профилактични цели, за производство на лекарства, за хранителни, козметични и технически дейности. Контролът е свързан с проверки на билкозаготвителите, от една страна, и на държавните институции от друга – Държавно горско стопанство, Държавно ловно стопанство, както и Общината, която е пряко отговорна за ползването на естествените находища на лечебни растения. Всички находища и растения следва да се опазват от увреждане, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или

намаляване на тяхното биологично разнообразие. Всичко това се извършва с цел дългосрочно съхраняване на генетичния фонд и осигуряване на устойчивото им ползване.

Опазването включва система от мерки и дейности, целящи основно запазване на биологичното разнообразие на лечебните растения и на количеството и качеството на техните ресурси. Опазването трябва да включва и поддържането и съхраняването на естествените им месторастения.

Съгласно информация от *Списък на дървесните и недървесни продукти и екосистемни услуги предоставяни от ТП „ДГС Златоград“* събирането на лечебни растения за лично ползване е разрешено. По Горскостопанския план няма определени количества. Единствено лечебни растения, за които има определени квоти за ползване става съгласно Заповед на министъра на околната среда и водите.

За предотвратяване увреждането на естествените находища на лечебните растения и намаляване на техните ресурси, Общинска администрация Златоград издава разрешителни за ползване на лечебни растения, съгласно които се регламентират запазване на минималните запаси от находищата, правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебните растения. Кметът на общината издава разрешително за ползване на лечебни растения, когато има ползване е от:

- земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;
- територии в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в Общината;
- земеделски земи от поземления фонд - частна собственост; разрешително се издава на собственика/арендатора или упълномощено от него лице, без заплащане на такса с възможност за прехвърлянето му на трети лица - възмездно или безвъзмездно, при свободно договаряне.

д/ предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен.

Община Златоград е разработила и прилага няколко документа с косвено и пряко отношение към съхраняването на флората, вкл. на лечебните растения на своята територия като:

- Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Златоград;

Към момента на разработване на Програма за опазване на околната среда (ПООС) на община Златоград за периода 2023-2028 г., не се отчита необходимост от разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен.

Отчитайки и прилагайки ЗЛР, както и разработения Раздел „Лечебни растения“ към Общинската програма за опазване на околната среда, ще се постигне опазването на:

- естествените им находища от увреждане и унищожаване, съответно осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна и/или бъдеща ценност;
- биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси;
- екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете;
- изменението на популациите им, при което се влошават биологичните им показатели или се затруднява естественото им възстановяване.

Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри, популациите на видовете и екосистемите, включващи популациите.

10.1.2. Вековни дървета в община Златоград

В съответствие със *Закона за биологичното разнообразие* отделни вековни или забележителни дървета в или извън населените места, се обявяват за защитени. Министърът на околната среда и водите издава заповед за обявяване на дървото за защитено.

Собствениците на дървета, обявени за защитени, са длъжни:

- да ги опазват от унищожаване или увреждане;

- да уведомяват съответната регионална инспекция по околната среда и водите за настъпили промени в състоянието на обекта;
- да съгласуват със съответната регионална инспекция по околната среда и водите дейностите, необходими за поддържане или възстановяване на състоянието на обекта;
- да осигуряват достъп на представители на регионалната инспекция по околната среда и водите до имота за извършване на проверки по състоянието на защитените дървета.

Съгласно ЗБР се забраняват дейности, водещи до унищожаване, увреждане или влошаване физиологичното състояние на дърветата, обявени за защитени.

В **Таблица № 10.1.2-1** е представена информация за вековните и забележителни дървета на територията на община Златоград, съгласно информация от Регистъра на вековните дървета в България, ИАОС.

Таблица № 10.1.2-1 Вековни или забележителни дървета (по смисъла на ЗБР) на територията на община Златоград.

№	Вид	Населено място	Регионална дирекция по горите	Документ за обявяване, документ при промяна	Характеристика на вековното дърво				
					Год. към датата на обявяване	Реална възраст, [год.]	Височина, [m]	Периметър, [m]	Диаметър, [m]
1.	обикновен бук (<i>Fagus sylvatica</i>)	с. Цацаровци	РДГ Смолян: ДГС Златоград	Заповед No.235 от 04.04.1980 г., бр. 35/1980 на Държавен вестник	170	212	20	-	1,5
2.	кестен (<i>Castanea sativa</i> (<i>vesca</i>))	гр. Златоград	РДГ Смолян: ДГС Златоград	Заповед No.511 от 24.02.1976 г., бр. 36/1976 на Държавен вестник	250	296	22	3,5	-

10.2 Фауна и животински свят

Видовият състав на животните се определя от характера на растителността и разпределението ѝ в биотопа. Община Златоград се характеризира с изключително запазено биологично разнообразие, вкл. съхранени местообитания за редица животни. По Асенов, 2006, територията попада в Балканската биогеографска провинция, Рило-Родопски биогеографски район. Южни елементи в горната част на средния и във високия планински пояс липсват. Наблюдава се голямо богатство на аркто-алпийски и борео-монтанни видове. Според Берон (1969) такива тук са 3 вида паяци, 43 вида насекоми и един вид от птиците. Към тази група може да се добавят още много членестоноги, както и някои земноводни и влечуги. Между влечугите е срещаната се у нас само в Рила и Пирин усойница от подвида *Vipera berus bosniensis*. Характерни обитатели от птиците са глухар (*Tetrao urogallus*), лещарка (*Tetrastes bonasia*), няколко вида кълвачи, вкл. черен (*Dryocopus martius*) и сив (*Picus canus*), осояд (*Pernis apivorus*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), горската улулица (*Strix aluco*), гарван (*Corvus corax*), сокелица (*Nucifraga caryocatactes*), ястреби, редките видове хайдушка гарга (*Pyrhocorax graculus*), пернатокрака кукумявка (*Aegolius funereus*), а от бозайниците – мечка (*Ursus arctos*), лисица (*Vulpes vulpes*), вълк (*Canis lupus*), белка (*Martes foina*), златка (*Martes martes*), дива котка (*Felis silvestris*) и др.

Защитени фаунистични видове бозайници и птици на територията на община Златоград и информация за техния природозащитен статус е представена в **Таблица № 10.2-1**, **Таблица № 10.2-2** и **Таблица № 10.2-3**. Данни за видовия състав в общината са взети от: Проект „Картиране и определяне на природозащитно състояние на природни местообитания и видове – фаза I“ - доклади за 33 на територията на община Златоград; Доклад за Екологична оценка на Общ устройствен план на община Златоград, 2018 г., както и докладите за състоянието на околната среда на РИОСВ-Смолян. Данните са прецизирани със собствен анализ.

Таблица № 10.2-1 Природозащитен и законов статут на видовете бозайници (без прилепи), срещани се на територията на община Златоград

№	Таксон – наименование на български	Таксон – наименование на латински	ЗБР	ЗЛ - I	ЧКБ, т. 2, 2015г.	ДМ	БК	CITES
	Клас БОЗАЙНИЦИ Разред Таралежи Сем. Таралежи	MAMMALIA Erinaceomorpha Erinaceidae						
1.	Източноевропейски таралеж	<i>Erinaceus concolor</i>	III					
	Разред Насекомоядни	Soricomorpha						
	Сем. Къртицови	Talpidae						
2.	Къртица	<i>Talpa europea</i>						
	Разред Зайцевидни	Lagomorpha						
	Сем. Зайцови	Leporidae						
3.	Див заек	<i>Lepus europaeus</i>		+			III	
	Разред Гризачи	Rodentia						
	Сем. Катерицови	Sciuridae						
4.	Катерица	<i>Sciurus vulgaris</i>		+			III	
	Разред Хищници	Carnivora						
	сем. Порови	Mustelidae						
5.	Видра	<i>Lutra lutra</i>	II, III		VU	II, IV	II	I
6.	Язовец	<i>Meles meles</i>		+			III	
7.	Невестулка	<i>Mustela nivalis</i>	III				III	
8.	Белка	<i>Martes foina</i>		+			III	
9.	Златка	<i>Martes martes</i>	III		EN	V	III	
	Сем. Кучеви	Canidae						
10.	Лисица	<i>Vulpes vulpes</i>		+				
11.	Европейски вълк	<i>Canis lupus</i>	II, IV	+	VU	II, IV, V	II	II
	Сем. Мечки	Ursidae						
12.	Кафява мечка	<i>Ursus arctos</i>	II, III		EN	II, IV	II	II
	Сем. Коткови	Felidae						
13.	Дива котка	<i>Felis silvestris</i>	III		EN	IV	II	II
	Разред Чифтокопитни	Artiodactyla						
	сем. Свиневи	Suidae						
14.	Дива свиня	<i>Sus scrofa</i>		+				

Легенда:

II, III, IV, V – видът е включен в Приложение №, съответно 2, 3, 4 и/или 5;

ЗБР – Закон за биологичното разнообразие;

ЗЛ – I – Закон за лова - Приложение № 1;

ЧКБ, т. 2, 2015г. - Червена книга на България, том 2, 2015 г. - EN - застрашен вид, VU - уязвим вид;

ДМ – Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г.) (Директива за местообитанията);

БК - Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция);

CITES - Конвенция по международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна.

Таблица № 10.2-2 Природозащитен и законов статут на видовете прилепи, срещащи се на територията на Община Златоград

№	Таксон – наименование на български	Таксон – наименование на латински	ЗБР	ЧКБ, т. 2, 2015г.	ДМ	БК	БоК	EUROBATS
	Разред Прилепи Сем. Подковоноси прилепи	Chiroptera Rhinolophidae						
1.	Голям подковонос	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	II, III		II, IV	II	II	+
2.	Малък подковонос	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	II, III		II, IV	II	II	+
3.	Средиземноморски подковонос	<i>Rhinolophus blasii</i>		NT	II, IV	II, III	II, IV	+
	Сем. Гладконоси прилепи	Vespertilionidae						
4.	Широкоух прилеп	<i>Barbastella barbastellus</i>	II, III	VU	II, IV	II	II	+
5.	Остроух ношник	<i>Myotis blythii</i>	II		II, IV	II	II	+
6.	Дългоух ношник	<i>Myotis bechsteinii</i>	II, III	VU	II, IV	II	II	+
7.	Трицветен ношник	<i>Myotis emarginatus</i>	II, III	VU	II, IV	II	II	+
8.	Голям ношник	<i>Myotis myotis</i>	II, III		II, IV	II	II	+

Легенда:

II, III, IV – видът е включен в Приложение № съответно 2, 3 и/или 4;

ЗБР – Закон за биологичното разнообразие;

ЧКБ, т. 2, 2015г. - Червена книга на България, том 2, 2015 г.: VU - уязвим вид; NT – потенциално застрашен;

ДМ – Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7) (Директива за местообитанията);

БК - Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция);

БоК - Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (Бонска конвенция);

EUROBATS - Споразумение за опазване на популациите на европейските прилепи (ДВ 16/2000)

Таблица № 10.2-3 Природозащитен и законов статут на видовете птици, срещащи се на територията на община Златоград

№	Таксон – наименование на български	Таксон – наименование на латински	ЗБР – II и/или III	ЧКБ, т. 2, 2015г.	ДП – I	БК – II и/или III	БоК	CITES
	Клас ПТИЦИ	AVES						
	Разред Щъркелоподобни	Ciconiiformes						
	Сем. Щъркелови	Ciconiidae						
1.	Бял щъркел	<i>Ciconia ciconia</i>	+	VU	+	+	+	
2.	Черен щъркел	<i>Ciconia nigra</i>	+	VU	+	+	+	+
	Разред Гъскоподобни	Anseriformes						
	Разред Соколоподобни	Falconiformes						
	Сем. Ястребови	Accipitridae						
3.	Голям ястреб	<i>Accipiter gentilis</i>	+	EN	+	+	+	+
4.	Малък ястреб	<i>Accipiter nisus</i>	+	EN	+	+	+	+
5.	Скален орел	<i>Aquila chrysaetos</i>	+	VU	+	+	+	+
6.	Обикновен мишелов	<i>Buteo buteo</i>	+			+	+	+
	Сем. Соколови	Falconidae						
	Разред Кокошоподобни	Galliformes						
	Сем. Фазанови	Phasianidae						
7.	Лещарка	<i>Bonasa bonasia</i>	+		+	+		

№	Таксон – наименование на български	Таксон – наименование на латински	ЗБР – II и/или III	ЧКБ, т. 2, 2015г.	ДП – I	БК – II и/или III	БоК	CITES
8.	Глухар	<i>Tetrao urogallus</i>	+	EN	+	+		
9.	Колхидски - пръстенчат фазан	<i>Phasianus colchicus torquatus</i>				+		
	Разред Гълъбоподобни	Columbiformes						
	Сем. Гълъбови	Columbidae						
10.	Гълъб хралупар	<i>Columba oenas</i>	+	EN		+		
11.	Гривяк	<i>Columba palumbus</i>			+			
12.	Гугутка	<i>Streptopelia decaocto</i>				+		
13.	Гургулица	<i>Streptopelia turtur</i>				+	+	
	Разред Кукувицоподобни	Cuculiformes						
	Сем. Кукувицови	Cuculidae						
14.	Обикновена кукувица	<i>Cuculus canorus</i>	+			+		
	Разред Совоподобни	Stigiformes						
	Сем. Същински сови	Strigidae						
15.	Пернатонога кукумявка	<i>Aegolius funereus</i>	+	VU	+	+		+
16.	Обикновена (домашна) кукумявка	<i>Athene noctua</i>	+			+		+
17.	Горска улулица	<i>Strix aluco</i>	+			+		+
	Разред Синявицоподобни	Coraciiformes						
	Сем. Папунякови	Upopidae						
18.	Папуняк	<i>Upupa epops</i>	+			+		
	Разред Кълвачоподобни	Piciformes						
	Сем. Кълвачови	Picidae						
19.	Черен кълвач	<i>Dryocopus martius</i>	+	VU	+	+		
20.	Голям пъстър кълвач	<i>Dendrocopos major</i>	+		+	+		
21.	Зелен кълвач	<i>Picus viridis</i>	+			+		
	Разред Врабчоподобни	Passeriformes						
	Сем. Лястовицови	Hirundinidae						
22.	Селска лястовица	<i>Hirundo rustica</i>	+			+		
23.	Градска лястовица	<i>Delichon urbicum (syn. Delichon urbica)</i>	+			+		
	Сем. Дроздови	Turdidae						
24.	Кос	<i>Turdus merula</i>	+			+		
	Сем. Певци	Phylloscopidae						
25.	Елов певец	<i>Phylloscopus collybita</i>	+			+		
	Сем. Синигерови	Paridae						
26.	Качулат синигер	<i>Parus cristatus</i>	+			+		
27.	Черен (боров) синигер	<i>Parus ater</i>	+		+	+		
28.	Син синигер	<i>Parus caeruleus</i>	+			+		
29.	Голям синигер	<i>Parus major</i>	+			+		
	Сем. Вранови	Corvidae						
30.	Сойка	<i>Garrulus glandarius</i>						
31.	Сокерица	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	+			+		
32.	Хайдушка чавка	<i>Pyrrhocorax graculus</i>	+	VU		+		
33.	Сива врана	<i>Corvus cornix</i>						
34.	Гарван	<i>Corvus corax</i>	+			+		
	Сем. Врабчови	Passeridae						
35.	Домашно врабче	<i>Passer domesticus</i>						

№	Таксон – наименование на български	Таксон – наименование на латински	ЗБР – II и/или III	ЧКБ, т. 2, 2015г.	ДП – I	БК – II и/или III	Бок	CITES
36.	Полско врабче	<i>Passer montanus</i>	+			+		
	Сем. Чинкови	Fringillidae						
37.	Обикновена чинка	<i>Fringilla coelebs</i>	+			+		
38.	Обикновена кръсточовка	<i>Loxia curvirostra</i>	+			+		
39.	Елшова скатия	<i>Carduelis spinus</i>	+	VU		+		

Легенда:

ЗБР – II и/или III – Закон за биологичното разнообразие – Приложение № 2 и/или Приложение № 3;

ЧКБ, т. 2, 2015г. - Червена книга на България, том 2, 2015 г.- ЕХ – изчезнал, CR - критично застрашен вид, EN - застрашен вид, VU - уязвим вид;

ДП – Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици (Директива за птиците);

БК - Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция);

Бок - Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (Бонска конвенция);

CITES - Конвенция по международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна.

Природозащитния и законов статут на видовете земноводни и влечуги, срещащи се на територията на община Златоград, е представен с **Таблица № 10.2-4.**

Таблица № 10.2-4 Природозащитен и законов статут на видовете земноводни и влечуги, срещащи се на територията на община Златоград

№	Таксон – българско наименование	Таксон – латинско наименование	ЗБР	ДМ	БК
	Клас ЗЕМНОВОДНИ	AMPHIBIA			
	Разред Опашати	Caudata			
	Сем. Саламандрови	Salamandridae			
1.	Дъждовник	<i>Salamandra salamandra</i>	III		III
	Разред Безопашати	Anura			
	Сем. Кръглоезичести жаби	Discoglossidae			
2.	Жълтокоремна бумка	<i>Bombina variegata</i>	II, III	II, IV	II
	Сем. Крастави жаби	Bufo			
3.	Зелена крастава жаба	<i>Bufo viridis</i>	III	IV	II
	Сем. Водни жаби	Ranidae			
4.	Голяма водна жаба	<i>Rana ridibunda</i>	IV	V	III
	Клас ВЛЕЧУГИ	REPTILIA			
	Разред Костенурки	Chelonia (Testudines)			
	Сем. Сухоzemни костенурки	Testudinidae			
5.	Шипобедрена костенурка	<i>Testudo graeca</i>	II, III	II, IV	II
6.	Шипоопашата костенурка	<i>Testudo hermanni</i>	II, III	II, IV	II
	Разред Гущери	Sauria			
	Сем. Истински гущери	Lacertidae			
7.	Зелен гущер	<i>Lacerta viridis</i>	III	IV	II
8.	Ливаден гущер	<i>Lacerta agilis</i>	III	IV	II
	Разред Змии	Ophidia			
	Сем. Отровници	Viperidae			
9.	Усойница	<i>Vipera berus</i>			III
10.	Пепелянка	<i>Vipera ammodytes</i>	III	IV	II

Легенда:

II, III, IV, V – видът е включен в Приложение № съответно 2, 3 и/или 4;

ЗБР – Закон за биологичното разнообразие;

ДМ – Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7) (Директива за местообитанията);

БК – Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция);

Подрайонът има много ендемити (изключително безгръбначни животни), повечето от които са млади форми, обитаващи средните и високите части. По данни от Доклада за Екологична оценка на Общия устройствен план на община Златоград (2018 г.) сред ендемичните видове и подвидове на подрайона са *Faustina polinskii*, *F. Pirinensis* и *F. sztolcmani* от сухоземните охлюви, *Megaphillum glossulifer* от многоножките диплоподи, *Derocrepis serbica rhilensis* и *Luperus rhilensis* от листоядите, *Otiorrhynchus lithanthracius hospitus*, *O. cepelarus*, *O. pirinus*, *O. trigradus*, *O. joakimoffi* и *O. goetzi* от хоботниците, *Nebria rhilensis*, *N. hybrida*, *Trechus gulickai*, *T. bohemosum*, *T. demicapicus*, *T. mortismeeae*, *T. orphaeus*, *T. rambouseki*, *T. szujeckii* и *Pterostichus rhilensis* от бръмбарите бегачи, *Ilibyus fuliginosus pirinicus* от водните бръмбари, *Olophrum leonhardi* от бръмбарите късокрилци, *Euphydryas cynthia leonardi*, *E. c. drenovskyi*, *Boloria palens rilaensis*, *Erebia epiphron infernalis*, *E. melas schwerdae*, *E. gorge pirinica*, *E. pronoe fruhstoferi* и *E. rhodopensis om nenepudume*, *Porcellium rhodopinum* от мокриците, *Callobius balcanicus*, *Araeoncus clivifrons*, *Tegenaria rilaensis* и *Lepthyphantes lithoclasticollis* от паяците, *Psilopteryx schmidi*, *Rhyacophila pirinica*, *Synagapetus montanus*, *Chaetopteroides bulgaricus*, *Chionaphylax monteryla* от ручейниците, *Stenobothrus bulgaricus*, *Isophia bureschi*, *Poecilimon mistshenkoi*, *P. harzi* от правокрилите и много други.

От древните форми интересен е палеоендемичният за подрайона монотипен род *Rhodopaea* от листоядите (сем. Crysomelidae; разред Coleoptera), съхранил се от терциера досега в най-древната и незаливана от води суша на България - Родопите. Някои холарктични, европейскосибирски, европейски или свързани с планинските системи на Европа видове се срещат у нас само в Рило-Родопския подрайон. Такива са *Semilimacella reitteri*, *Deroceras caruanae*, *Lindholmiola corcyrensis pirinensis*, *Macedonica marthae*, *Idyla castalia pirostoma* от сухоземните охлюви; *Plateumaris braccata*, *Cryptocephalus quadripustulatus*, *Hermaeophaga mercurialis* от листоядите; *Otiorrhynchus dubius*, *O. mandibularis*, *O. gemellatus*, *Phyllobius viridaeris*, *P. aetolias*, *P. alpinus*, *Trachyploeus ventricosus*, *Anthonomus varians* от хоботниците; *Rhinomacer attelaboides* от риномацеридите; *Agabus sturmi* и *Hydroporus kraatzi* от водните бръмбари; *Acalypta*

nigrina от полутвърдокрилите; *Pamphilius nemorum*, *Selandria temporalis*, *Metallus gei*, *Nematinus bilineatus* от растителноядните оси; *Rhyacophilla laevis*, *Microptila minutissima*, *Drusus bigutatus*, *Asynarchus lapponicus* и *Parachiona picicornis* от ручейниците; голям брой пеперуди и др.

Антропогенният фактор, който е най-голямата заплаха за биологичното разнообразие на територията на общината, не е оставил сериозно отражение върху нея. Изключение правят районите, свързани с минно-добивната дейност на „Родопи екопроджектс“ ЕООД, където е нанесено безвъзвратно отрицателното му въздействие върху околната среда (*План за интегрирано развитие на община Златоград 2021-2027 г.*).

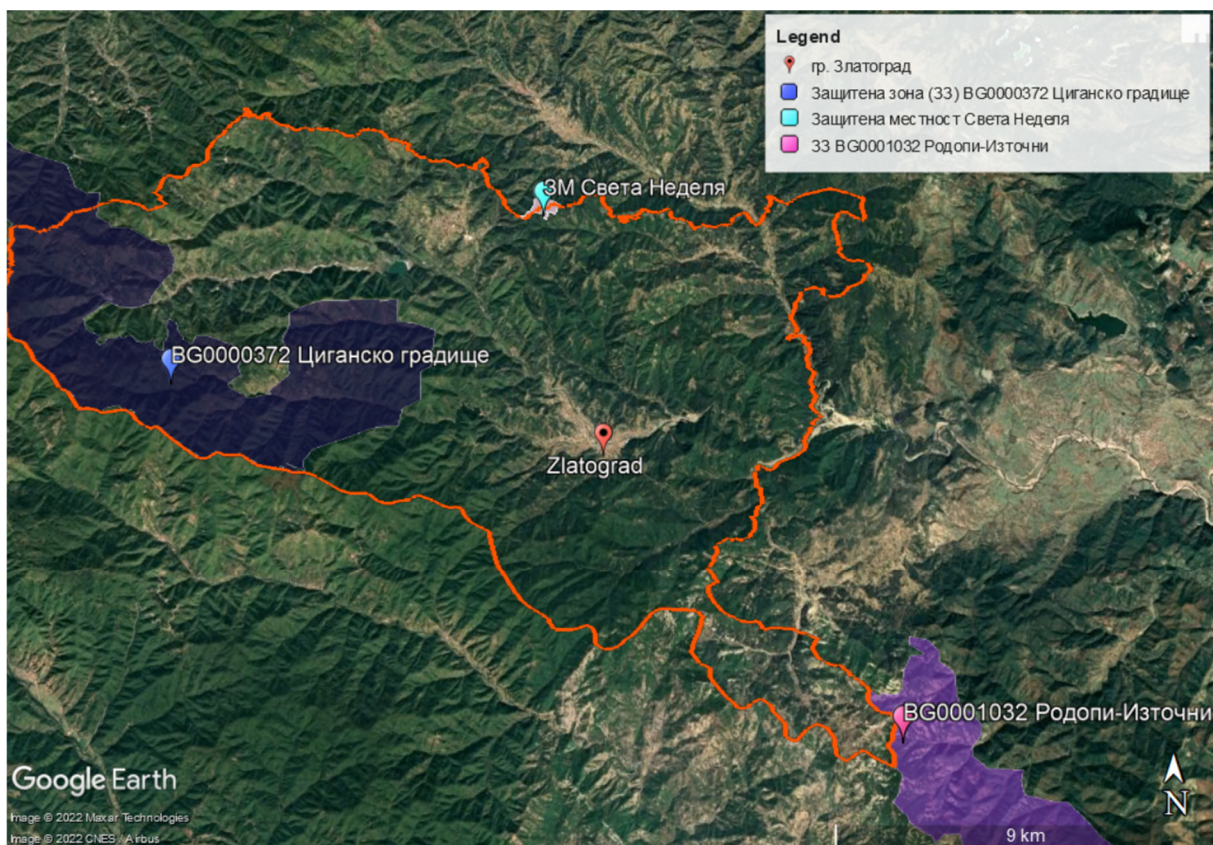
11. Национална екологична мрежа

В териториалния обхват на община Златоград попада Защитена зона BG0000372 Циганско градище и BG0001032 Родопи-Източни. И двете зони от Националната екологична мрежа Натура 2000 са обявени по *Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна*.

В границите на общината попада и една защитена територия, обявена по Закона за защитените територии, а именно Защитена местност Света Неделя.

На *Фигура № 11-1* е представена карта на припокриващите с община Златоград, обекти от Националната екологична мрежа.

Фигура № 11-1. Карта на обектите от Националната екологична мрежа в границите на община Златоград

11.1. Защитени зони от мрежата Натура 2000

Защитена зона BG0000372 Циганско градище е с площ 9555.74 ha, попадайки в териториалния обхват Област Смолян (Общини Златоград - гр. Златоград, с. Аламовци, с. Ерма река; Община Мадан - гр. Мадан; Община Рудозем, Населено място: с. Витина, с. Мочуре, с. Пловдивци, с. Поляна, с. Рибница, с. Чепинци и Община Смолян - с. Горово.

Фигура № 11.1-1. Защитена зона BG0000372 Циганско градище.

/Източник: Информационна система за защитени зони от екологична мрежа Натура 2000 - <http://natura2000.moew.government.bg/>

Защитена зона BG0000372 Циганско градище е обявена Решение № 611 от 16.10.2007 г., бр. 85/2007 на Държавен вестник 2-2-372-611-2007 и Заповед № РД-341 от 31 март 2021 г., бр. 54/2021 г. на ДВ, съгласно която в границите на защитената зона се забранява: провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища; движение на мотоциклети, ATV, UTV и бързите извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности; търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали) в териториите, заети от природните местообитания по т. 2.1 от Заповедта; забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие; промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива; разораване и залесяване на

поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1 освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои, както и в случаите на реализиране на допустими планове, програми, проекти или инвестиционни предложения, одобрени по реда на екологичното законодателство; премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти; употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията; употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери и изоставени орни земи, както и на продукти за растителна защита и биоциди от професионална категория на употреба в тези територии освен при каламитет, епифитотия, епизоотия, епидемия или при прилагане на селективни методи за борба с инвазивни чужди видове; използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.); 8.10. използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми; палене на стърнища, слокове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност; добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50 % от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети; в горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти дървета; паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост.

Предмет на опазване в защитената зона са:

✓ Природни местообитания - 4060 „Алпийски и бореални ерикоидни съобщества“; 5210 „Храсталаци с *Juniperus* spp.“; 6230 „Богати на видове картълони съобщества върху силикатен терен в планините“; 62D0 „Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества“; 6410 „Ливади с *Molinia* на карбонатни, торфени или глинести почви (*Molinion caeruleae*)“; 6430 „Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс“; 6520 „Планински сенокосни ливади“; 8110 „Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс“; 8230 „Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dilleni*“; 9110 „Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*“; 9130 „Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*“; 9170 „Дъбово-габърони гори от типа *Galio-Carpinetum*“; 9180 „Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове“; 91BA „Мизийски гори от обикновена ела“; 91CA „Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори“; 91M0 „Балкано-панонски церово-горунови гори“; 91W0 „Мизийски букови гори“; 9410 „Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*)“.

✓ Животински видове: алпийска розалия (*Rosalia alpina*); бръмбар рогац (*Lucanus cervus*); буков сечко (*Morimus funereus*); обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*); ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*); жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*); шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*); шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*); вълк (*Canis lupus*); дива коза (*Rupicapra rupicapra rupicapra*); мечка (*Ursus arctos*); голям нощник (*Myotis myotis*); голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*); дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*); малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*); остроух нощник (*Myotis blythii*); средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*); трицветен нощник (*Myotis emarginatus*); широкоух прилеп (*Barbastellus barbastellus*).

Защитена зона BG0001032 Родопи-Източни е с площ 217447.0 ha, попадайки в териториалния обхват на областите Кърджали, Хасково и в най-малка степен в област Смолян, където попада единствено на територията на община Златоград – землището на с. Кушла.

Защитена зона BG0001032 Родопи-Източни е обявена със Заповед № РД-267 от 31.03.2021 г., бр. 43/2021 на Държавен вестник 2-2-1032-267-2021, съгласно която в границите на защитената зона се забранява: В границите на защитената зона се забранява: провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища и регламентираните за това места; движение на мотоциклети, ATV, UTV и бџгита извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии;

забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности; промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива; разораване и залесяване на поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1 освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои, както и в случаите на реализиране на допустими планове, програми, проекти или инвестиционни предложения, одобрени по реда на екологичното законодателство; премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти; употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията; употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери и изоставени орни земи, както и на продукти за растителна защита и биоциди от професионална категория на употреба в тези територии освен при каламитет, епифитотия, епизоотия, епидемия или при прилагане на селективни методи за борба с инвазивни чужди видове; използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.); използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми; палене на стърнища, слогове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност; палене на огън, благоустрояване, електрифициране, извършване на стопанска и спортна дейност в неблагоустроените пещери и на входовете им, както и чупене, повреждане, събиране или преместване на скални и пещерни

образувания, преграждане на входовете или на отделни техни галерии по начин, възпрепятстващ преминаването на видовете прилепи, предмет на опазване по т. 2.2.1; 8.12. провеждане на спелеоложки проучвания през размножителния период на прилепите – 1 март до 30 юни; добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50 % от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети; в горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти дървета; паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост.

Предвид незначителното застъпване на зоната с площта на община Златоград, същата не е разглеждана подробно в настоящата програма. Допълнителна информация е предоставена на страницата на зоната в информационната система за защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000 - <http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0001032&siteType=HabitatDirective>.

11.2. Защитени територии

Единствено Защитена местност Света Неделя частично припокрива територия с тази на община Златоград от защитените територии, обявени по Закона за защитените територии **Фигура № 11-1**.

- **Защитена местност „Света Неделя“**

Обявена е със Заповед № 104 от 14.02.1980 г., бр. 22/1980 на Държавен вестник и прекатегоризирана със Заповед № РД-315 от 31.03.2003 г., бр. 42/2003 на Държавен вестник с цел на обявяване опазване на вековни дъбови гори.

ЗТ е разположена на площ от 25.6 ha в границите на две общини от област Смолян: Община: Златоград, Населено място: гр. Златоград и Община Неделино, Населено място: гр. Неделино.

Режим на дейности:

1. Забранява се извеждането на сечи, освен санитарни и залесяването с неприсъщи за района растителни видове;
2. Забранява се безпокоенето на дивите животни, вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаването на гнездата и леговищата им;
3. Забранява се събирането на диворастящи плодове, минерали и други;
4. Забранява се пашата на домашни животни;
5. Забранява се всякакво строителство, минни и кариерни разработки, изкопни работи, разширяване на съществуващите къмпинги;
6. Забранява се влизането, преминаването и паркирането на превозни средства;
7. Разрешава се отглеждането на горските култури и възстановяването на характерната растителност;
8. Разрешава се събирането на блатното кокиче с разрешение на МГГП със съгласието на КОПС и БАН.

12. Отпадъци

Отпадъците се приемат като екологичен, социален и икономически проблем, а нарастващото потребление и консуматорското поведение на обществото продължават да генерират големи количества отпадъци. Необходими са големи и разнородни усилия за предотвратяване на образуването им. Отпадъците представляват и загуба на суровинни (материални) ресурси, а в същото време имат и потенциал като енергиен източник. Прилагането на дейностите по третиране на отпадъци като повторна употреба и рециклиране са благоприятни за околната среда, водещи до отклоняване на отпадъци от депата.

В основата на националната и регионалната политика за управление на отпадъците стои въвеждането на регионална система за управление на отпадъците, която осигурява съоръжения за депониране на неопасните и опасни отпадъци, компостиране на биоразградимите отпадъци, кондициониране на разделно събраните отпадъци, рециклиране на строителни и едрогабаритни отпадъци, съхранение на опасни отпадъци от домакинствата, както и съоръжение за хомогенизирани отпадъци.

През последните години Община Златоград работи упорито в насока решаване на проблемите, свързани с управлението на отпадъците, генерирани на територията ѝ, което е довело до:

- ✚ Делът на населението, което е обхванато от системите на организирано сметосъбиране е 100%;
- ✚ Общината е член на РСУО-Мадан, заедно с Общините Мадан и Неделино;
- ✚ РСУО-Мадан разполага с компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на РДБО Мадан, за съответните общини;
- ✚ Община Златоград е въвела разделно събиране на зелени биоотпадъци;
- ✚ Община Златоград разполага с площадка за временно съхраняване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, по схемата от „врата на врата“ и др.

Анализ на състоянието относно отпадъците

Битови отпадъци

През периода 2015-2020 г. количеството на генерираните битови отпадъци варира - наблюдава се тяхното нарастване до 2017 г., след което следва постепенно намаляване до 2020 г. (*Фигура № 12-1*).

Фигура № 12-1. Общо образувани битови отпадъци на територията на община Златоград за периода 2015-2020 г., [t]

Нормата на натрупване е най-висока през 2017 г., когато са докладвани 3 332 t битови отпадъци, събрани от територията на общината (**Фигура № 12-1**).

В община Златоград все още се наблюдават много високи нива на депонираните битови отпадъци, каквато е и тенденцията в страната. Количествата рециклирани (вкл. и компостирани) отпадъци са относително постоянни през 2016 и 2017 г. Наблюдава се рязък спад през периода 2018-2019 г. и отново покачване през 2020 г (**Таблица № 12-1**).

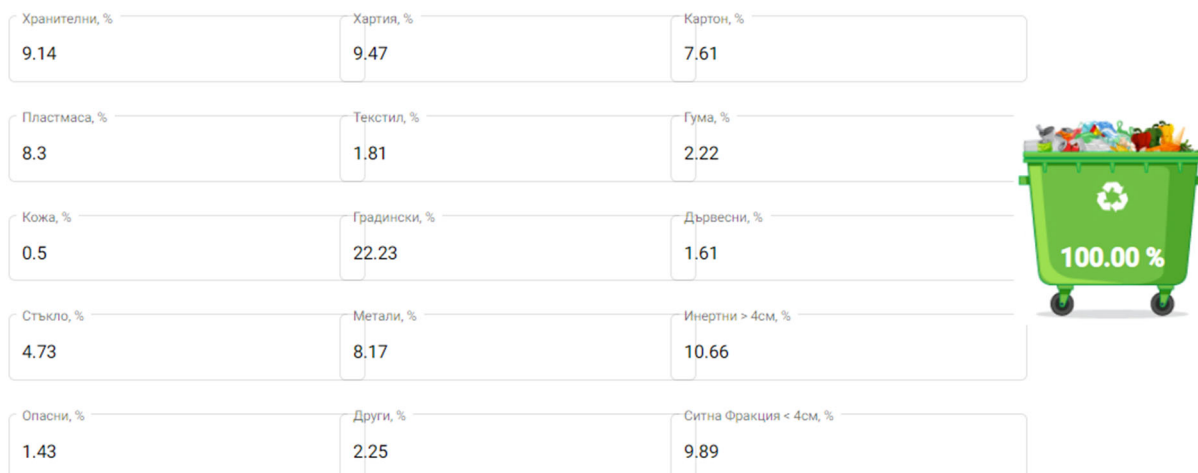
Таблица № 12-1. Равнище на рециклиране на битовите отпадъци, %

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Община Златоград	5.99	5.55	2.84	2.14	5.23
Средно за България	31.8	34.6	31.5	-	-

Забележка: Равнището на рециклиране на битовите отпадъци се определя от дела на рециклираните битови отпадъци от общото количество произведени отпадъци.

Равнището на рециклиране остава значително по-ниско от средното за страната и ще са необходими допълнителни усилия за постигане на целите за рециклиране.

На **Фигура № 12-2** е представен морфологичният състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на Община Златоград.

Фигура № 12-2. Морфологичен състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Златоград

/Източник: Проект: „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“, Договор 12471/13.08.2018 г. с Възложител: Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) и Изпълнител: „Еко – морфология България“ ДЗЗД, визуализация: <http://wasp-tool.wastetools.com/>

Така представеният морфологичен състав на битовите отпадъци показва, че на територията на община Златоград биоразградимите отпадъци представляват 51.11% от общо образуваните отпадъци, биологичните представляват 32.98%, а рециклируемите фракции от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал представляват 38.28%.

Производствени отпадъци

Налице е рязко покачване на количеството образувани производствени отпадъци между 2017 и 2018 г. – до 2 239 t, след което следва плавен спад до 2020 г. – 2 215 t (*Фигура № 12-3*).

Фигура № 12-3 Количества на образувани производствени отпадъци на територията на община Златоград за периода 2016-2020 г., t

Основните източници на производствени отпадъци в община Златоград са фирми, специализирани в шивашкото производство. Неопасните отпадъци и тези с характер на битови от производствените отпадъци се депонират на РДНО в гр. Мадан.

Строителни отпадъци

Най-високи нива достигат генерираните строителни отпадъци през 2017 г. – 708 t, след което следва спад през 2020 г. до 446 t (*Фигура № 12-4*).

Фигура № 12-4. Количества на образувани строителни отпадъци на територията на община Златоград за периода 2015-2020 г., t

Част от строителните отпадъци се използват за обратни насипи, нарушени терени, запълване на негативни форми на територията на общината.

Утайки от ПСОВ

През последната година се наблюдава увеличение в количествата образувани утайки (**Фигура № 12-5**).

Фигура № 12-5. Общо образувани утайки от ГПСОВ - Златоград, 2018-2020 г., t

Третирането на образувани утайки от ГПСОВ-Златоград се извършва в съответствие с най-ниското ниво от йерархията за управление на отпадъците – 100% от

общото им количество се депонира. Налице е необходимост от предприемане на действия по тяхното оползотворяване.

Инфраструктура за третиране на битовите отпадъци

Смесено събраните битови отпадъци от територията на община Златоград се депонират на Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Мадан, Златоград и Неделино. Оператор на депото е Община Мадан, съгласно Комплексно разрешително № 190-Н1/2009 г.

Депонирането на отпадъците започва от най-ниската точка на клетката. На постъпващите на площадката отпадъци се извършва входящ контрол с цел да се допуска депониране само на неопасни твърди битови отпадъци и производствени неопасни такива. Измерването на отпадъците се извършва от оператор кантарджия с електронна везна и данните се записват в компютър. След разтоварване на отпадъците сметоизвозващите коли задължително минават през дезинфекционен трап и кантара за контролно измерване. Технологията на депониране включва:

- + разтоварване;
- + разстилане с уплътняване;
- + оросяване с инфилтрирани води;
- + запрястяване.

Общото количество депонирани отпадъци през 2020 г. е 6 187.440 t.

Инсталации за биоразградими и за биоотпадъци

Общините от РСУО-Мадан успешно са реализирали проект: „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на РДБО Мадан, за общините Мадан, Златоград и Неделино“, финансиран по Приоритетна ос 2 „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и Държавния бюджет на Република България, съгласно Административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с рег. №: BG16M1OP002-2.002-0015-C01/20.11.2017. От 15.09.2021 г. инсталациите са пуснати в експлоатация. Експлоатационният срок е 5 год.

В началото на 2019 г. в домакинствата в гр. Златоград са проведени информационни и разяснителни кампании за насърчаване на домашното компостиране.

Предварителното третиране на отпадъците преди тяхното депониране трябва да допринесе съществено за намаляване на количеството или опасните свойства на отпадъците, за намаляване риска за човешкото здраве и/или ограничаване на вредното въздействие върху околната среда, причинени от депонирането на отпадъците през целия жизнен цикъл на депото.

Площадка за съхранение на разделно събрани отпадъци от домакинствата

Община Златоград е предприела действия за обособяване на площадка за съхранение на разделно събрани отпадъци от домакинствата по схемата „от врата до врата“, до предаването им за последваща обработка. Площадката се намира в гр. Златоград.

Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци

В Община Златоград е изградена ефективна система за организирано сметосъбиране, чрез осигуряване на съдове и техника за извозване на смесените битови отпадъци, генерирани от общината. Организираното сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци в община Златоград обхваща 100% от населените места и се извършва от дейност „Чистота“, която е местна дейност към Община Златоград.

Транспортната техника, която се използва за събиране на битовите отпадъци е, както следва:

- 2 бр. сметосъбиращи автомобили – „Ивеко“, 16 m³ (ротопреса) и „Исузу“, 10 m³ (вариопреса);
- 1 бр. челен товарач;
- 1 бр. мултилифт.

В **Таблица № 12-2** е представена справка за съдовете за събиране на битовите отпадъци в община Златоград през 2021 г.

Таблица № 12-2. Справка за съдовете за събиране на битовите отпадъци в община Златоград през 2021 г.

Населено място	КОФИ			КОНТЕЙНЕРИ "БОБЪР"			Общо контейнери
	метални и "МЕВ А"	пластм. м.	общо кофи	метални	поцинковани	пластм. м.	
Златоград + Панорама	53	1861	1914	0	19	145	164
Старцево + Пирийца	48	376	424	1	33	18	52
Ерма река		20	20		18	17	35
Долен		11	11		25		25
Аламовци + ГКПП		9	9		7	3	10
Цацаровци		9	9		5		5
Кушла				2	3		5
Страшимир	19	19	38		2		2
Пресока + Св.Неделя		9	9		7		7
Общо за общината	120	2314	2434	3	119	183	305

Всяка година общинската администрация закупува нови съдове за събиране на смесени битови отпадъци за допълване на системата си по населените места в общината. Системно се извършва проверка за състоянието на съдовете, като някои от контейнерите се подлагат на ремонт, а други от тях се подменят, поради тяхната амортизация.

Ежегодно се определят районите и честотата за организираното сметосъбиране и сметоизвозване, въз основа на издадена от Кмета на общината заповед, като при необходимост се поставят контейнери на нови точки в населените места за подобряване ефективността на системата.

Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки

Към момента Община Златоград има сключен Договор за сътрудничество с „Текстилна организация“ АД. Предстои фирмата да получи разрешителен документ от МОСВ за поставяне на контейнери за разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки.

Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на зелени и хранителни биоотпадъци

Разделното събиране на биоотпадъци от мястото на образуване като паркове, обществени зелени площи, пазари, ресторанти, домакинства, се изисква от чл. 34 от ЗУО и чл. 8, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците. Изпълнението на това изискване допринася пряко към изпълнението на задължението за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци (ЗУО, чл. 31, ал. 1 т. 2).

Събирането на биоразградими отпадъци се извършва в гр. Златоград и трите по-големи населени места на територията на общината. Предоставени са кафяви контейнери с вместимост 1100 l. Техният брой е 60 за цялата община. В гр. Златоград се обслужват 2 пъти седмично, а в останалите населени места – веднъж седмично.

Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)

ИУЕЕО се събира кампанийно, като за целта се публикува информация на официалната интернет страница на Община Златоград и в социалните мрежи, за периода на кампанията и мястото на събиране.

Разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)

На територията на община Златоград няма обособена площадка за разделно събиране на ИУМПС. Общината има сключен Договор със „Сава Еко БГ“ ЕООД - № 113/09.09.2021 г.

Разделно събиране на излезли от употреба гуми (ИУГ)

На територията на общината съществуват фирми, извършващи продажба и смяна на гуми, които имат сключени договори с организации по оползотворяване на излезли от употреба гуми и могат да приемат без заплащане от страна на крайните потребители излезли от употреба гуми (ИУГ).

Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)

На територията на община Златоград няма обособени места с разположени съдове за разделно събиране на НУБА.

Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

Когато източник на строителни отпадъци е физическо или юридическо лице, същото отправя искане за обслужване срещу заплащане, а Общината е задължена да

осигури подходящи съдове (гондоли, лодки) за временно съхранение и транспортиране. С писмо КД-04-502/04.2006 г. РИОСВ-гр. Смолян съгласува насочването на строителни отпадъци, земна и скална маса, образували се на територията на община Златоград за запълване на празните очистни пространства на галерия «Страшимир»;

Община Златоград не е обезпечена с инфраструктура за строителни отпадъци и следва да се предприемат мерки за осигуряване на такава.

Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ГПСОВ

Утайките от ГПСОВ-Златоград се предават за обезвреждане на Регионално депо за неопасни отпадъци на община Рудозем.

Община Златоград не е обезпечена с инфраструктура за третиране на утайките от ГПСОВ и следва да се предприемат мерки за осигуряване на такава.

13. Шум

Съгласно информация от годишния доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ – Смолян, през 2020 г. обект на контрол са промишлени източници, емитери на шум в околната среда, разположени в жилищни зони или в близост до тях, с цел избягване, предотвратяване или намаляване на шумовото натоварване в урбанизираните територии.

Съгласно утвърден от МОСВ график за измерване на шум, излъчван от промишлени обекти в околната среда са проведени пет контролни замервания на териториалния обхват на РИОСВ-Смолян. Резултатите от измерванията показват, че няма надвишения на допустимите нива на промишлен шум в околната среда. В сравнение с предишни периоди на измерване, не се наблюдават съществени изменения на отчетените нива на шума, излъчван от промишлените обекти в околната среда.

През годината са извършени 3 бр. измервания на промишлен шум, във връзка с постъпили сигнали и жалби в РИОСВ - Смолян. Измерените еквивалентни нива на шума по границите на обектите и в местата на въздействие, са в рамките на допустимите за съответните зони, съгласно Наредбата №6/26.06.2006г. за показателите за шум в околната среда /жилищни зони, централни градски части, производствено-складови зони и др.

Контролът на промишлените източници на шум, излъчван в околната среда се осъществяваше в рамките на издадените комплексни разрешителни, чрез контролни измервания по годишен график, чрез предписания при провежданите контролни проверки на действащите промишлени източници за представяне на доклад от СПИ в рамките на две последователни календарни години и при въвеждане в експлоатация на нови промишлени обекти.

Община Златоград не е обременена със значително шумово натоварване. Основен източник на шум са участъците от републиканската пътна мрежа, които не надвишават допустимите норми.

14. Радиационна обстановка

На територията на РИОСВ-Смолян, радиологичен мониторинг се извършва по компоненти „Води“, „Въздух“ и „Почви“.

Програмата на Регионална лаборатория-Пловдив за радиологичен мониторинг на околната среда в териториалния обхват на РИОСВ-Смолян се осъществява съгласно Заповед № РД – 295/28.04.2017 г. на МОСВ.

В Доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Смолян за 2020 г. са предоставени резултатите от радиологичния мониторинг за 2020 г. на специфичните активности на естествени радионуклиди в необработваеми почви, седименти, води и аерозоли.

На територията на Община Златоград са разположени следните пунктове за радиологичен мониторинг:

- необработваеми почви (фонов мониторинг) – гр. Златоград, замерваният от 2020 г. са представени в **Таблица № 14-1**;
- необработваеми почви от райони на обекти, потенциални замърсители - района на хвостохранилище „Ерма река“.

Таблица № 14-1 Данни за радиационната обстановка от пунктове на територията на община Златоград за 2020 г.

Вид проба	Обект	Име на пункт	Уран-238 (Bq/kg)	Радий-226 (Bq/kg)	Торий-232 (Bq/kg)	Калий-40 (Bq/kg)	Олово-210 (Bq/kg)	Цезий-137 (Bq/kg)	Гамафон - μ Sv/h
Почви	Фонов мониторинг	Златоград	35 $\pm$ 4	37 $\pm$ 3	41 $\pm$ 1	586 $\pm$ 17	<27МДА	3,4 $\pm$ 0,1	0,23

/Източник: Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2020 година (РИОСВ–Смолян)/

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2023 - 2028 Г.

ЧАСТ III. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/

III. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/

На основата на направения анализ на средата (*Част II*), е изготвена взаимнообвързана оценка на вътрешните за община Златоград силни и слаби страни, както и на външните за общината възможности и заплахи.

SWOT-анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегически анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ (Община Златоград) е разгледан откъм неговите „силни“ и „слаби страни“. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на „възможности“ и „заплахи“.

Целта на този анализ е да оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в общината са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

При използване на цялата налична информация за съществуващото състояние и тенденциите по компоненти и фактори на околната среда, са изведени основни аспекти на силните и слабите страни на общината по отношение на опазване на околната среда, както и на възможностите и заплахите от страна на средата, които са представени в **Таблица № III-1.**

Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда за общината. Те са благоприятни за нея и тя би могла да се възползва от тях.

Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за общината. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на общината.

Силните страни представляват ресурс, умение или друго преимущество, което притежава общината. Силната страна е отличителна компетенция, която дава предимство на общината.

Слабите страни представляват ограниченията или недостига на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват общината.

Между четирите квадранта съществуват определени зависимости. Връзката между силните страни и възможностите дава представа за лостовете на развитие. Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие

Таблица № III- 1. Основни характеристики на управлението на компонентите и факторите на околната среда на Община Златоград, представени като силни и слаби страни, възможности и заплахи

Силни страни	Слаби страни
- Наличие на природни дадености, включително геотермални водоизточници. - Богата история, култура и автентични архитектурни обекти. - Добро качество на атмосферния въздух. - Богата флора и фауна. - Положително отношение на ръководството на общината към проблемите по опазване на околната среда. - Наличие на станции за пречистване на отпадъчните води. - Всички населени места на територията на общината са водоснабдени. - Системата за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци е осигурена с необходимата инфраструктура и функционира добре, като в нея е обхванато цялото население на общината.	- Недостиг на бюджетни финансови средства - Лошо състояние на водопроводната мрежа и липса на канализация в малките населени места. - Големи загуби на вода по водопреносната мрежа, свързани с разпределителната водопроводна мрежа, при която са налице нерегламентирани включвания, течове и др. подобни. - Липса на газификация. - Отдалеченост от големите градове в страната, вкл. международните летища и липса на жп транспорт. - Недостатъчна обезпеченост на общината с инфраструктура за управление на отпадъците. - Равнището на рециклиране остава значително по-ниско от средното за страната. - Сравнително малко припокриване на територията с обекти от Националната екологична мрежа, които са без планове за управление. - Недостатъчно прилагане на йерархията при управление на отпадъците.
Възможности	Заплахи
- Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда. - Използване на възобновяеми енергийни източници и въвеждане на енергоспестяващи технологии в общинската инфраструктура и сграден фонд, вкл. и със средства на ЕС. - Развитие на туризма, вкл. посредством изградената концепция за развитие на туристическия продукт за регион „Средни Родопи“.⁸ - Разработване на Програма за управление на отпадъците на територията на община Златоград в съответствие с Националната програма (в процес на разработване и приемане). - Реализиране на проекти, свързани с наличните геотермални водоизточници – развитие на балнеолечебен и рехабилитационен туризъм.	- Насочване на интереса на инвеститорите към големите общини в страната. - Зависимост от централната власт. - Забавяне реализацията на инфраструктурни проекти. - Влошаване качеството на техническата инфраструктура. - Риск от замърсяване на околната среда от антропогенни и други фактори. - Нанесено трудно обратимо отрицателно въздействие върху околната среда в районите, свързани с минно-добивната дейност. - Климатични промени. - Риск от наводнения, предвид наличието на РЗПРН. - Кадрова криза.

⁸ https://zlatograd.bg/docs/Concept_Sredni%20Rodopi.pdf

- Условия за развитие на високопланинско животновъдство и земеделие с екологично чисти продукти. - Провеждане на обучителни кампании за отглеждане на селскостопански култури, подходящи за района. - Развитие на биологично чисто земеделие. - Развитие на туризъм, вкл. алтернативен, в общината. - Прилагане на мерки за повишаване на квалификацията на служителите на Община Златоград, чиято дейност е свързана с опазване на околната среда, чрез изготвяне на планове за специализирани обучения в Института по публична администрация и чрез обучения по други проекти и програми. - Условия за развитие на европейско и трансгранично сътрудничество в областта на усъвършенстване на административния капацитет чрез трансфер на иновации, обмен и прилагане на добри практики със съседни общини и трансгранично сътрудничество.	
---	--

На основата на направения SWOT-анализ и позициониране на обекта на анализ съобразно **Фигура № III-1**, е определена подходящата стратегия с дейности за реализиране от Община Златоград в бъдеще, в контекста на въпросите по опазване на околната среда. В случая обектът, попада във втори квадрант, образуван от позицията между слабите страни и възможностите. Стратегията на развитие, която той определя може да се нарече **концентрираща**, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни. Всеки обект на анализ се стреми да заеме максимална площ в квадранта между силните страни и възможностите. Тази позиция е най-благоприятна и стратегията с дейности трябва да е построена така, че заемащата в нея площ само да се увеличава.

Фигура № III-1. Координатна система за определяне на най-подходяща стратегия за Община Златоград, основаваща се на SWOT-анализа

Необходимо е да бъдат предвидени освен дейности за укрепване на силните страни и възползване от възможностите, също и такива за намаляване на слабите страни и ограничаване на заплахите.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2023 - 2028 Г.

ЧАСТ IV. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

IV. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

Стратегическата част на ПООС на Община Златоград е съобразена с основните цели на политиката за опазване на околната среда в Европейския съюз, както и с основните стратегически и планови документи на национално и регионално ниво в областта на опазване на околната среда. Като средство за постигане целите на ЗООС, Общинската програма за опазване на околната среда е разработена в съответствие с принципите за опазване на околната среда по чл. 3. от закона:

1. Устойчиво развитие;
2. Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;
3. Предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;
4. Участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;
5. Информираност на гражданите за състоянието на околната среда;
6. Замърсителят плаща за причинените вреди;
7. Съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;
8. Възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредените райони;
9. Предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях;
10. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения;
11. Достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

От една страна Визията е обобщена представа на общността за желаните качества на средата, която изгражда, поддържа и обитава, а от друга в нея има приемственост и тя се явява продължение на визията за цялостно развитие на общината през следващите години.

Опазването на околната среда и стремежът към непрекъснато подобряване на качеството на отделните компоненти от нея следва да е сред стратегическите цели на Община Златоград.

Визията, определена въз основа на съществуващите условия и стремежа за постигане представата за околна среда чрез използване на наличните ресурси, обобщава желанията и стремежите на населението и общинското ръководство на Община Златоград за по-добър живот в околната среда. Изработването на ясна и конкретна Визия за околната страна на Община Златоград се основава на извършения анализ на средата, на откритите специфични особености в SWOT-анализа и на очакванията и предвижданията за развитие на общината.

ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЗЛАТОГРАД

ОБЩИНА ЗЛАТОГРАД – ПРОСПЕРИРАЩА ОБЩИНА, ПРИВЛИЧАЩА ИНВЕСТИТОРИ, ПАЗЕЩА СВОИТЕ ПРИРОДНИ ДАДЕНОСТИ С АКТИВНОТО УЧАСТИЕ НА СВОИТЕ ЖИТЕЛИ. СТРЕМЯЩА СЕ КЪМ СЪХРАНЯВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА, ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПО-ДОБРО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ НА СВОИТЕ ГРАЖДАНИ И ГОСТИ.

Визията за околната среда на общината може да бъде постигната чрез формулирането на адекватни цели и съответстващи на тях мерки за съхраняване и подобряване на състоянието на околната среда.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2023 - 2028 Г.

ЧАСТ V. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

V. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

V.1. ГЕНЕРАЛНА И СПЕЦИФИЧНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Целите на Програмата са формулирани, основавайки се на тенденциите, очертани при анализа на средата и резултатите от SWOT-анализа. Визията за развитие на околната среда на Община Златоград е интегрирана в генералната стратегическа цел.

С оглед фокусирането на управленските процеси и насочване на ресурсите по такъв начин, че Общината да успее да запази и да надгради постигнатото до момента в областта на опазване на околната среда, като същевременно създава и развива предимства от потенциала си, е формулирана генералната стратегическа цел. Насочвайки конкретните мерки за опазване и възстановяване на околната среда на базата на съществуващото състояние и очакваното развитие и с оглед на определената визия, генералната стратегическата цел за периода 2023 - 2028 година може да бъде определена по следния начин:

ГЕНЕРАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОБРО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ ЗА ЖИТЕЛИТЕ И ПРИВЛЕКАТЕЛНОСТТА НА ОБЩИНАТА, НАМАЛЯВАНЕ ДО МИНИМУМ НА РИСКА ЗА ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ, ЧРЕЗ УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ, ЧРЕЗ ПОДДЪРЖАНЕ НА БЛАГОПРИЯТНА ОКОЛНА СРЕДА, ПОСРЕДСТВОМ РАЦИОНАЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ ПРИ ВЪЗПОЛЗВАНЕ ОТ ЦЯЛОСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ НА ОБЩИНА ЗЛАТОГРАД.

Чрез декомпозиране на генералната стратегическа цел са формулирани специфичните стратегически цели. Тяхното предназначение е да се определи „какво“ трябва да се извърши за да се достигне определеното с генералната цел състояние.

СПЕЦИФИЧНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

За постигане на **Генералната стратегическа цел** в Програмата за опазване на околната среда на Община Златоград 2023 - 2028 г. са заложили следните **специфични стратегически цели**:

Специфична стратегическа цел (ССЦ) 1. Да се оптимизира качеството на услугите в областта на управление на водите, чрез подобряване състоянието и

доизграждане на инженерната инфраструктура, както и управление на риска от природни бедствия, свързани с вредното въздействие на водите и възползване от геотермалния потенциал на общината.

ССЦ 2. Да се повиши ресурсната ефективност и намаляване на риска за околната среда, чрез прилагане на мерки, съгласно йерархията при управление на отпадъците.

ССЦ 3. Да се приложат целенасочени действия за съхраняване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие включително възстановяване на ландшафта.

ССЦ 4. Да се повиши обществената ангажираност и инициативност по въпросите, свързани с опазване на околната среда, посредством приобщаване на жителите на общината и въвличането им в процеса на взимане на решения по опазване на околната среда.

ССЦ 5. Да се ограничат и/или предотвратят рисковете пред общината, следствие от изменението на климата и да се насочат усилия за адаптация към случващите се климатични промени.

ССЦ 6. Да се поддържа доброто качество на атмосферния въздух.

V.2. Приоритети

Приоритизирането на целите/ поставянето на приоритети в програмата е от изключителна важност, т.к. дава отговор на въпроса: „С реализацията на кои от целите да се започне, къде да бъдат насочени усилията, в случай на ограничени ресурси и възможности за едновременно реализиране на всички избрани на последващия етап алтернативи за постигане на специфичните стратегически цели?“.

На основата на анализа на компонентите и факторите на околната среда на община Златоград и с цел постигането на специфичните стратегически цели, а чрез тях и на генералната цел, приоритети при изпълнението на програмата са, но без да се ограничават до:

1. Доизграждане на канализационна мрежа и подмяна на водопроводна мрежа;

2. Изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Златоград в съответствие с Националната програма (в процес на разработване и приемане), вкл. повишаване на равнището на рециклиране.
3. Популяризиране на дейността на Общината относно възможностите за разделно събиране на специфични потоци отпадъци.
4. Изграждане на система за превенция на нерегламентирани сметища и своевременни превантивни мерки за идентифициране и отстраняването им.
5. Повишаване на информираността на гражданите и бизнеса за нуждата от участие в опазването на околната среда, както и повишаване на гражданската активност и стимулиране на инициативността и доброволчеството по въпросите, свързани с подобряване качеството на околната среда. Разширяването на диалога и прозрачността при работа с обществеността.
6. Рекултивиране на нарушените площи.
7. Опазване на биологичното разнообразие, вкл. провеждане на информационни кампании за запознаване на населението на община Златоград с природните дадености и начините за тяхното съхранение.
8. Повишаване на дела на енергията от възобновяеми енергийни източници, например соларните.
9. Изпълняване на мерки за предотвратяване риска от отрицателното въздействие на водите/ наводнения и пр.
10. Намаляване на емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух от изгарянето на твърди горива за битово отопление и запрашаване от пътищата.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2023 - 2028 Г.

ЧАСТ VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на Община Златоград 2023 - 2028 г. предвижда изпълнението на конкретните и целенасочени мерки, водещи до постигане на специфичните цели, а оттам и на генералната стратегическа цел. Планът за действие обхваща периода 2023 - 2028 г.

Планът за действие е представен в **Таблица № VI-1**. Изпълнението на конкретните дейности е постижимо посредством финансиране чрез средствата от Европейските структурни фондове и инвестиционни фондове, Национални финансиращи програми, чрез разработване и реализация на проекти, използване възможностите за кредитиране и партньорство с държавната власт и др.

Таблица № VI-1 План за действие към Програма за опазване на околната среда на Община Златоград,
2023-2028 г.

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
ССЦ 1. <i>Да се оптимизира качеството на услугите в областта на управление на водите, чрез подобряване състоянието и доизграждане на инженерната инфраструктура, както и управление на риска от природни бедствия, свързани с вредното въздействие на водите и възползване от геотермалния потенциал на общината.</i>	Мярка 1.1. Доизграждане на водоснабдителна и канализационна инфраструктура.	Европейски структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), вкл. но не само Програма за развитие на селските райони (ПРСР)/ Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Друг	2023 – 2028 г.	Изградена ВиК мрежа, която осигурява намален натиск върху състоянието на водите – намаляване на инфилтрирането на непречистени отпадъчни води и оптимизиране разходването на водните ресурси. Осигуряване на здравословна среда на жителите и гостите на общината.	Изградени линейни метри.	Изградена ВиК инфраструктура, обхващаща всички населени места в общината.	Община Златоград, ангажираното ВиК дружество
	Мярка 1.2. Рехабилитация и модернизация на	ЕСИФ, вкл., но не само ПРСР/ ПУДООС/	2023 – 2028 г.	Оптимизиране разходването на ресурси, чрез намаляване загубите	Изградени линейни метри.	Рехабилитирана и модернизирана инфраструктура, която ограничава	Община Златоград, ангажираното ВиК дружество

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
	съществуващата водопроводна мрежа.	Общински бюджет/ Държавен бюджет / Програми за сътрудничество / Друг		на вода. Минимизиране честотата на аварията.		до минимум загубите на вода и възникването на аварии.	
	Мярка 1.3. Рехабилитация и модернизация на съществуващата канализационна мрежа.	ЕСИФ, вкл., но не само ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет / Програми за сътрудничество / Друг	2023 – 2028 г.	Предотвратяване замърсяването на водите и съответно на околната среда в нейната цялост. Минимизиране честотата на аварията.	Изградени линейни метри.	Рехабилитирана и модернизирана инфраструктура, която ограничава до минимум загубите на вода и възникването на аварии.	Община Златоград, ангажираното ВиК дружество
	Мярка 1.4. Превенция и управление на риска от наводнения, свлачища и засушавания. Приоритетно следва да се изпълнят включените в Програма от мерки за управление на риска от наводнения в РЗПРН	ЕСИФ, вкл., но не само Програма за развитие на регионите (ПРР)/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет / Програми за	2023 – 2028 г.	Предотвратяване или намаляване на неблагоприятните последици от вредното въздействие на водите. предотвратяване и намаляване на степента на ерозионно-свлачищната опасност, минимизиране на последствията от тези процеси, защита и опазване на населението,	Повишаване на относителен дял (%) на населението, което ще се ползва от предвидените мерки. / Изпълнени дейности, свързани с превенция и	Повишен относителен дял (%) на населението, което ще се ползва от предвидените мерки. / Изпълнени дейности, свързани с превенция и	Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“. Партнираща организация е Община Златоград за териториалния обхват на общината.

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
	BG3_APSFR_AR_05 „Р. Върбица – гр. Златоград“).	сътрудничество/ Друг		материалните фондове и околната среда от техните въздействия.	управление на риска.	управление на риска.	
	Мярка 1.5. Изпълнение на дейности, свързани с използване на геотермалния потенциал на общината.	ЕСИФ, вкл., но не само ПРР/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друг	2023 – 2028 г.	Реализиране на природните дадености на община Златоград.	Етапи от разработване и последващо изпълнение на проект.	Изпълнени дейности/ проект, свързан с геотермалния потенциал на общината.	Община Златоград и др.
ССЦ 2. <i>Да се повиши ресурсната ефективност и намаляване на риска за околната среда, чрез прилагане на мерки, съгласно йерархията при управление на отпадъците.</i>	Мярка 2.1. Предприемане на дейности за въвеждане на компостирането (инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци, домашно компостиране) и проучване на възможностите за използване на получения компост в земеделието.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друг	2023 – 2028 г.	Постигане на целите на Община Златоград, произтичащи от ЗУО.	Етапи от изграждане на инсталация. Извършени мерки в насока използване на компоста в земеделието.	Инсталацията е в експлоатация. Община Златоград постига целите, съгласно ЗУО.	Община Златоград, РСУО-Мадан
	Мярка 2.2. Анализ и планиране и извършване на дейности за	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/	2023 – 2028 г.	Намаляване делът на депонирането, относно третирането на генерираните утайки.	Извършен анализ, планирани и	Изпълнени всички планирани дейности на	Община Златоград

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
	използване на утайките от ПСОВ.	Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друг			приложени дейности.	базата на изготвения анализ.	
	Мярка 2.3. Предприемане на дейности в посока осигуряване на решения, свързани с разделно събиране и рециклиране на строителни и едрогабаритни отпадъци.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друг	2023 – 2028 г.	Намиране на решение, свързано с рециклиране на строителни и едрогабаритни отпадъци, генерирани на територията на общината.	Предприети дейности/ етапи, включително проучвания, изготвяне на проектни предложения и други.	Строителните отпадъци се извозват организирано, което води до извършване на контрол за определяне тяхното количество, изхвърлянето и обезвреждането им. Намерено е решение за едрогабаритните отпадъци.	Община Златоград, РСУО - Мадан

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
	Мярка 2.4. Планиране и изпълнение на дейностите по управление на отпадъците на територията на общината, в изпълнение на Програма за управление на отпадъците на територията на община Златоград, в съответствие с Националната програма	Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Друг	2023 – 2028 г.	Осигуряване на Програма, разработена по метода на стратегическото планиране, формираща адекватна екологична политика на Общината. Програмата осигурява оптимален подход, отчитайки влиянието на икономическите и социалните интереси в обществото и създава условия за оптимално планирано управление на отпадъците, в съответствие с европейските и национални нормативни документи.	Етапи от процеса на разработване на програмата и последващо изпълнение на заложените мерки.	Разработена и прилагана програма.	Община Златоград

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
ССЦ 3. <i>Да се приложат целенасочени действия за съхраняване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие, включително възстановяване на ландшафта.</i>	Мярка 3.1. Обособяване на гори във фаза на старост по смисъл на § 1, т. 43 от Допълнителните разпоредби на Наредба № 8 от 5 август 2011 г. за сечите в горите и в съответствие с чл. 1, ал. 1, т. 5 от същата Наредба, ако се прецени за приложимо и възможно.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друг	2023 – 2028 г.	Осигуряване на екологосъобразно стопанисване на горите и горските територии, собственост на Община Златоград и попадащи в защитени зони от мрежата Натура 2000.	Изготвен анализ на състоянието на горите на територията на общината, вкл. тяхната собственост и възможност и за обособяване на гори във фаза на старост. При направено заключение, че мярката е приложима - хектари гори, обособени във фаза на старост.	Повишаване на дела на гори във фаза на старост, чрез което се съхраняват и възстановяват екосистеми/ местообитания с характерно богато биологично разнообразие.	Община Златоград
	Мярка 3.2. Възстановяване на местообитания, например чрез	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински	2023 – 2028 г.	Увеличаване на местообитанията за видовете, повишаване на свързаността между отделни популации.	Изпълнени етапи от увеличаване площта на горските	Увеличаване площта на горските масиви, подобряване на ландшафта и	Община Златоград, МОСВ, РИОСВ,

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
	създаване/поддържане на влажни зони/ горски хабитати, включително чрез рекултивиране на замърсени и нарушени терени като паркове и зелени площи/ водни обекти. <i>Изпълнението на мярката може да включи залесителни мероприятия с участие на доброволци, крайпътно озеленяване, крайречно озеленяване и други възможности за възстановяване на местообитания.</i>	бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друг		Възстановяване на нарушените терени и подобряване на ландшафта.	масиви, вкл. рекултивирана техническо и/или биологично площ, (da), залесени площи (da).	рекултивиране на нарушените терени.	частния сектор, НПО, др.
	Мярка 3.3. Изпълнение на дейности за опазване на видове и/или природни местообитания, включени в Националната рамка за приоритетни действия за „Натура 2000“ 2021-2027 г.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друг	2023 – 2028 г.	При преценяване за възможно и приложимо, възстановяване на територии, което постига осигуряване на местообитания за видове, вкл. и място за почивка на мигриращи видове птици и друго съотносимо за конкретно преценения проект. Осигуряване на	Приложени мерки, при отчетена необходимост и възможност за финансиране.	Подпомогнат процес по опазване на биологичното разнообразие на територията на община Мадан.	Община Златоград, МОСВ

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
				екологосъобразно управление, опазващо биологичното разнообразие на територията на община Златоград.			

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
	Мярка 3.4. Планиране на дейностите по опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите – преценяване необходимостта от разработване и прилагане на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите в община Златоград, в съответствие с Националната програма (приета от МС)	Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Друг	2023 – 2022 г.	При преценяване за необходимо - осигуряване на Програма, разработена по метода на стратегическото планиране, формираща адекватна екологична политика на Общината. Програмата осигурява оптимален подход, отчитайки влиянието на икономическите и социалните интереси в обществото и създава условия за оптимално планирани дейности по опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите, в съответствие с европейските и национални нормативни документи.	Етапи от процеса на разработване на програмата, след преценяване за необходимо	Изготвена преценка и при отчитане за необходимо - Разработена и приложена програма.	Община Златоград

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
ССЦ 4. <i>Да се повиши обществената ангажираност и инициативност по въпросите, свързани с опазване на околната среда, посредством приобщаване на жителите на общината и въвличането им в процеса на взимане на решения по опазване на околната среда.</i>	Мярка 4.1. Осигуряване на възможности за активно участие на гражданите в решаването на екологичните проблеми.	Норвежки механизъм / ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Друг	2023 – 2028 г.	Повишена ангажираност и инициативност на местното население по въпросите, свързани с опазването на околната среда	Брой проведени допитвания до гражданите, вкл. анкети, обсъждания и други мероприятия.	Местното население е информирано, ангажирано и инициативно по въпросите, свързани с опазването на околната среда.	Община Златоград
	Мярка 4.2. Провеждане на информационни кампании за запознаване на населението на общината с природните дадености на нейната територия, както и със заплахите и проблемите свързани с околната среда и начините на разрешаването им.	ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Друг	2023 – 2028 г.	Повишаване на обществената ангажираност и инициативност.	Брой проведени информационни кампании и брой включили се граждани.	Местното население е информирано, ангажирано и инициативно по въпросите, свързани с опазването на околната среда.	Община Златоград.
ССЦ 5. <i>Да се ограничат и/или предотвратят рисковете пред общината, следствие от изменението на</i>	Мярка 5.1. Укрепване на стратегическо планиране за адаптиране към изменението на климата.	ПУДООС/ Норвежки механизъм/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Друг	2023 – 2028 г.	Минимизиране на рисковете пред общината, следствие от климатичните промени.	Етапи от разработване, последвано от прилагане на Стратегия	Изготвена и приложена Стратегия за адаптация към климатичните промени, включваща и план за действие.	Община Златоград.

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
климата и да се насочат усилия за адаптация към случаещите се климатични промени.					за адаптация към климатичните промени.		
	Мярка 5.2. Прилагане на иновативни решения за Ограничаване и/или предотвратяване рисковете пред общината, в следствие от изменението на климата и адаптация към промените.	ПОС/ ПУДООС/ Норвежки механизъм/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Друг	2023 – 2028 г.	Минимизиране на рисковете пред общината, следствие от климатичните промени.	Етапи от процеса по изпълняване на превантивни и действия за адаптация и превенция, включително разработени проектни предложения, проучвания и др.	Подготвена и справяща се с предизвикателствата, следствие от климатичните промени, община.	Община Златоград
ССЦ 6. Да се поддържа доброто качество на атмосферния въздух.	Мярка 6.1. Стимулиране използването на качествени горивни материали в домакинствата. Повишаване енергийната ефективност на сгради.	ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Друг	2023-2028 г.	Намаляване броя на битовите горивни уредби на твърдо гориво, използвани за отопление и подобряване качеството на атмосферния въздух.	Брой проведени кампании/акции за насърчаване използването на качествени горивни	Намаляване броя на битовите горивни уредби използвани за отопление.	Община Златоград

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
					материали в домакинствата.		
	Мярка 6.2. Разкриване и реализиране на възможности за добив на електрическа енергия от алтернативни източници/ВЕЕ, например соларна енергия.	ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Друг	2023 - 2028 г.	Внедряване на технологии и инфраструктури за чиста енергия на достъпна цена, намаляването на емисиите на парникови газове, повишена енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми енергийни източници.	Направени проучвания и изпълнени дейности в тази посока.	Внедрени технологии и инфраструктури за чиста енергия.	Община Златоград
	Мярка 6.3. Поетапно покриване и препокриване на уличните платна до постигане на 100 % покритие с асфалтова настилка (без наличие на дупки).	ПРСР/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Друг	2023 - 2028 г.	Намаляване приноса на вторично суспендираните прахови частици от автомобилното движение по замърсената инфраструктура.	% покритие от цялата улична мрежа.	Намаляване до минимум на приноса на вторично суспендираните прахови частици от автомобилното движение, посредством 100 % покритие с асфалтова настилка на уличните платна.	Община Златоград

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2023- 2028 Г.

**ЧАСТ VII. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ, ОТЧЕТ И
КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА
ПРОГРАМА**

VII. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ, ОТЧЕТ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА

За да се изпълнява успешно Общинската програма за опазване на околната среда се изисква прилагане на система за мониторинг и контрол на изпълнението ѝ. Необходимо е да се извършва и оценка на крайния ефект от нейното изпълнение, както и периодичната ѝ актуализация в случаите на промяна в обстоятелствата или необходимост от корекция на целите.

1. Организация на изпълнението, мониторинг и контрол на Програмата

За да се предотврати изоставането в изпълнението на планираните мерки и да се гарантират действителните резултати, е изградена системата за програмен мониторинг и контрол на базата на европейското, националното и местното законодателство. Програмният мониторинг и контрол е тази част от програмата, която следи за правилното изпълнение на избраната стратегия по отделни мерки, които са детайлно изброени в плана за действие. Системата на програмния мониторинг и контрол позволява да се определи дали общината се приближава към планираните стратегически цели.

Изпълнението на конкретните мерки и дейности, които водят до постигане на планираните цели, е задължение на съответни експерти от Общинската администрация. Те следва своевременно да подготвят и внасят проекти за финансиране на приоритетните дейности по опазване на околната среда. Също така Общината разяснява, предупреждава и осведомява широката общественост по отношение на всички дейности, намерения и последствия, спрямо компонентите на околната среда и проблемите, свързани с тях, чрез средства за масова информация.

Съответните кметове на кметства приемат мерки за подобряване и възстановяване на околната среда.

Наблюдението и оценката на ПООС следва да се извършва с оглед постигането на ефективност и ефикасност от изпълнението ѝ. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите на Програмата, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Оценката включва информация от наблюдението и от други източници на ефектите от предприетите действия и на резултатите от тях. Извършването на оценката ще осигури на управлението механизми на контрол чрез информация за разходите и за резултатите. Оценката дава възможност да се проследи ефектът от планираните и реализираните дейности. Информация за оценката следва да се предостави по подходящ начин на обществеността, като по този начин се представят пред хората проблемите, планираните инициативи и най-вече напредъка по постигането на визията и главната стратегическа цел.

В процеса на наблюдение, спазването на принципите за партньорство, публичност и прозрачност се осигуряват от Община Златоград.

Контролът върху изпълнението на Общинската програма за опазване на околната среда се извършва от Общински съвет-Златоград по ежегодно внасяните отчети за изпълнението ѝ.

2. Периодичност на актуализация на Програмата за околна среда/ Плана за действие

Настоящата Програма за опазване на околната среда на Община Златоград е с период на действие от 2023- 2028 г. Съгласно чл. 79, ал. 5 от ЗООС, Кметът на Община Златоград може да предложи допълване и актуализиране на ПООС. Измененията, допълненията и актуализацията на Общинската програма за опазване на околната среда се приемат от Общински съвет.

Настоящата Общинска програма следва да бъде актуализирана при съществени промени в националното законодателство или по съображения, които биха допринесли за подобряване на плана за действие, например при навлизане в нов програмен период на страната, както и на общините или при изготвянето на значителен брой стратегически документи, финансови инструменти и др., чиито възможности следва да бъдат използвани.

Изработването на нова Програма за опазване на околната среда на Община Златоград се налага и при изтичане на срока на действие на настоящата.

3. Отчет за изпълнението на програмата за околна среда пред Общински съвет-Златоград и РИОСВ-Смолян

В съответствие с изискванията на чл. 79 от ЗООС, Програмата се приема от Общински съвет-Златоград, който контролира изпълнението ѝ (ал. 4). Кметът на Община

Златоград трябва ежегодно да внася в общинския съвет отчет за изпълнението на Програмата за околна среда. В този отчет се отбелязват постиженията и слабостите при изпълнението на програмата, които стават достояние и на обществеността чрез публикуването им на официалния административен уеб сайт на Общината и по друг подходящ начин. При необходимост се правят предложения за допълване и актуализиране на програмата.

С настоящата Програма се предлага отчетът да се изготвя и внася в Общински съвет до 31 март всяка година заедно с информацията за изпълнението на други стратегически документи на Общината по въпроси свързани с опазване на околната среда, при приложимост. Екземпляр от отчета за изпълнението на програмата за околна среда следва да се предостави за информация и в РИОСВ-Смолян, съгласно чл. 79, ал. 6 от ЗООС.

Информация от отчетите се представя на заинтересованите страни в съответствие с методическите правила за консултиране на политики.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2023- 2028 Г.

ЧАСТ VII. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

VIII. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Нормативна база:

1. Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици;
2. Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г.);
3. Закон за биологичното разнообразие;
4. Закон за водите;
5. Закон за горите;
6. Закон за енергийната ефективност;
7. Закон за защитените територии;
8. Закон за местното самоуправление и местната администрация;
9. Закон за опазване на околната среда;
10. Закон за подземните богатства;
11. Закон за управление на отпадъците;
12. Закон за устройство на територията;
13. Закон за чистотата на атмосферния въздух;
14. Наредба № 1 от 10 октомври 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води;
15. Наредба № Н-4 от 14 Септември 2012 г. за характеризирание на повърхностните води;
16. Наредба за ползването на повърхностните води и други.

Литературни източници:

1. Велев, Ст. Климатично райониране на България, 2002;
2. Годишен доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Смолян за 2019 г.;
3. Годишен доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Смолян за 2020 г.;
4. Годишен доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Смолян за 2020 г.;
5. Горскостопански план и програма на ДГС Златоград;
6. Доклад за Екологична оценка на ОУП на община Златоград, 2018 г.;
7. Доклад по наблюдението и контрола при прилагането на Общ устройствен план на Община Златоград за 2021 г.;
8. Доклад по наблюдението и контрола при прилагането на Общ устройствен план на Община Златоград за 2020 г.;
9. Доклад по наблюдението и контрола при прилагането на Общ устройствен план на Община Златоград за 2019 г.;
10. Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на Община Златоград 2021 – 2030 г.;
11. Дългосрочна Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на Община Златоград 2021 – 2030 г.
12. Класификационна схема на типовете горски месторастения в България, 1983 г.;
13. Климатични справочници I-V том, 1979-1990 г., Издание ГУХМ при БАН;
14. Краткосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници на Община Златоград 2021 – 2023г.;

15. Националната програма за развитие България 2030;
16. Общинска Програма за енергийна ефективност 2008-2013 г.;
17. Отчет за изпълнението на Програма на дейностите за развитието на туризма в Община Златоград за 2020 г.;
18. Пенин Р., 2007. Природна география на България, Булвест 2000;
19. План за интегрирано развитие на Община Златоград 2021-2027;
20. План за управление на речните басейни в Източноевропейски район 2016-2021 г.
21. План за управление на риска от наводнения в Източноевропейски район 2016-2021 г.;
22. Политика по околна среда на регионално и местно ниво – Справка 1. Информация относно изпълнение на чл. 79 от Закона за опазване на околната среда (разработена програма за опазване на околната среда);
23. Политика по околна среда на регионално и местно ниво - Справка 2. Информация относно стратегии, планове и програми, които се изпълняват в областта на опазване на околната среда
24. Програма за енергийна ефективност на Община Златоград 2021 – 2027 г.
25. Програма за енергийна ефективност на община Златоград 2021-2027 г.;
26. Програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници за периода 2014-2020 година в община Златоград;
27. Програма за опазване на околната среда на община Златоград 2008-2013 г.
28. Програма за публично-частно партньорство за реализация на малки благоустройствени проекти на Община Златоград;
29. Програма за развитие на туризма на територията на община Златоград за 2012-2015г.;
30. Програма за управление на община Златоград 2011-2015 г.;
31. Програма за управление на Община Златоград 2015-2019 г.;
32. Програма за управление на отпадъците на територията на Община Златоград за периода 2016-2020 г.;
33. Програмата за управление на Община Златоград за 2019-2023 г.;
34. Проект на Програма за управление на отпадъците на територията на община Златоград за периода 2021-2028 г.;
35. Регионална програма за управление на отпадъците на общините Мадан, Златоград и Неделино;
36. Справка за изпълнявани в Община Златоград проекти с екологично значение;
37. <http://eea.government.bg/v-trees/bg/result2.jsp> - Регистър на вековните дървета в България;
38. <http://eea.government.bg/zpo/bg/> - Регистър на защитените територии и защитените зони в България, ИАОС.
39. <http://natura2000.moew.government.bg/> - Информационна система за защитени зони от екологична мрежа Натура 2000;
40. <https://smolyan.riosv.com/upload/file/dokladi/2020.pdf> - Годишни доклади за състоянието на околната среда РИОСВ – гр. Смолян, 2020 г.;
41. <https://ucdp-smolian.com/files/2d6b67a241d519d8efd07adc53165aa8.pdf> - Доклад за резултатите от проведения мониторинг и оценка на въздействието от дейностите по управление

върху социалната и природна среда в териториалния обхват на ТП „ДГС Златоград“ за периода 01.01-31.12.2021 г.;

42. <https://www.me.government.bg/> - Интернет адрес на Министерство на енергетиката;

43. <https://www.zlatograd.bg/> - Официален административен уеб сайт на Община Златоград;

